

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.

ЮНИ 2024 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	3
ВЪВЕДЕНИЕ.....	5
МЕТОДИКА	7
МЕЖДИННА ОЦЕНКА	
I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ И ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО В ПЕРИОДА 2021 – 2023 ГОДИНА.....	9
II. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО ...	49
III. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПИРО	65
IV. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ	69
V. ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО И МОНИТОРИНГА НА ПИРО.....	77
ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ	80
ПРЕПОРЪКИ	83
СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ, ГРАФИКИТЕ, СХЕМИТЕ	84

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ – Агенция по заетостта
АНКПР - Актуализирана национална концепция за пространствено развитие
АПИ – Агенция „Пътна инфраструктура“
БАБХ – Българска агенция по безопасност на храните
БД – Басейнова дирекция
ВЕИ – възобновяеми енергийни източници
ВиК – водоснабдяване и канализация
ВОМР – водено от общностите местно развитие
ГД ГРАО - Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“
ДМА – дълготрайни материални активи
ДБ – държавен бюджет
ДБТ – Дирекция „Бюро по труда“
ДГ – детска градина
ДГС/ДЛС – Държавно горско/ловно стопанство
ДСП – Домашен социален патронаж/ Дирекция „Социално подпомагане“
ЕЗФРСР - Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИП – Европейско икономическо пространство
ЕО – екологична оценка
ЕС – Европейски съюз
ЕСИФ - Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕСФ – Европейски социален фонд
ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие
ЗООС – Закон за опазване на околната среда
ЗРР – Закон за регионалното развитие
ЗЗ – защитени зони
ЗМ – защитени местности
ЗТ – защитени територии
ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда
ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение
ИТИ – Интегрирани териториални инвестиции
ИТП – Интегриран териториален подход
ИТС – Интегрирана териториална стратегия
ИТСРСИР – Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточен район
КИТИ – Концепция за интегрирани териториални инвестиции
МБАЛ – Многопрофилна болница за активно лечение
МДТ – Местни данъци и такси
МЗ – Министерство на здравеопазването
МИГ – Местна инициативна група
МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МТСП – Министерство на труда и социалната политика
МО – Междинна оценка
МОН – Министерство на образованието и науката
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
МСП – малки и средни предприятия
НИРД – научно-изследователска и развойна дейност
НПВУ – Национален план за възстановяване и устойчивост
НПО – неправителствени организации
НСИ – Национален статистически институт

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

НСОРБ – Национално сдружение на общините в Република България
НСРР – Национална стратегия за регионално развитие
НУ – Начално училище
НЧ – Народно читалище
NUTS – обща класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана от ЕВРОСТАТ за регионите в Европейския съюз
ОБ – общински бюджет
ОДЗ – Областна дирекция „Земеделие“
ОП – Оперативна/и програма/и
ОПЕУТП – Оперативна програма „Електронно управление и техническа помощ“
ОПОС – Оперативна програма за околна среда
ОСИ - Отдел „Статистически изследвания“
ОСП – Обща селскостопанска политика
ОПИК – Оперативна програма за иновации и конкурентоспособност
ОПНОИР – Оперативна програма за наука и образование за интелигентен растеж
ОПНИИДИТ – Оперативна програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация
ОПР – Общински план за развитие
ОПРР – Оперативна програма за развитие на регионите
ОПРЧР – Оперативна програма за развитие на човешките ресурси
ОПТС – Оперативна програма за транспортна свързаност
ОПХОМП – Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане
ОУ – основно училище
ОУП – общ/и устройствен/и план/ове
ПИРО – План за интегрирано развитие на община
ПКИП - Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“
ПМДРА – Програма за морско дело, рибарство и аквакултури
ПО – Програма „Образование“ / Последваща оценка
ПОС – Програма „Околна среда“
ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРР – Програма „Развитие на регионите“
ПРСР – Програма за развитие на селските райони
ПРЧР – Програма „Развитие на човешките ресурси“
ПСПВ – пречиствателна станция за питейни води
ПСОВ - пречиствателна станции за отпадъчни води
ПТП – Програма „Техническа помощ“
ПХОМП – Програма „Храни и основно материално подпомагане“
ПЧИ – преки чужди инвестиции
РБ – Република България / Републикански бюджет
РДГ – Регионална дирекция по горите
РЗИ – Регионален център по здравеопазване
РИОСВ - Регионална инспекция по околната среда и водите
РСЗ – Регионална служба по заетостта
РСР – Регионален съвет за развитие
СИР – Североизточен район
СПРЗСР – Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони
СУ – средно училище
ТБО – твърди битови отпадъци/ такса битови отпадъци
ТГС – трансгранично сътрудничество

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът обобщава резултатите от междинната оценка (МО) на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община (ПИРО) Генерал Тошево 2021-2027 г. за първите три години от неговото действие и прилагане. Междинната оценка е изготвена на основание чл. 33 от Закона за регионалното развитие (ЗРР) и чл. 26 от Правилника за прилагане на ЗРР (ППЗРР). Съгласно нормативните изисквания за реализацията на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие се извършва междинна оценка в средата на периода на тяхното действие.

Планът за интегрирано развитие е документ, който определя средносрочните цели и приоритети на община Генерал Тошево в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен район и Общия устройствен план на общината.

Планът за интегрирано развитие на община Генерал Тошево за периода 2021 – 2027 г. е приет от Общински съвет – Генерал Тошево с Решение № 2-10 от 29.03.2021 г., на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА и на основание чл.23, т.1 и чл.24, т.1 от Закона за регионалното развитие, във връзка с чл.21, ал.1 и ал.3 от Правилника за прилагане на ЗРР.

Планът за интегрирано развитие е разработен за срок от 7 години, които съвпадат с програмния период на ЕС. Като стратегически документ той обвързва сравнителните предимства, ресурси и потенциал на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети, насочени към устойчиво, интегрирано развитие, по-добро качество на живот и по-висок жизнен стандарт за хората. Документът е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на редица нормативни документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, кадастъра, опазването на околната среда, насърчаване на инвестициите, устойчиво развитие на туризма и други.

Междинната оценка е част от триадата оценки – „предварителна-междинна-последваща“, като всяка от тях е функция на предходната и се стреми да подобри качеството на стратегическия документ и резултатността в постигане на целите му. Предварителната оценка на ПИРО е изготвена при неговото разработване през 2021 г.

Основната цел на ПИРО на община Генерал Тошево за периода 2021-2027 г. е стимулиране на устойчив растеж и осигуряване на пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и ресурси, за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия, съгласно чл. 13, ал. 2 от ЗРР. ПИРО е разработен и се прилага за цялата територия на общината.

Съгласно нормативните изисквания на ЗРР, настоящият Доклад за междинна оценка включва:

1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
2. оценка на общото въздействие;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Първите три елемента са свързани с анализ и оценка на различните аспекти от изпълнението, докато финалният включва изводи и препоръки за подобряване на организацията и реализацията на плана.

Първият елемент е свързан с общ преглед на проектите и инициативите с принос към плана – реализирани или в процес на реализация в рамките на отчетния период 2021-2023 г. Систематизирани са различни проекти и инициативи и е определена тяхната принадлежност към приоритетните области и цели на ПИРО.

Вторият компонент оценява степента в изпълнението на целите и приоритетните области, като надгражда оценката на първоначалните резултати. Стойностите на систематизираните проекти и инициативи са обобщени в обща финансова оценка за

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

изпълнението на ПИРО. В този елемент са сравнени актуалните и целевите стойности на индикаторите, заложен в плана.

Преценката на ефективността и ефикасността на изпълнението се аргументира от съотношението между направените разходи и постигнатите ползи в рамките на целите и приоритетните области. Този трети компонент синтезира информацията за проектите и индикаторите от предните части и добавя обзор на предприетите действия по изпълнението и наблюдението на ПИРО.

Четвъртият елемент отразява най-важните констатации относно идентифицираните проблемни области и ограничители на развитието на местно ниво, попречили на изпълнението на плана през първите три години от неговото прилагане. Изводите са ориентирани спрямо трите основни теми в оценката: проекти и инициативи; индикатори; действия по изпълнението и наблюдението на плана.

Конкретните препоръки са базирани на изводите и са насочени към подобряване процеса на реализация на ПИРО в оставащия период на неговото действие до 2027 г.

Междинната оценка има за цел да установи как са използвани обществените ресурси, каква е ефикасността на извършените интервенции, в каква степен са потвърдени предвидените резултати и постигнати заложените цели. Тя проучва факторите за регистрирания успех или неуспех на намеренията за промяна, прави обобщени изводи за устойчивостта на резултатите и осигурената продължителност на въздействията.

Междинната оценка е предприето действие за анализ на провеждането и резултатите от определен брой инициативи, които се осъществяват в повече или по-малко, формализирана методологична и институционална рамка с оглед на отчитането и/или подобряването на определени публични дейности, по-специално посредством сравняване на резултатите с поставените цели и с използваните средства и ресурси.

Междинната оценка включва анализ и оценка на изпълнението на целите и приоритетите, релеванността на ПИРО и капацитета за организация и координация на отговорните за неговото прилагане органи.

Целта на настоящата междинната оценка е да осигури независима и актуална информация за постигнатите резултати от реализацията на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево за първите три години от неговото прилагане 2021-2023 г. Оценката следва да направи необходимите изводи и препоръки за подобряване на управлението и координацията по изпълнение на заложените цели и приоритети за оставащия период на неговото действие до 2027 г.

За постигането на тези цели са изпълнени следните задачи:

- Оценка на първоначалните резултати от изпълнението на ПИРО и степен на постигане на съответните цели;
- Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- Изследване на промените във вътрешната и външната среда в контекста на прилагане и реализация на заложените мерки и дейности в ПИРО;
- Актуален преглед за съответствие и приложимост на заложените цели и приоритети със социално-икономическите условия и фактори на средата;
- Изводи и препоръки за оптимизиране на въздействието на ПИРО.

Основните критерии, които са използвани при междинната оценка са критериите за приложимост, обосновааност, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост.

В изготвянето и обсъждането на проекта на настоящия Доклад за междинна оценка на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево за периода 2021-2027 г. участваха представители на Общинската администрация, независими експерти и различни заинтересовани страни.

МЕТОДИКА

Избраната методика е насочена към постигане на обективност на междинната оценка относно първоначалните резултати от реализацията на ПИРО, стратегията и мерките за координация на документа през първите три години от неговото прилагане. Направени са съответните изводи, обобщения и препоръки за оптимизация и подобряване на работата по изпълнение на плановия документ за оставащия период на неговото действие до 2027 г.

I. ЕТАПИ НА МО - Оценката на ПИРО премина последователно през следните етапи:

➤ **ПРОУЧВАНЕ:** На този етап беше създадена организацията за провеждане на междинната оценка и беше събрана базова информация и статистически данни за нуждите на анализа и оценката.

За целите на проучването бяха използвани справки, информация от различни институции и консултации с Общинска администрация – Генерал Тошево.

➤ **АНАЛИЗ И ОЦЕНКА:** На този етап беше извършено обобщаване, анализ и оценка на събраните данни, факти и информация. Изготвена беше междинна оценка на изпълнението на ПИРО, резултатите от която са описани в настоящия доклад. Извършен е подробен анализ и оценка на промените в социално-икономическото развитие на общината, изпълнението на целите и приоритетите на плана и капацитета на отговорните за неговото прилагане органи. Направени са съответните изводи, обобщения и препоръки за подобряване на работата по изпълнение на ПИРО за периода до края на неговото действие (2027 г.).

➤ **СЪГЛАСУВАНЕ И ПРИКЛЮЧВАНЕ:** Това е заключителния етап, свързан със съгласуване на Доклада от междинната оценка и направените констатации с Общинска администрация – Генерал Тошево. Направените допълнения, коментари и забележки от страна на администрацията са взети под внимание и са включени в доклада за междинната оценка.

II. МЕТОДОЛОГИЯ

За изготвяне на междинната оценка са използвани следните методи:

- Наблюдение – пряк метод за събиране на данни и информация;
- Проучване – проучване на документи, информация и данни от различни източници;
- Описание – описват се факти, данни, резултати, констатации, препоръки и изводи;
- Анализ и синтез – анализира се базовата входяща информация и данни и се обобщават резултатите за нивото на изпълнение на ПИРО;
 - Оценка – оценява се степента на изпълнение, степента на постигане на заложените цели, ефективност и ефикасност на използваните ресурси и други;
 - Сравнение – сравняват се данни, факти, показатели и резултати. На база на сравнението се правят изводи и препоръки;
 - Работа в екип – съгласуваност, разпределение на задачите и пълен синхрон в действията на екипа за изготвяне на последващата оценка за изпълнение на ПИРО;
 - Индексен метод - изравняване равнището на даден показател, заложен в ПИРО към неговото равнище в минал период или време, прието за база;
 - Графичен метод – за изобразяване на данни, факти, тенденции чрез геометрически изображения на функционална зависимост с помощта на линии на равнината.

III. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

За междинната оценка са използвани следните източници на данни и информация:

1. План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево 2021-2027 г.;
2. Интегрирана териториална стратегия за развитие на СИР 2021-2027 г.;
3. Годишни доклади за наблюдение изпълнението на ПИРО за 2021, 2022 и 2023 г.
4. Официални данни от Отдел „Статистически изследвания“ – Добрич, ДБТ – Генерал Тошево, ДСП – Генерал Тошево, ОСЗ – Генерал Тошево, ОДЗ – Добрич, ДГС – Генерал Тошево, РЗИ – Добрич, БАБХ, ДФЗ и др. институции;
5. Справки, доклади и отчети на Община Генерал Тошево;

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

6. Отчети за изпълнение на бюджета на община Генерал Тошево за периода 2021-2023 г.;
7. Планове и отчети за разходите по Капиталовите програми на Община Генерал Тошево за периода 2021-2023 г.
8. Справки и данни от ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България;
9. Интернет страници и портали: Община Генерал Тошево, ИСУН, НСИ, Инфостат, ГРАО, АЗ, ПУДООС и др.
10. Официални страници на УО на оперативните програми, финансирани от ЕС и др.

Междинната оценка на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево се фокусира върху аналитичен обзор и сравнителен анализ на резултатите и въздействието от неговото прилагане за периода 2021-2023 г., при отчитане на настъпилите социално-икономически и политически промени на местно, регионално и национално ниво, в светлината на промените в регионалната политика на ЕС и усложнената международна обстановка - пандемия, войни, миграция, икономически и финансови кризи.

Предмет на настоящата разработка е многостранното развитие на община Генерал Тошево, свързано с изпълнението на проекти и инициативи с принос към стратегията и програмата за реализация на ПИРО. Докато общинският план анализира и оценява състоянието и тенденциите на развитие в общината, междинната оценка обхваща социално-икономическото развитие от гледна точка на изпълнението на плана.

Докладът за междинна оценка е изготвен с натрупване на всички проекти, обекти и дейности, реализирани на територията на община Генерал Тошево от 2021 г. до 2023 г., включително приключените и в процес на изпълнение. По този начин констатациите на настоящия Доклад са неразделна част от общата оценка на общинското управление и реализация на Плана за първите три години от неговото прилагане. Констатациите на етапа на междинна оценка са основа за бъдещото стратегическо планиране в общината и подобряване на местното и регионално развитие до края на програмния период – 2027 г.

В цялостния процес на наблюдение и оценка на ПИРО при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество и други заинтересовани страни.

Общинският съвет е орган за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие. Мониторингът и контролът на изпълнението са неразделна част от общия процес на реализиране на публични политики в Община Генерал Тошево. Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите, заложи в плана посредством реализацията на мерки и проекти/дейности и включените индикатори за оценка.

Системата за наблюдение и оценка осигурява ефективното изпълнение на плана с оглед постигане на целите за балансирано, устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на определени проекти и дейности. Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана обхваща и Програмата за неговата реализация, като отчита изпълнението на включените проекти и дейности по приоритети и мерки.

Чрез мониторинга на ПИРО се цели да се предостави на компетентните местни органи (Общински съвет – Генерал Тошево, Кмета на общината, служителите от общинска администрация), както и на всички заинтересовани страни (социално-икономически партньори и структури на гражданското общество), актуална информация за прогреса или липсата на напредък в изпълнението на поставените цели. В резултат на мониторинга, важен етап от който е междинната оценка, могат да се направят своевременни промени в начина на организация и изпълнение, в приоритетите и целите на ПИРО, който трябва винаги да следва актуалните теми и проблеми на обществото и политиките за тяхното разрешаване.

МЕЖДИННА ОЦЕНКА

I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ И ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО В ПЕРИОДА 2021 – 2023 ГОДИНА

Анализ на факторите на средата

Изпълнението на ПИРО стартира в условия на усложнена социално-икономическа и политическа обстановка, белязана от непрекъснати световни и национални кризи.

Отчетният период 2021-2023 ще остане в историята с поредицата трудни, неспокойни и динамични години, поставили страната ни и българските общини на сериозни изпитания.

Извънредни ситуации, продължителна пандемия от коронавирус (COVID-19), военни конфликти в Украйна и Израел, постоянно вътрешнополитическо напрежение, нестабилност, многократни парламентарни избори и задълбочаващи се икономически, финансови и енергийни кризи. Всичко това оказва изключително негативно влияние на социално-икономическите процеси и забави изпълнението на важни общински проекти и дейности.

Глобалната здравна криза, породена от коронавируса, беше с трудно прогнозируеми измерения и наложи нови сценарии за бъдещето и промени в стратегическото планиране и в приоритетите на общинските политики. Предприети бяха мерки за ограничаване на заболяемостта и помощ за здравната система, за насърчаване на засегнатия бизнес и социална подкрепа в защита на най-уязвимите групи от населението.

Нарастващата политическа нестабилност у нас, тежката вътрешна икономическа криза и епидемична обстановка, се отразиха негативно на бизнеса, на покупателната способност и жизнения стандарт на населението. Ограниченията в начина на живот и неизбежните от това негативни икономически последици доведоха до рекорден ръст на инфлацията, повишаване на безработицата, поскъпване на цените на енергоносителите и храните от първа необходимост. Наложително се въведоха някои непопулярни мерки за икономии на ел. енергия. Увеличиха се непредвидените разходи в общинския бюджет.

Пандемията постепенно отшумява през 2022 година, когато започва войната в Украйна, предизвикала задълбочаване на икономическите и политически проблеми, допълнително усложнени от природни бедствия, множество протести, растяща инфлация, задълбочаваща се енергийна криза.

Българските общини бяха пряко засегнати от високата инфлация, от неочаквания и непредвидим ръст на цените на някои стоки и енергоносители. В тези условия се наложи динамична смяна на приоритетите, въвеждане на нови, непланирани мерки и значително увеличение на непредвидените разходи в общинските бюджети.

Политическата нестабилност с честа смяна на централната власт и служебни кабинети се задълбочи през 2023 г. с поредните предсрочни парламентарни избори и нов модел на управление с премиер на ротация. Инфлацията забавя темпове, но икономическата, политическа и социална кризи и обществено недоволство продължават да влияят върху местните приоритети и публичните финанси.

Последната отчетна година се характеризира със закъсняло приемане на държавен бюджет, неработещи оперативни програми за периода 2021-2027 г., неефективен Национален план за възстановяване и устойчивост, неприет Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони. Всичко това се отразява негативно на резултатите от изпълнението на Плана за интегрирано развитие и трябва да бъде отчетено на етапа на МО.

Продължителната липса на възможности за кандидатстване за европейско финансиране забави изпълнението на голяма част от проектите, включени в ПИРО. Негативните демографски тенденции също оказваха силен натиск върху развитието на социалните системи и неблагоприятно влияние върху икономиката. Тези процеси наложиха преориентиране на

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

ресурсите на общините, но и инвестиции в развитие на капацитета на администрациите за успешно справяне с проблемите и по-добро планиране. Въпреки това 2023 беше и годината, в която приключи битката с коронавируса. В тези условия през есента се проведеха и редовните избори за местна власт.

Новият мандат 2023-2027 г. съвпада по време с приключването на програмния период и предстои активна работа по наваксване на забавянето и постигане на съществен напредък в изпълнението на плановете за развитие. Общините са изправени пред предизвикателствата на дигиталната трансформация и зеления преход. Общите европейски политики трябва да бъдат успешно интегрирани във всички процеси, свързани с работата на администрациите.

Настоящият програмен период налага общините да реализират все повече проекти и дейности в партньорства с други общини, с научни организации и университети, с гражданския сектор. Този процес е свързан не само с придобиване на нови умения, но и с промяна на цялостния подход за стратегическо планиране и търсене на възможности за финансиране, чрез интегрирани териториални инвестиции. Не на последно място, подготовката за приемане на страната ни в еврозоната поставя както директни задачи на местните администрации, така и очаквания за активност от тяхна страна за доброто информироване на гражданите и гарантиране на спокойствието и сигурността.

Въпреки трудностите през целия отчетен период 2021-2023 година Община Генерал Тошево продължава да работи за изпълнение на предвидените проекти, мерки и дейности, насочени към подобряване състоянието на населените места, изграждане на съвременна инфраструктура, чиста околна среда, създаване на благоприятни условия за бизнеса, привличане на инвестиции, повишено качество на обществените услуги, по-добро образование и достъпно здравеопазване. Усилията на общината са насочени към максимално развитие на туристическия потенциал, обогатяване на културния живот и популяризиране на дестинацията.

Изпълнението на ПИРО се извършва при спазване принципите за законосъобразност, прозрачност и публичност, защита на обществените интереси, ефективно и целесъобразно използване на финансовия ресурс, включително за покриване на извънредните и непредвидени разходи. При анализиране на изпълнението на ПИРО в настоящия Доклад за междинна оценка са отразени настъпилите промени в условията на живот, оказващи пряко въздействие върху социално-икономическото развитие на община Генерал Тошево през отчетния период 2021-2023 г.

Сравнителна характеристика

При анализиране и проследяване на условията за изпълнение на ПИРО в настоящия доклад за междинна оценка е направена сравнителна характеристика като са отчетени промените в основни показатели, оказващи въздействие върху социално-икономическото развитие на община Генерал Тошево. Направено е сравнение на стойностите на ключовите показатели през 2020 г. – базова преди прилагането на ПИРО и през отчетната 2023 г.

Демографските тенденции са важен показател за социално-икономическото състояние и перспективи за развитие на общината. Основни източници на информация и демографски данни са Националният статистически институт (НСИ) и Главна дирекция ГРАО чрез своята Национална база данни „Население“.

Община Генерал Тошево е една от 8-те в област Добрич. През анализирания период тя запазва второ място по територия и шесто място по население в областта.

В община Генерал Тошево в края на 2023 г. живеят 10782 души или 7% от населението на област Добрич (запазва се относителния дял от 2020 г.) и 1,31% от населението на СИР (към 2020 г. е 1,36%). Данните в Таблица 1 показват намаляване на населението във всички общини на територията на област Добрич. Демографската криза в района се задълбочава.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Таблица 1: Сравнителна характеристика на община Генерал Тошево и останалите общини в област Добрич 2020-2023 г.

Район, област, община	Територия кв. км. за 2020 г. и 2023 г.		Население брой 31.12.2020 г. и 31.12.2023 г.		Гъстота на населението за души на кв. км. 2020 г. и 2023 г.	
	2020	2023	2020	2023	2020	2023
Република България	110372	110997	6916548	6445481	62.7	58.07
<i>Североизточен район</i>	<i>14646</i>	<i>14634</i>	<i>922230</i>	<i>826134</i>	<i>63.0</i>	<i>56.45</i>
Област Добрич	4720	4714	170298	146635	36.1	31.11
Балчик	522	523	19256	16341	36.9	31.24
Генерал Тошево	982	982	12558	10782	12.8	10.98
Добрич	112	109	20600	17232	183.93	158.09
Добричка	1295	1294	80936	70411	62.50	54.41
Каварна	481	481	13773	12928	28.6	26.88
Крушари	418	417	3743	3162	9.0	7.58
Тервел	582	579	15095	11935	25.9	20.61
Шабла	329	329	4337	3844	13.2	11.68

Източник: Национален статистически институт

Средната гъстота на населението в община Генерал Тошево (10.98 души на кв. км. за 2023 г.) е по-малка от средните стойности за област Добрич (31,11), както и от средната гъстота за страната (58,07) и за СИР (56,45 души на кв. км.). В рамките на 3-те анализирани години средната гъстота на населението намалява във всички общини в областта.

По брой населени места (42), община Генерал Тошево се нарежда на второ място в областта. Броят на населените места в общината се запазва непроменен в рамките на отчетния период 2020-2023 г. и селищната система е устойчива.

Можем да обобщим, че за трите изследвани години община Генерал Тошево запазва позициите си в регионален план по отношение на териториалния обхват и броя на населението сред общините в област Добрич.

Според Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.), община Генерал Тошево попада в групата от 4-то йерархично ниво. Центровете на тези общини са разположени равномерно в територията и играят важна роля за обслужване на населението в собствените им общини и в съседни малки общини в селските райони.¹

Към 2023 г. община Генерал Тошево е с по-ниска степен на урбанизация спрямо тенденциите в областта, Североизточен район и в страната. Относителният дял на градското население в общината е 50%, което показва балансирано разпределение на населението в града и селата. За сравнение равнището на урбанизация в област Добрич за 2023 г. е 70%, а урбанизацията за Североизточен район има равни стойности с тези в страната - 74%.

Демографска характеристика

Динамиката показва трайна тенденция на намаляване на населението в община Генерал Тошево (с 14% или с 1776 души през 2023 г. спрямо 2020 г.). За периода 2019-2023 г. населението на общината е намаляло с 16%. Значителен спад в реалния брой жители на общината е отчетен след последното Преброяване на населението през есента на 2021 г.

¹ Йерархията на центровете е осъществена чрез оценка на тяхното значение и роля по редица критерии и показатели за динамика на населението и степента на развитие на техните обслужващи административни, икономически, транспортни функции и др.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

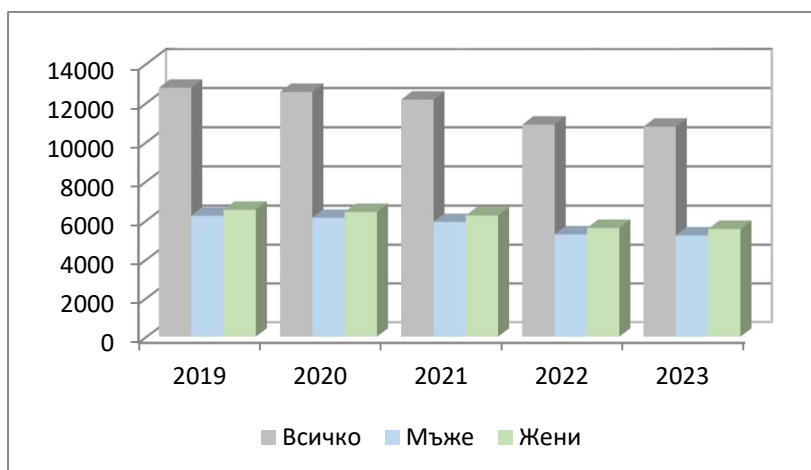
Таблица 2: Население в община Генерал Тошево 2019 – 2023 г.

	2019	2020	2021	2022	2023
Всичко	12768	12558	12165	10889	10782
Мъже	6230	6130	5916	5280	5223
Жени	6538	6428	6249	5609	5559
В градовете	6029	5963	5830	5524	5429
В селата	6739	6595	6335	5365	5353

Източник: Национален статистически институт

През 2023 г. в община Генерал Тошево живеят 10782 души, 48.4% от които мъже и 51.6% жени. Градското население (на гр. Генерал Тошево) е 50.4%, в селата живеят останалите 49.6% от жителите на общината. Структурата на населението по пол и урбанизираност се запазват без изменение в рамките на периода на прилагане на ПИРО.

Графика 1: Динамика на населението в община Генерал Тошево 2019-2023 г.

По данни от последното преброяване на населението към септември 2021 г. в община Генерал Тошево живеят 11114 души или с 3983 души по-малко спрямо преброяването през 2011 г. Населението намалява с 26% за десет години. Демографската криза обхваща както града, така и селата. Жителите на общинския център – гр. Генерал Тошево намаляват с 18% в периода 2011-2021 г. Най-големите села в общината са: Кардам, Спасово, Люляково, Пчеларово, Присад, Росица и Василево. В община Генерал Тошево при преброяването през 2021 г. има четири писти или с под 10 жители села: Вичово – 9, Огражден - 4, Узово - 3 и Краище само с 1 жител (мъж).

Таблица 3: Население в община Генерал Тошево по населени места и пол – сравнителни данни от Преброяване на населението през 2011 и 2021 г.

	2011			2021		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Община Генерал Тошево	15097	7465	7632	11114	5384	5730
гр. Генерал Тошево	6928	3432	3496	5698	2780	2918
с. Александър Стамболийски	30	13	17	20	8	12
с. Балканци	69	37	32	56	24	32
с. Бежаново	60	32	28	39	20	19
с. Василево	347	165	182	221	111	110
с. Великово	42	23	19	22	14	8
с. Вичово	30	15	15	9	6	3

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

с. Горица	107	55	52	63	28	35
с. Градини	48	23	25	26	12	14
с. Дъбовик	160	72	88	125	59	66
с. Житен	191	99	92	126	60	66
с. Зограф	119	53	66	45	21	24
с. Изворово	270	138	132	143	66	77
с. Йовково	292	144	148	215	99	116
с. Калина	66	38	28	48	25	23
с. Кардам	1019	496	523	765	360	405
с. Конаре	48	28	20	24	14	10
с. Краище	8	3	5	1	1	-
с. Красен	261	134	127	144	70	74
с. Къпиново	203	95	108	141	68	73
с. Лозница	13	7	6	14	9	5
с. Люляково	526	258	268	298	137	161
с. Малина	199	102	97	146	69	77
с. Огражден	4	1	3	4	2	2
с. Петлешково	200	92	108	119	53	66
с. Писарово	78	40	38	45	21	24
с. Пленимир	89	44	45	70	32	38
с. Преселенци	274	131	143	199	95	104
с. Присад	425	201	224	269	127	142
с. Пчеларово	482	231	251	358	162	196
с. Равнец	244	124	120	143	69	74
с. Рогозина	150	79	71	136	64	72
с. Росен	84	41	43	56	22	34
с. Росица	364	183	181	226	120	106
с. Сираково	60	32	28	31	16	15
с. Сноп	115	65	50	69	35	34
с. Снягово	185	103	82	116	58	58
с. Спасово	895	428	467	622	313	309
с. Средина	58	32	26	31	18	13
с. Сърнино	62	29	33	33	18	15
с. Узово	15	8	7	3	3	-
с. Чернооково	277	139	138	195	95	100

Източник: Национален статистически институт

Урбанистичната структура на общината се състои от 42 населени места – административния център град Генерал Тошево и 41 села: Александър Стамболийски, Балканци, Бежаново, Василево, Великово, Вичево, Горица, Градини, Дъбовик, Житен, Зограф, Изворово, Йовково, Калина, Кардам, Краище, Красен, Конаре, Къпиново, Лозница, Люляково, Малина, Огражден, Петлешково, Писарово, Пленимир, Преселенци, Присад, Пчеларово, Равнец, Рогозина, Росен, Росица, Сираково, Сноп, Снягово, Спасово, Средина, Сърнино, Узово и Чернооково.

Селищната мрежа е добре изградена и сравнително добре балансирана. Административният център - град Генерал Тошево е разположен в центъра на територията на общината. По разположение спрямо общинския център, населените места се обособяват в три групи: на север, на изток и на запад от гр. Генерал Тошево. Близко до него са ситуирани селата: Къпиново, Дъбовик, Равнец, Присад, Люляково, Писарово, Петлешково и Кардам. Всички останали населени места са с периферно местоположение спрямо административния център, сравнително равномерно разпределени по границите на общинската територия.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Таблица 4: Население по населени места в община Генерал Тошево 2020-2023 г.

	2020			2021			2022			2023		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Община Генерал Тошево	12558	6130	6428	12165	5916	6249	10889	5280	5609	10782	5223	5559
гр. Генерал Тошево	5963	2910	3053	5830	2835	2995	5524	2687	2837	5429	2634	2795
с. Александър Стамболийски	23	10	13	21	8	13	19	6	13	19	6	13
с. Балканци	49	24	25	46	22	24	56	24	32	56	23	33
с. Бежаново	45	21	24	43	21	22	40	22	18	44	26	18
с. Василево	311	157	154	315	158	157	226	113	113	214	104	110
с. Великово	28	17	11	26	16	10	20	12	8	19	12	7
с. Вичово	14	9	5	13	9	4	9	6	3	11	7	4
с. Горица	107	52	55	103	51	52	62	29	33	65	29	36
с. Градини	36	15	21	35	16	19	24	12	12	24	12	12
с. Дъбовик	148	77	71	141	73	68	133	61	72	140	69	71
с. Житен	132	63	69	124	60	64	124	61	63	122	62	60
с. Зограф	75	37	38	76	40	36	43	21	22	43	22	21
с. Изворово	174	90	84	158	75	83	137	63	74	167	81	86
с. Йовково	248	117	131	247	117	130	204	93	111	204	94	110
с. Калина	62	32	30	63	30	33	51	26	25	45	22	23
с. Кардам	838	395	443	819	387	432	764	366	398	747	356	391
с. Конаре	23	14	9	22	12	10	22	12	10	23	13	10
с. Краище	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-
с. Красен	165	83	82	150	77	73	138	66	72	135	65	70
с. Къпиново	167	83	84	158	78	80	140	65	75	136	66	70
с. Лозница	9	6	3	9	6	3	13	8	5	12	7	5
с. Люляково	442	206	236	401	184	217	282	125	157	282	127	155
с. Малина	162	84	78	156	79	77	160	78	82	157	75	82
с. Огражден	4	1	3	4	1	3	4	2	2	4	2	2
с. Петлешково	154	73	81	147	70	77	122	58	64	118	54	64
с. Писарово	57	28	29	56	31	25	48	24	24	49	25	24
с. Пленимир	56	30	26	57	29	28	69	31	38	66	28	38
с. Преселенци	214	99	115	200	90	110	189	93	96	193	95	98
с. Присад	412	189	223	389	182	207	264	127	137	270	130	140
с. Пчеларово	450	206	244	437	196	241	355	162	193	349	160	189
с. Равнец	217	107	110	192	96	96	142	72	70	141	70	71
с. Рогозина	124	62	62	126	62	64	139	66	73	133	63	70
с. Росен	60	26	34	55	21	34	52	19	33	55	21	34
с. Росица	254	139	115	243	133	110	221	118	103	219	115	104
с. Сираково	45	21	24	42	19	23	38	20	18	36	19	17
с. Сноп	75	39	36	70	38	32	64	33	31	66	34	32
с. Снягово	140	72	68	141	72	69	112	55	57	108	54	54
с. Спасово	759	370	389	755	369	386	615	307	308	617	304	313
с. Средина	52	32	20	50	31	19	30	18	12	32	18	14
с. Сърнино	45	22	23	42	21	21	41	24	17	41	25	16
с. Узово	7	5	2	5	4	1	2	2	-	2	2	-
с. Чернооково	212	107	105	198	97	101	190	92	98	188	91	97

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg/>

Данните в Таблица 4 показват, че в периода 2020-2023 г. населението в почти всички населени места на общината намалява, с изключение на селата: Балканци, Лозница, Пленимир, Рогозина и Краище (от 0 на 1 жител), където отчитаме лек ръст.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

С най-бързи темпове намаляват жителите на с. Узово (71% за 4-те изследвани години), с. Зограф (43%), с. Горица и с. Средина (39%), с. Люляково (36%), с. Равнец и с. Присад (35%), с. Великово (32%) и с. Василево (31%).

Урбанистичната класификация на община Генерал Тошево към 2023 г. включва следните категории: 1 много малък град (до 10 хил. жители) – Генерал Тошево, 5 малки села (от 250 до 1000 жители) – Люляково, Присад, Пчеларово, Спасово и Кардам. Малките села (до 250 жители) са 15 – Василево, Дъбовик, Житен, Изворово, Йовково, Красен, Къпиново, Малина, Петлешково, Преселенци, Равнец, Рогозина, Росица, Снягово, Чернооково. Половината от селата или 21 са обезлюдяващи се (под 100 жители): Александър Стамболийски, Балканци, Бежаново, Великово, Вичово, Горица, Градини, Зограф, Калина, Конаре, Краище, Лозница, Огражден, Писарово, Пленимир, Росен, Сираково, Сноп, Средина, Сърнино и Узово. Най-големите села по население са Спасово и Кардам. В общината няма села с 1000 и повече жители.

Основните административни, промишлени, търговски, обслужващи и културни дейности в общината продължават да са концентрирани предимно в град Генерал Тошево.

Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2020- 2023 г.²

	2020			2021			2022			2023		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	12558	6130	6428	12165	5916	6249	10889	5280	5609	10782	5223	5559
Под трудоспособна възраст	1743	875	868	1686	846	840	1367	699	668	1346	680	666
В трудоспособна възраст	6906	3786	3120	6718	3674	3044	5756	3165	2591	5723	3152	2571
Над трудоспособна възраст	3909	1469	2440	3761	1396	2365	3766	1416	2350	3713	1391	2322

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg/>

Относителният дял на населението под трудоспособна възраст намалява от 14% на 13% за изследваните четири години. Възрастните над трудоспособна възраст към края на 2023 г. са 3713 души или 34%, като относителният им дял през базовата 2020 г. е 31%. Хората в трудоспособна възраст на 16 и повече години намаляват от 55% на 53%.

Сравнителните данни на НСИ от преброяване на населението през 2011 г. и 2021 г. също показват, че възрастовата структура на населението в община Генерал Тошево се влошава. Относителният дял на децата и младежите до 29 годишна възраст намалява от 27% на 22%. В същото време възрастните хора над 65 години се увеличават и делът им нараства от 25% на 32%.

Таблица 6: Население по пол и възраст в община Генерал Тошево – 2020-2023 г.

	2020			2021			2022			2023		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Общо	12558	6130	6428	12165	5916	6249	10889	5280	5609	10782	5223	5559
0 - 4	452	223	229	432	218	214	399	215	184	392	206	186
5 - 9	532	257	275	509	240	269	410	200	210	409	208	201
10 - 14	646	338	308	612	315	297	454	224	230	442	210	232
15 - 19	601	321	280	579	316	263	467	252	215	469	255	214
20 - 24	467	233	234	485	252	233	332	165	167	371	186	185
25 - 29	590	302	288	548	276	272	359	191	168	322	173	149
30 - 34	691	403	288	672	383	289	514	288	226	509	282	227

² За 2022 г. тези граници са от 16 до навършването на 61 години и 10 месеца за жените и 64 години и 5 месеца за мъжете.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

35 - 39	698	397	301	683	395	288	564	324	240	555	314	241
40 - 44	768	398	370	720	381	339	576	315	261	555	312	243
45 - 49	842	442	400	840	428	412	738	385	353	707	360	347
50 - 54	959	507	452	931	487	444	877	457	420	886	450	436
55 - 59	901	463	438	867	449	418	840	440	400	843	447	396
60 - 64	917	442	475	900	437	463	950	471	479	949	478	471
65 - 69	967	436	531	919	403	516	908	404	504	878	403	475
70 - 74	1010	426	584	969	404	565	957	399	558	918	393	525
75 - 79	774	283	491	783	293	490	773	284	489	765	272	493
80+	743	259	484	716	239	477	771	266	505	812	274	538

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg/>

За периода на изпълнение на ПИРО от 2020 г. до 2023 г. делът на младите хора до 29 г. намалява от 26% на 22%. Лицата на възраст от 30 до 64 години се запазват в границите 46% от населението. Възрастните над 65 години се увеличават от 28% на 31%.

Основна причина за застаряване на населението е ниската раждаемост и високата смъртност, които водят до отрицателен естествен прираст. Когато възрастовата структура е деформирана не може да се осигури възпроизводството на населението и трудовия потенциал намалява, което се отразява на социално-икономическото развитие на общината. За влошаването на възрастовата структура съществено допринасят мащабните емиграционни процеси предимно сред младите хора, които след завършване на основно или средно образование напускат родните места и рядко се връщат да живеят отново там.

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Таблица 7: Естествен прираст на населението на община Генерал Тошево
2019 -2023 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2019	95	49	46	311	156	155	-216	-107	-109
2020	92	46	46	300	157	143	-208	-111	-97
2021	77	46	31	363	197	166	-286	-151	-135
2022	80	48	32	269	142	127	-189	-94	-95
2023	76	34	42	259	130	129	-183	-96	-87

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението е отрицателен, като за периода 2020-2023 г. е средно по минус 217 души на година, като през 2021 г. достига минус 286, а през 2023 г. е минус 183. Средногодишният брой на живородените деца в община Генерал Тошево за периода 2020-2023 г. е 81. Средната смъртност за изследваните 4 години е 298 човека годишно, като тук се отчита и значителния ръст на починалите по време на пандемията от коронавирус. За 2023 г. в община Генерал Тошево има 76 живородени деца при 77 за 2021 г., което нарежда общината на 6 място (от 8) и за двете години по раждаемост в област Добрич след общините Добричка, Добрич, Тервел, Балчик, Каварна. По смъртност община Генерал Тошево е на 4 място след общините Добричка, Добрич и Балчик с 259 бр. починали или 24‰ на 1 000 души за 2023 г. и 363 бр. починали или 30‰ на 1 000 души за 2021 г. Естественият прираст през 2021 г. е (-286) като с по-лош показател са общините Добричка (-1190), Добрич (- 430) и Балчик (- 298). За 2023 г. също е отрицателен (-183) като с по-лош показател са отново общините Добричка (-639), Добрич (- 251) и Балчик (- 189).

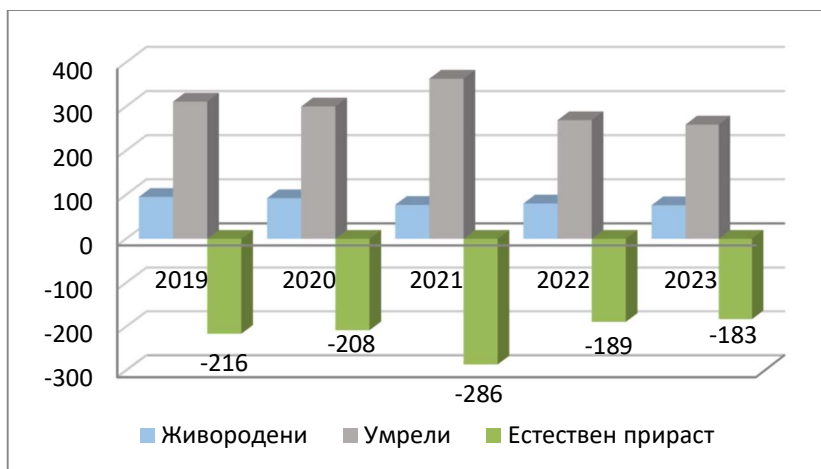
Тенденциите на ниска раждаемост и висока смъртност са трайни и са причина за отрицателния естествен прираст и задълбочаващата се демографска криза в общината.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Графика 2: Естествен прираст на населението 2018-2022 г.

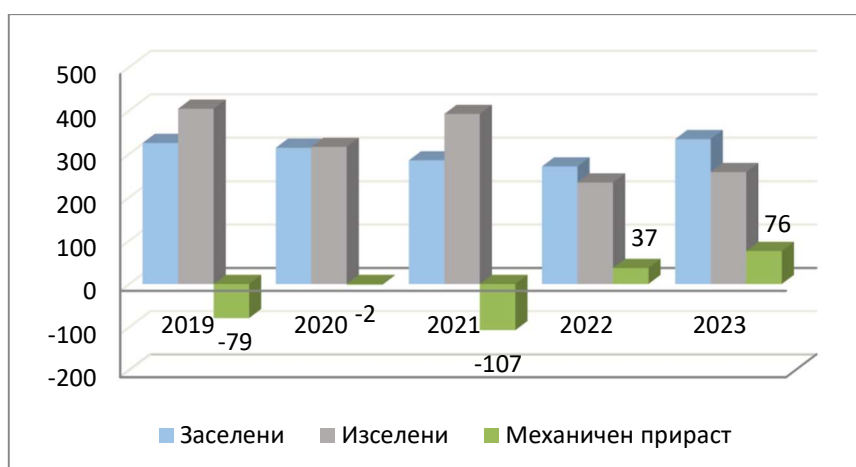
Механичният прираст на населението през периода 2020-2023 г. се променя динамично, като през 2020 г. е - 2 души, през 2021 г. също е отрицателен минус - 107, през 2022 г. вече е положителен + 37, за 2023 г. достига положителните + 76 души. Средногодишно населението на общината се е увеличавало от положителна миграция с около 8 човека, което не успява да повлияе значително на негативните демографски процеси, предизвикани от ниската раждаемост и висока смъртност.

Таблица 8: Заселени, изселени и механичен прираст на населението в община Генерал Тошево 2019-2023 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2019	325	149	176	404	186	218	-79	-37	-42
2020	314	161	153	316	150	166	-2	11	-13
2021	285	125	160	392	188	204	-107	-63	-44
2022	271	147	124	234	115	119	37	32	5
2023	334	158	176	258	119	139	76	39	37

Източник: Национален статистически институт

Графика 3: Механичен прираст на населението 2019-2023 г.

Миграцията засяга предимно хора в активна възраст и процесът е свързан с все по-интензивното преразпределение на населението и струпването му в големите градове за сметка на малките и средни селища.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината за периода 2020-2023 г. е намаляло с 862 души.

Таблица 9: Образователна структура на населението на 7 и повече години по степен на образование към 07.09.2021 г.

Общо	Висше образование	Средно образование	Основно	Начално и по-ниско образование
10563	1313	4489	3003	1752

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg/>

По данни от последното преброяване към 07.09.2021 г. 12% от населението на община Генерал Тошево на 7 и повече години има висше образование (1313 лица). Със средно образование са 43%, а с основно – 28%. Общо 1752 лица или 17% от жителите на общината са с начално и по-ниско образование. Напълно неграмотни по официални статистически данни към 2021 година са 274 лица.

Таблица 10: Население по етническа група, майчин език и вероизповедание към 07.09.2021 г.

Етническа група	Общо	Майчин език	Общо	Вероизповедание	Общо
Българска	7905	Български	7733	Християнско	7265
Турска	1261	Турски	1756	Мюсюлманско	2131
Ромска	1110	Ромски	616	Юдейско	-
Друга	258	Друг	285	Друго	46
Не мога да определя	38	Не мога да определя	12	Не мога да определя	253
Не желая да отговоря	75	Не желая да отговоря	48	Не желая да отговоря	498
Непоказана ¹	467	Непоказан	664	Непоказано	664
				Нямам	257
ОБЩО	11114		11114		11114

Източник: Национален статистически институт

По данни на ГД ГРАО (www.grao.bg) на община Генерал Тошево в периода на действие и прилагане на ПИРО (2021-2023 г.), населението по постоянен адрес намалява с 2,5%, а по настоящ адрес намалява с 3,3%. През последната отчетна 2023 година жителите на общината по постоянен адрес са 15 205 души, по настоящ адрес – 13 021, а с постоянен и настоящ адрес в същото населено място – 11 604 души.

Таблица 11: Население по постоянен и настоящ адрес към 31.12.2021-2023 г.

Община, населено място	Постоянен адрес			Настоящ адрес			Постоянен и настоящ адрес в населеното място		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Година	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
гр. Генерал Тошево	6974	6855	6768	6351	6236	6167	6009	5886	5804
с. Александър Стамболийски	22	24	23	23	24	23	18	20	19
с. Балканци	48	46	46	51	48	47	32	31	30
с. Бежаново	58	55	55	71	67	67	52	50	51
с. Василево	379	373	372	371	371	365	329	320	320
с. Великово	32	28	26	33	30	29	25	23	22
с. Вичово	5	5	5	15	13	12	5	5	5
с. Горица	97	94	95	112	108	107	96	92	92
с. Градини	24	22	22	41	39	38	21	20	20
с. Дъбовик	89	84	78	128	121	124	70	66	61
с. Житен	110	107	106	145	144	138	94	91	86

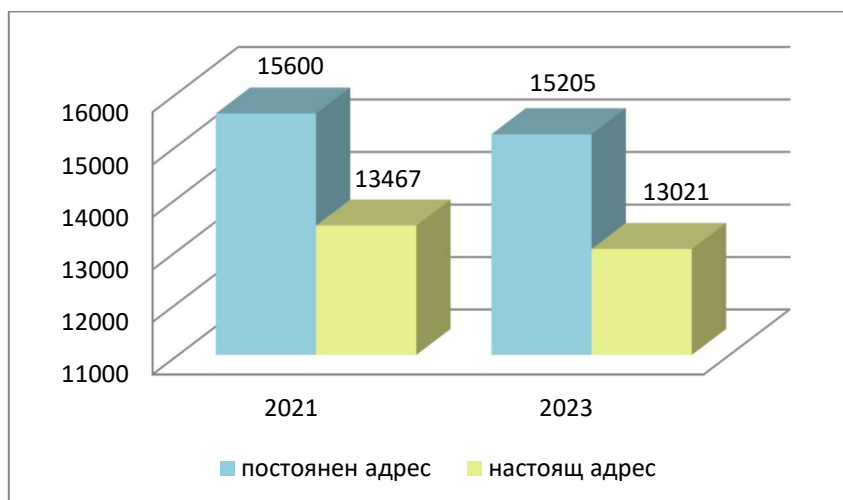
ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

с. Зограф	74	69	64	88	80	72	66	60	55
с. Изворово	190	180	176	170	168	184	136	130	120
с. Йовково	864	864	867	296	295	288	278	276	270
с. Калина	39	40	37	72	73	69	35	36	33
с. Кардам	890	887	871	804	789	770	748	733	707
с. Конаре	22	20	19	21	20	19	18	17	16
с. Краище	2	2	1	5	5	5	0	0	0
с. Красен	178	173	164	170	167	162	137	131	126
с. Къпиново	389	387	377	190	188	184	146	143	137
с. Лозница	8	7	8	19	16	16	7	6	6
с. Люляково	705	682	678	460	454	448	433	426	420
с. Малина	188	184	179	160	158	149	126	122	115
с. Огражден	10	10	10	10	10	10	9	9	9
с. Петлешково	193	208	203	184	188	179	136	144	136
с. Писарово	83	84	83	51	54	55	37	37	36
с. Пленемир	55	54	49	56	57	49	34	34	29
с. Преселенци	220	211	210	208	199	203	171	163	167
с. Присад	497	498	501	427	420	422	398	396	395
с. Пчеларово	554	568	571	525	529	525	477	474	467
с. Равнец	283	281	296	228	231	223	192	192	192
с. Рогозина	164	165	164	141	132	123	128	120	110
с. Росен	57	55	50	62	60	53	54	51	43
с. Росица	424	410	399	275	272	265	256	254	242
с. Сираково	38	36	34	52	49	43	32	31	29
с. Сноп	58	56	54	75	75	75	48	45	44
с. Снягово	317	314	312	159	154	150	153	149	145
с. Спасово	968	948	956	894	859	857	836	804	807
с. Средина	60	59	59	64	63	59	50	50	47
с. Сърнино	50	45	39	38	36	32	33	32	28
с. Узово	4	3	3	8	6	6	4	3	3
с. Черноково	178	174	175	214	207	209	162	157	160
Общо:	15600	15367	15205	13467	13215	13021	12091	11829	11604

Източник: Национална база данни „Население” - <http://www.grao.bg>

Графика 4: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2021-2023 г.

Влошаващите се демографски показатели продължават да влияят негативно върху социално-икономическите процеси и създават естествени бариери пред постигане целите на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево 2021-2027 г.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Текущата демографска картина показва, че изпълнението на плана не е успяло да повлияе положително върху негативните тенденции на намаляване и застаряване на населението. Перспективите за демографското развитие на общината в средносрочен план показват, че при равни други условия (при непроменени политики) тези фактори ще компрометират възможността на икономическата система да генерира висок и устойчив растеж и ще понижават ефективността на прилаганите мерки в различни сфери.

Политиката за преодоляване на демографската криза в района през оставащия период на действие на ПИРО до 2027 г. трябва да е насочена към подобряване на инвестиционната среда, защото инвестициите са тези, които създават работни места и доходи за хората. Успоредно с това трябва да се обновява и благоустроява средата на обитаване, да се повишава качеството на здравеопазването, образованието и социалните услуги, като по този начин се привличат и задържат млади хора за живот и работа в общината.

Пазар на труда – заетост и безработица

Важен показател, който характеризира влиянието на ПИРО върху социално-икономическите процеси в целевата територия е равнището на заетост и безработица.

Безработицата в община Генерал Тошево в периода 2021-2023 г. има променливи стойности първо намалява с 2,08%, през 2022 г. спрямо 2021 г., но през 2023 г. се увеличава и достига 12,47%. Върху процесите на пазара на труда силно влияние оказват пандемията от коронавирус и намаляващия брой на икономически активното население, което служи за база при изчисляване равнището на безработица. През 2022 г. безработицата достига най-ниската си стойност (9,6%) за периода на прилагане на ПИРО.

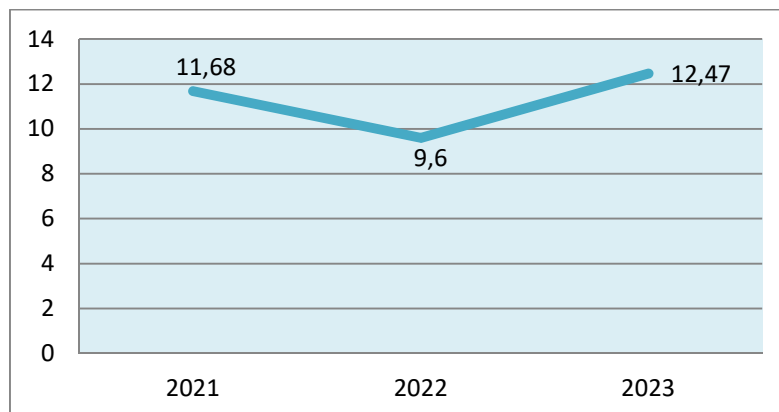
Таблица 12: Средногодишно равнище на безработица в община Генерал Тошево за периода 2021 - 2023 г.

Показател	2021	2022	2023
Равнище на безработица (%)	11,68	9,6	12,47

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Генерал Тошево

През отчетната 2023 г. равнището на безработица се повишава и достига 12,47%, което ниво е повече от два пъти по-високо от средните за област Добрич (5,6%) и за страната (5,6%). Средногодишното равнище на безработица в община Генерал Тошево е изчислявано при данни за 2021 и 2022 г. 5405 души икономически активно население, а за 2023 г. – 3912.

Графика 5: Динамика на безработицата в община Генерал Тошево 2021-2023 г. (%)

Броят на продължително безработните лица за 2023 г. е 70 и се увеличава с 24% спрямо 2021 г., когато са 53 лица, а най-ниски стойности наблюдаваме през 2022 г. (42 лица).

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Най-голям относителен дял в образователната структура на продължително безработните лица в общината са тези с начално и по ниско образование., като за 2023 г. те са 57% или 40 лица, през 2022 г. са 55%, а за 2021 г. 40%. Следват лицата със средно образование – съответно 49%, 33% и 29% за периода 2021-2023 г. Делът на лицата с основно образование за периода 2021-2023 г. е 6%, 10% и 14%. С висше образование от продължително безработните през 2021 г. са 3 лица, за 2022 г. е само 1 лице, и нито едно през 2023 г.

Таблица 13: Продължително безработни лица по притежавана квалификация и образование в община Генерал Тошево 2021-2023 г.

Период	Всичко	в това число:							
		по проф. квалификация			по образование				
		с Работническа професия	Специалисти	без Специалност и професия	висше	средно	в т.ч. средно проф.	основно	начално и по-ниско
2021 г.	53	22	5	26	3	26	23	3	21
2022 г.	42	10	3	29	1	14	11	4	23
2023 г.	70	14	3	53	0	20	17	10	40

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Генерал Тошево

През отчетния период се увеличава делът на безработните лица без специалност и професия – от 49% (26 лица през 2021 г.) и 69% (29 лица през 2022 г.) на 76% през 2023 г. или 53 лица. Продължително безработните лица специалисти за 2021 г. са 5 или 9%, за 2022 г. и за 2023 г. броят им намалява на 3 лица, съответно 7% и 4%.

Таблица 14: Проведени активни мерки на пазара на труда (заети лица) 2021-2023 г.

Показател	2021	2022	2023
Програми заетост	104	72	57
<i>в т.ч. Национални програми</i>	42	54	28
<i>в т.ч. Оперативни програми</i>	62	18	29
Мерки заетост	15	16	9
Включените безработни лица в обучение по програма/проект	31	7	13

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Генерал Тошево

За отчетните три години на пазар на труда в общината по програми за заетост, включително Оперативни програми са разкрити 233 работни места. По мерки за заетост са разкрити 40 работни места. Като цяло броят на работните места по Програми по заетост драстично намалява през 2023 г. и е само 57. За сравнение през 2021 г. по Програми са разкрити 104 работни места.

Заетостта, осигурена от Дирекция „Бюро по труда“ по различни насърчителни мерки се колебае от 15 работни места през 2021 г., 16 през 2022 г. до 9 през 2023 г.

За периода 2021 г. – 2023 г. в община Генерал Тошево се реализират следните програми за насърчаване на заетостта, включително за младежи до 29 г:

- ✓ Програма „Старт на кариерата“ – 3 заети лица;
- ✓ НП „Помощ за пенсиониране“ – 16 заети лица;
- ✓ НП „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“ – 24 заети лица;
- ✓ НП „Активиране на неактивни лица“ – 3 заети лица;
- ✓ Регионална програма за заетост – 37 заети лица;
- ✓ НП „Заетост и обучение на продължително безработни лица“ – 22 заети лица;
- ✓ Програма „Красива България“ - 19 заети лица;
- ✓ ОП „Младежка заетост“ – 43 заети лица;
- ✓ ОП „Заетост за теб“ – 37 заети лица;

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

- ✓ ОП „Родители в заетост“ – 3 заети лица;
- ✓ ПМС 151 /COVID-19 мярка/ - 4 заети лица;
- ✓ ПМС 325 /COVID-19 мярка/ - 22 заети лица.

За отчетните три години в община Генерал Тошево действащи са следните мерки за заетост:

- ✓ Кредит за квалификация на лицата, получили еднократна парична сума по чл.47, ал.1 /чл. 48 от ЗНЗ/ - 6 заети лица;
- ✓ За първите пет разкрити работни места от работодатели - микропредприятия /чл. 50/ - 1 заето лице;
- ✓ Насърчаване на предприемачеството за лица, регистрирали микропредприятие (чл.49 от ЗНЗ) – 1 заето лице;
- ✓ Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица с непрекъснато поддържана регистрация не по-малко от 6 месеца, безработни до 24 год., с основно и по-ниско образование и над 50 г./чл.51, ал.1 от ЗНЗ/ - 22 заети лица;
- ✓ Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на безработни лица с трайни увреждания/чл.51, ал.2 от ЗНЗ/ - 2 заети лица;
- ✓ За самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 5-годишна възраст – 3 заети лица;
- ✓ За безработни над 55-годишна възраст (чл. 55а) – 2 заети лица;
- ✓ За продължително безработни лица /чл. 55в/ - 3 лица.

През отчетния период са проведени следните обучения по програми или проекти, в които са включени 51 безработни лица:

- ✓ Проект „Красива България“ – 18 включени лица;
- ✓ Проект „Алтернатива за теб“ АИКБ – 20 включени лица;
- ✓ Чл. 60а, обучения провеждани в ДП „БГЦПО“ – 13 включени лица.

Намаляването на безработицата през последните години и достигането на най-ниски нива през 2022 г. е положителна промяна в социално-демографските условия и оказва благоприятно въздействие върху индикаторите за постигане целите на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево за периода 2021-2027 г. Независимо от тези тенденции пазарът на труда все още се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки.

Причините за ниските коефициенти на икономическа активност и заетост в общината освен демографската криза са слабата инвестиционна активност, липсата на работни места и най-вече несъответствието между професионалната квалификация на свободната работна сила и пазара на труда. Бързо нарастват нуждите от квалифицирана работна ръка, свързани с въвеждането и използването на нови производствени, информационни и комуникационни технологии. В същото време младите квалифицирани кадри предпочитат да напуснат родните места и да работят в големи градове у нас или в чужбина. Пазарът на труда изпитва остър недостиг на квалифицирани кадри, а безработицата сред лицата без образование и квалификация остава висока.

Неблагоприятните демографски тенденции и някои структурни проблеми остават основни пречки пред нормалното функциониране на пазара на труда. Населението продължава да намалява и застарява. Делът на дълготрайно безработните остава сравнително висок. В същото време нараства недостигът на квалифициран труд, което отправя допълнително предизвикателство пред активните мерки на пазара на труда.

Икономическо развитие

Икономическото развитие на община Генерал Тошево през отчетния период се характеризира с различна динамика в отделните сектори, но като цяло отчитаме ръст спрямо базовата 2021 г. Финансовите показатели на местните предприятия се подобряват. Бизнесът постепенно преодолява кризите и трудностите, предизвикани от неблагоприятните макроикономически условия, включително продължителната пандемия от коронавирус, войните, инфлацията, ръстът в цените на горивата, поскъпването на стоки, материали, доставки и други. През 2021 г. ръстът на общинската икономика на фона на ковид пандемията е силно неравномерен и съсредоточен в сектори като земеделие и търговия. При прегледа на данните за растежа трябва да имаме предвид, че 2022 г. се характеризира с висока инфлация, което от своя страна означава, че разликата между номиналния и реалния ръст на общинската икономика се различават значително.

Промяната в добавената стойност по факторни разходи на нефинансовите предприятия в община Генерал Тошево по данни на Института за пазарна икономика през 2022 спрямо 2021 година е увеличение от 53,4%. В парично изражение добавената стойност по факторни разходи в общината нараства от 79,8 млн. лева през 2021 г. на 122,4 млн. лева през 2022 г. Измерена на човек от населението добавената стойност по факторни разходи в община Генерал Тошево се увеличава от 6459 лева на човек през 2021 г. на 11163 лева на човек през 2022 г. Бързото възстановяване и връщане към растеж на почти всички български общини през 2022 г. за пореден път потвърждава гъвкавостта на местната икономика на фона на поредицата от кризи - пандемия, войни и инфлация.

На етапа на изготвяне на настоящия Доклад за междинна оценка на изпълнението на ПИРО 2021-2027 г., все още няма публикувани официални данни на НСИ за състоянието на нефинансовия сектор и икономическите показатели на местните предприятия през 2023 г. и за целите на анализа е използвана статистическа информация за периода 2021-2022 г.

Структуроопределящи отрасли за местната икономика в община Генерал Тошево са: селско стопанство, търговия, преработваща промишленост, транспорт, строителство, туризъм, като водещо значение продължават да заемат селското стопанство и търговията, но значително нараства делът на нетните приходи от преработващата промишленост.

Таблица 15: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2021-2022 г.³

Отраслови сектори	2021	2022
Общо	616	878
Селско, горско и рибно стопанство	272	539
Преработваща промишленост	36	35
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	12	14
Строителство	18	16
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	142	133
Транспорт, складиране и пощи	31	32
Хотелиерство и ресторантьорство	25	22
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	3	5
Операции с недвижими имоти	13	19
Професионални дейности и научни изследвания	22	22
Административни и спомагателни дейности	8	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	16	15
Други дейности	14	17

Източник: Национален статистически институт

³ В таблицата не са включени секторите, в които няма регистрирани предприятия или данните са посочени като конфиденциални.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Нефинансовите предприятия в община Генерал Тошево се увеличават с 262 или с 30% през 2022 г. спрямо 2021 г. В сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ броят на фирмите е нарастнал значително – с 267 броя през 2022 г. Ръстът им не се дължи на нови предприятия и инвеститори стартирали бизнес в сектора, а по-скоро на нормативното задължение от 2022 г. земеделските стопани да подават годишни статистически отчети. В предходните периоди в сектора се отчитат само земеделските предприятия, регистрирани по Търговския закон, а от 2022 г. отчети в НСИ подават всички земеделските производители, които извършват стопанска дейност, т.е. реализират продукти, стоки или услуги на пазара. По този начин, регистрираните стопани по Наредба № 3 за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители, вече се отчитат от статистиката и това води до ръст на предприятията в сектора.

Към 2022 г. в община Генерал Тошево най-много фирми развиват дейност в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ – 539, което представлява 61% от общия брой предприятия в общината. Второ място заема сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ съответно 133 предприятия (15%). На трето място е сектор „Преработваща промишленост“, в който работят около 4% от фирмите, като броят им намалява с 1 в рамките на отчетния период. Фирмите занимаващи се с хотелиерство и ресторантьорство намаляват с 3 в резултат на ковид кризата и към 2022 г. са 22 или 2,5% от предприятията в община Генерал Тошево. В останалите икономически сектори броят на фирмите се колебае в тесни граници или се запазва сравнително постоянен в рамките на анализиранияте две години.

Таблица 16: Сравнителен анализ на основните икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия 2021-2022 г.⁴

Година	Предприятия	Произведена продукция/ Стойност на продукцията	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	ДМА	Заети лица	Наети лица
2021	616	272 716	492 481	409 282	433 445	64 334	9 962	239 692	1 957	1 454
2022	878	382 727	618 262	493 062	514 919	95 787	2 538	242 615	2 164	1 438

Източник: Национален статистически институт

През периода 2021-2022 г. икономическото развитие на общината Генерал Тошево бележи ръст. Основните показатели на местните фирми се повишават и финансовите им резултати се подобряват. Произведената продукция бележи ръст от 29% за изследваните две години и достига 382 727 хил. лева през 2022 г. Приходите от дейността нарастват с 20% до 618 262 хил. лева. Разходите за дейността също се увеличават с 16%. При нетните приходи от продажби (НПП) отчитаме ръст от 17% до 493 062 хил. лева. Печалбите на местните фирми през 2022 г. достигат 95 787 хил. лева, което е с 33% повече от 2021 г. Броят на заетите лица през 2022 г. се увеличава с 10% спрямо 2021 г. или 207 заети лица повече. Броят на наетите лица в общината за 2022 г. намалява с 16, тъй като бизнесът свива разходите за персонал в резултат на негативните макроикономически условия.

Около 73% от произведената продукция в общината и 47% от НПП за 2022 г. са реализирани в сектора на селското стопанство, което затвърждава позициите му на водещ отрасъл в местната икономика. Второ място по произведена продукция заема преработващата промишленост – 13%, а по нетни приходи от продажби сектора на търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети – 37%. През последните години се подобряват показателите на фирмите в строителството, които формират 2% от произведената продукция и 2% от НПП в общината.

Таблица 17: Групи предприятия в община Генерал Тошево,

⁴ На етапа на изготвяне на настоящия Годишен отчетен доклад за наблюдение изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево, НСИ все още не е публикувал данни за икономиката на общината през 2023 г..

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

според заетите в тях лица 2021-2022 г.

Групи предприятия	2021 г.	2022 г.
Общо:	616	878
Микро до 9 заети	572	839
Малки от 10 до 49	..	35
Средни от 50 до 249	..	4
Големи над 250	-	-

Източник: Национален статистически институт

През 2022 г. броят на микропредприятията се е увеличил с 267 или 32 % спрямо 2021 г., когато са 572. От общо 878 предприятия в община Генерал Тошево през 2022 г. 839 броя или 96% са микропредприятия с персонал до 9 заети лица, 35 броя са малки предприятия с персонал от 10 до 49 служители и 4 са средни предприятия с персонал от 50 до 249 служители. През анализиранияте две години в общината няма големи предприятия с персонал над 250 лица.

Таблица 18: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата в община Генерал Тошево 2021-2022 г. (лева)

Средна брутна годишна работна заплата	2021 г.	2022 г.
Общо	13051	14899
Обществен сектор	14713	16089
Частен сектор	11992	14118

Източник: Национален статистически институт

Средната брутна годишна работна заплата се увеличава с 12% от 13051 лева през 2021 г. на 14899 лева през 2022 г. Заплатата в общественния сектор и за двете анализирани години е най-висока като през 2022 г. е 16089 лева или с 9% (1376 лева) повече спрямо тази през 2021 г. Заплатата в частния сектор през 2022 г. е с 2126 лева по-висока спрямо заплатата през 2021 г. Въпреки това възнагражденията в община Генерал Тошево остават значително по-ниски от средната годишна работна заплата за страната – 21242 лева, средната заплата за област Добрич – 15837 лева и за СИР 18241 лева за 2022 г.

Реализираните преки чуждестранни инвестиции от нефинансовия сектор за община Генерал Тошево през 2022 г. са с 3777,3 хил. евро повече спрямо 2021 г., когато са 18285,5 хил. евро.

Изводът, който се налага е, че от началото на прилагане на ПИРО общинската икономика на община Генерал Тошево е в подем. Прегледът на тенденциите ясно извежда основните фактори, които отключват потенциала за растеж на региона. Сферите на дейност, които растат най-бързо са тези, които съсредоточават в себе си най-високата инвестиционна активност. От важно значение е и човешкият капитал, като в средносрочен план все по-важни за развитието на бизнеса ще са демографските тенденции и цялостното качество на живот.

Селско стопанство

Селското стопанство е основен отрасъл на местната икономика в община Генерал Тошево и запазва своите стабилни позиции и устойчивост в периода 2020-2023 г. Приоритетно се развива земеделието, докато животновъдството изостава по обективни причини – ниски изкупни цени, недостатъчно субсидии, високи изисквания и стандарти.

По данни от Областна дирекция „Земеделие“ - Добрич към 2023 г. обработваемите площи с начин на трайно ползване /НТП/ „нива“ са 788587 дка; трайните насаждения /без лозя/ - 2645 дка; лозя – 1068 дка и пасища – 42762 дка. За сравнение обработваемите площи с начин на трайно ползване /НТП/ „нива“ през 2020 г. са 787010 дка или с 1577 дка по-малко, спрямо 2023 г.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Броят на регистрираните земеделски стопани в община Генерал Тошево през 2023 г. е 916 или намалява със 155, спрямо базовата 2020 г., когато са 1071.

Таблица 19: Земеделски стопани и земеделски кооперации 2020-2023 г.

Показател по години	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Брой земеделски стопани	1071	991	916
Брой земеделски кооперации	8	8	8

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - Добрич

На територията на общината функционират осем земеделски кооперации, разпределени по населени места както следва:

- ✓ с. Малина-1бр.;
- ✓ с. Присад-1бр.;
- ✓ гр. Ген.Тошево-2бр.;
- ✓ с. Красен-1бр.;
- ✓ с. Къпиново-1бр.;
- ✓ с. Люляково-1бр.;
- ✓ с. Изворово-1бр.

Основните отглеждани култури в община Генерал Тошево са пшеница, слънчоглед и царевица. С тях са засети най-много площи земеделска земя. Отглеждат се още ечемик, рапица, и лавандула. Зеленчукопроизводството все още е слабо развито.

Таблица 20: Справка за засети площи и добиви по вид земеделски култури
2020 -2023 г.

Култури	Засети дка			Ср. добив кг/дка		
	2020/2021 г.	2021/2022 г.	2022/2023 г.	2020/2021 г.	2021/2022 г.	2022/2023 г.
пшеница	230110	233060	221010	650	640	490
ечемик	5580	7000	6380	610	590	640
рапица	20500	20450	13990	310	290	289
слънчоглед	183450	191270	189700	330	240	170
царевица	254710	261130	268500	820	520	210
лавандула	37300	25790	15832	610	600	430

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - Добрич

Растениевъдството е основния земеделски отрасъл в Генерал Тошево, благоприятствано от плодородните земеделски земи и климатичните условия в района.

Към 2022/2023 г. най-много площи са засети с царевица – 268 500 дка, пшеница – 221 010 дка и слънчоглед – 189 700 дка.

Данните в Таблица 20 показват, че в рамките на отчетния период засетите площи на територията на община Генерал Тошево намаляват от 731 650 дка през 2020/2021 стопанска година на 715 412 дка през 2022/2023 година. Стопанската 2020/2021 г. е най-благоприятна в агрометеорологично отношение и дава най-високи добиви от декар при повечето земеделски култури. Средните добиви от декар на повечето отглеждани култури се понижават за анализирания период 2020-2023 г. Ръст забелязваме единствено при ечемика за селскостопанската 2022/2023 г., когато наблюдаваме и най-висок среден добив от декар от 640 кг. През селскостопанската 2022/2023 г., наблюдаваме най-нисък среден добив от слънчоглед – 170 кг на дка.

Вторият подотрасъл на селското стопанство е животновъдството, което през последните години бележи значителен подем в общината.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Таблица 21: Справка за броя на основните видове отглеждани животни в община Генерал Тошево 2021-2023 г.

Вид животни	2021	2022	2023
говеда и биволи	3802	3792	2764
свине	13007	17247	16761
кози	685	653	506
овце	6786	6269	7015
птици	162267	168633	170525
пчелни семейства	11065	10624	11791

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - Добрич

Водещи подотрасли на местното животновъдство са птицевъдство и свиневъдство. Към 2023 г. в общината се отглеждат общо 2764 говеда и биволи, 16 761 свине, 506 кози, 7015 овце, 170 525 птици и 11 791 пчелни семейства. В почти всички подотрасли на животновъдството в общината се забелязва ръст за анализирания период. Към 2023 г. спад се наблюдава при говедата и биволите с 27% или 1038 броя по-малко, спрямо базовата 2021 г и при козите с 26%, за трите години броят им намалява със 179 и достига 506.

По данни на Областна дирекция по безопасност на храните – Добрич (ОДБХ), на територията на община Генерал Тошево към 2023 г. работят 12 регистрирани ветеринарни лекари. Ветеринарното обслужване във всички населени места е на добро ниво. В общината няма регистрирани кланици.

За анализирания период в община Генерал Тошево по населени места има общо 388 животновъдни обекти.

Таблица 22: Животновъдни обекти в община Генерал Тошево по населени места 2021-2023 г.

Населено място	Животновъдни обекти / брой
гр. Генерал Тошево	34
с. Александър Стамболийски	12
с. Балканци	3
с. Бежаново	4
с. Василево	6
с. Великово	7
с. Вичово	2
с. Горица	4
с. Градини	4
с. Дъбовик	9
с. Житен	8
с. Зограф	3
с. Изворово	15
с. Йовково	7
с. Калина	15
с. Кардам	17
с. Конаре	5
с. Краище	6
с. Красен	11
с. Къпиново	13
с. Лозница	8
с. Люляково	13
с. Малина	13
с. Огражден	8

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

с. Петлешково	3
с. Писарово	14
с. Пленимир	19
с. Преселенци	15
с. Присад	4
с. Пчеларово	9
с. Равнец	7
с. Рогозина	4
с. Росен	7
с. Росица	15
с. Сираково	3
с. Сноп	9
с. Снягово	5
с. Спасово	12
с. Средина	7
с. Сърнино	4
с. Узово	3
с. Чернооково	21
Общо:	388

Източник: Областна дирекция по безопасност на храните – Добрич

Животновъдните обектите по населени места в общината към 2023 г. са най-много в общинския център гр. Генерал Тошево - 34, след това се нареждат селата: Чернооково с 21 и Пленимир с 19, а най-малко само 2 в село Вичово.

Съществен проблем за развитието на животновъдството остават строгите хигиенни и ветеринарномедицински изисквания към животновъдните обекти след присъединяването на страната ни към ЕС. Не на последно място сериозна пречка пред реализацията на местна животновъдна продукция се явяват и неизгодните, често прерастващи в нелоялни и монополни, взаимоотношения между продавачи, посредници и купувачи.

Тенденциите в развитието на селското стопанство следват тези в страната, които са свързани с намаляване на производството, ниска рентабилност и ниска конкурентоспособност на сектора. Намаляването на изкупните цени и заливането на пазара с вносни стоки правят сектора все по-малко привлекателен. Възможностите за финансиране, които предлагат европейските фондове са добър начин за подкрепа на сектора и неговото възстановяване, но липсва достатъчно активност от страна на местните производители за кандидатстване с проекти и инвестиране на средства в земеделие и животновъдство.

Горско стопанство

Горският фонд на община Генерал Тошево за анализирания период не се променя и заема 8% от общата територия на общината или - 7758,5 ха с надморска височина до 250 м. Горските територии на община Генерал Тошево се стопанисват от ТП на ДГС - Генерал Тошево към РДГ – Варна, „Североизточно държавно предприятие” на Министерство на земеделието и храните.

На територията на Община Генерал Тошево с най-голяма участие в горските територии заемат акацията, следвана от цер и гледичия. По-малко разпространени са: летен дъб, благуна, келяв габър, космат дъб, планински ясен, мъждрян, американски ясен, обикновен габър, бряст, явор, клен, мекиш, сребролистна липа, махалейка, круша, джанка и орех. Същите участват в насаждения поотделно и/или смесени с други дървесни видове, както с естествен произход, така и с изкуствен.

Общата лесистост на общината се запазва постоянна в рамките на отчетния период 2020-2023 година – 7,6%.

По данни от ТП на ДГС - Генерал Тошево, към 2023 г. по вид собственост горите в общината са разпределени както следва:

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Таблица 23: Разпределение на общата горска площ на община Генерал Тошево по видове собственост 2021 – 2023 г.

№ по ред	Видове собственост	Площ /хектари/	% от общите горски площи
1	Държавни горски територии	7234,4	93,2
2	Общински горски територии	114,2	1,5
3	Гори на частни физически лица	351,5	4,5
4	Гори на частни юридически лица	53,7	0,7
5	Гори на религиозни общности	4,7	0,1
	Общо:	7758,5	100

Източник: ТП ДГС – Генерал Тошево

Общата горска площ на територията на община Генерал Тошево към 2023 г. е 7758,5 ха, от които относителният дял на държавните горски територии е 93,2%, общински гори са 114,2 ха или 1,5% , 4,5% са гори на частни физически лица, 0,7% гори на частни юридически лица и 01% са гори на религиозни общности.

Таблица 24: Предвидено и осъществено ползване на дървесина от горския фонд на община Генерал Тошево за периода 2021 – 2023 г.

Година	Предвидено ползване		Осъществено ползване	
	Стояща маса, пл.куб.м	Лежаща маса, пл.куб.м	Стояща маса, пл.куб.м	Лежаща маса, пл.куб.м
2021	16383	13112	17896	14163
2022	15280	12629	17820	14873
2023	13814	11903	13604	11699
Общо:	45477	37644	49320	40735

Източник: ТП ДГС – Генерал Тошево

Общият размер на предвиденото ползване на стояща и лежаща маса дървесина за периода 2021-2023 г. е 83 121 плътни куб.м. или средно годишно ползване в размер на 27 707 плътни куб.м. Общият размер на осъщественото ползване на стояща и лежаща маса дървесина за периода 2021-2023 г. е 90 055 плътни куб.м. или средно годишно ползване в размер на 30 018,33 плътни куб.м.

Осъщественото ползване на дървесина през 2021 и 2022 г. е по-голямо от предвиденото. А през 2023 г. осъщественото ползване на дървесина от горския фонд на Генерал Тошево е по-малко от предвиденото.

За периода 2021 – 2023 г. на територията на община Генерал Тошево е извършено залесяване на площ от 576 дка горски територии – държавна собственост, разпределени по години както следва:

Таблица 25: Залесяване на горски територии в община Генерал Тошево за периода 2021 – 2023 г.

Година	Залесена площ (дка)	Забележка
2021	105	
2022	144	Бракувани 9 дка, за презалесяване
2023	327	
Общо:	576	

Източник: ТП ДГС – Генерал Тошево

За периода 2021-2023 г. в община Генерал Тошево общо са залесени 576 дка горски територии. Значително е залесяването през 2023 г. с относителен дял от 57%, или 327 дка, които са с 222 дка повече спрямо базовата 2021 г, когато са залесени 105 дка горски територии. През 2022 г. залесените горски площи са 144 дка, като са бракувани за презалесяване 9 дка.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

На горска територия в Община Генерал Тошево са обявени следните защитени зони и територии по Закона за биологичното разнообразие:

- ✓ **Природна забележителност „Арборетум“** – за опазване на редки местни и неместни дървесни видове с площ 3,8 ха, намираща се в стопанския двор на Института за пшеница и слънчоглед;
- ✓ **Защитена местност „Росица“**- с обща площ 235 ха, от която залесена 219 ха;
- ✓ **Защитена местност „Лозница“**- с обща площ 411,3 ха, от която залесена 359,2 ха;
- ✓ **Защитена местност „Бежаново“**- с обща площ 121,8 ха, от която залесена 74,3 ха;
- ✓ **Защитена зона местообитания „Крайморска Добружа“** с код BG0000130, обща площ 2087,4 ха, от която залесена 1508,5 ха;
- ✓ **Защитена зона местообитания „Кардам“** с код BG0000569, обща площ 209,9 ха, от която залесена 149,1 ха;
- ✓ **Защитена зона местообитания „Изворово-Краище“** с код BG0000570, обща площ 447,1 ха, от която залесена 403,8 ха;
- ✓ **Защитена зона местообитания „Росица-Лозница“** с код BG0000572, обща площ 1054,2 ха, от която залесена 955,7 ха;
- ✓ **Защитена зона птици „Чаиря“** с код BG0002085, обща площ 4 ха, от която залесена 3,8 ха;
- ✓ **Защитена зона птици „Било“** с код BG0002115, обща площ 40 ха, от която залесена 39,9 ха;

Защитните горски пояси заемат общо 2483,5 ха от площта на община Генерал Тошево, които придават специфичен облик на района. Те са с изкуствен произход създадени за защита на земеделските земи от ветрова ерозия. Съгласно Закона за горите статута им е определен като публична държавна собственост. С цел да се запазят всички техни екосистемни ползи е желателно занапред в стопанисването и опазването им да се включват не само представителите на горските структури, но и ползващите земеделските земи собственици и арендатори.

Горите са източник освен на дървесина и на много ценни ресурси - билки, горски плодове, гъби и др., които могат да бъдат използвани за организиране на дребни производства, осигуряващи заетост на ниско квалифицирани работници.

С оглед развитието на туризма в района е важно да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми, да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и да се предвидят нови залесителни мероприятия.

Туризм

Община Генерал Тошево разполага с разнообразни възможности за практикуване на различни видове туризъм – културно – исторически, ловен, селски, къмпинг, екотуризм. През периода на действие на ПИРО 2021-2023 г., и поради негативното влияние на пандемията от коронавирус, туризмът в общината не се развива успешно и заема много малък дял в показателите на местната икономика.

На територията на общината съществуват редица културно-исторически обекти и природно наследство – защитени зони, природни резервати, забележителности в близките села, но въпреки тези природни туристически ресурси не наблюдаваме развитие на туризма.

Таблица 26: Категоризирани места за настаняване в община Генерал Тошево
2021 - 2023 г.

№	Вид и наименование на обекта	Капацитет легла	Категория звезди	Населено място	Адрес
1.	Къща за гости Калина	10	1*	с. Калина	ул. „Пета“ №2
2.	Хотел – Ресторант Дияна	8	-	гр. Генерал Тошево	ул. „Трети март“ №45

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

3.	Хотел Питърс	24	2**	гр. Генерал Тошево	ул. „Д. Благоев“ №63
4.	Семеен хотел Тасос	11	2**	гр. Генерал Тошево	ул. „Трети март“ №38
5.	Хотел Узунов Палас	20	3***	гр. Генерал Тошево	ул. „Трети март“ 3

Източник: Община Генерал Тошево

На етапа на междинна оценка на ПИРО в общината има общо 5 категоризирани места за настаняване, с общ капацитет 73 легла. Местата за настаняване в община Генерал Тошево са концентрирани в общинския център гр. Генерал Тошево и една къща за готи в с. Калина.

Таблица 27: Дейност на местата за настаняване в община Генерал Тошево през периода 2021 - 2023 г.

Вид и наименование на обекта	Реализирани нощувки - брой			Гости - брой		
	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Къща за гости Калина	4	0	0	4	0	0
Хотел Питърс	2467	1477	1724	755	583	482
Хотел Узунов Палас	1618	1189	522	160	158	135
Семеен хотел Тасос	972	555	328	116	113	50
Хотел – Ресторант Дияна	447	5	251	42	5	9
Общо:	5508	3226	2825	1077	859	676

Източник: Община Генерал Тошево

Броят на реализираните нощувки през 2023 г. е 2825 или с 51% по-малко спрямо базовата 2021 г. когато са 5508. Броят на гостите през 2023 г. е 676 или 63% по-малко от тези през 2021 г. От Таблица 27 се вижда, че през 2022 и 2023 г. къща за гости Калина няма реализирани нощувки и гости или няма развивана дейност. През периода на действие на ПИРО от 2021 до 2023 г. наблюдаваме спад в туризма.

В община Генерал Тошево все още не е усвоен туристическия потенциал, и в последните години се наблюдава спад на местата за настаняване и пренощувалите лица. Пандемията от коронавирус също се отразява негативно на сектора.

Развитието на туристическия бранш е от изключително важно значение за просперитета на общината и един от основните приоритети, които са заложили в различни програмни и стратегически документи, включително ПИРО. За устойчивото развитие на туристическия сектор е необходимо дългосрочно планиране и взаимноизгодно сътрудничество между всички заинтересовани страни.

Социални дейности и услуги

На етапа на междинна оценка на ПИРО в община Генерал Тошево се предоставят разнообразни социални услуги (СУ) - в общността и в домашна среда. През отчетния период 2021-2023 г. успешно функционират и се развиват социални услуги обезпечени с държавно, общинско и проектно финансиране.

Социалната политика на Община Генерал Тошево е насочена към осигуряване на по-добри условия за живот на хората в неравностойно положение. Широкият спектър от социални услуги има за цел да гарантира равен достъп до механизми за социално включване и да отговори в най-висока степен на потребностите на хората. С безспорен висок социален ефект са и социалните услуги, свързани с предоставянето на готова храна.

Домашен социален патронаж е най-всеобхватната услуга, която се реализира на територията на общината и предлага следните видове услуги: доставка на храна по домовете, поддържане на лична и битова хигиена, закупуване на хранителни продукти и вещи от първа необходимост, заплащане на ел. енергия, вода и телефон, закупуване на лекарства, съдействие при снабдяване с технически помощни средства, медицински прегледи, при изготвяне на

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

документи за ТЕЛК, за настаняване в Дом, административни услуги, поддържане на социални контакти и др. Капацитетът на Домашен социален патронаж е 300 лица. Предоставят се социални услуги в 31 населени места: град Генерал Тошево, квартал Пастир и селата Къпиново, Изворово, Красен, Росен, Росица, Житен, Сноп, Градини, Зограф, Равнец, Дъбовик, Пчеларово, Петлешково, Присад, Малина, Преселенци, Балканци, Средина, Калина, Василево, Писарово, Люляково, Кардам, Чернооково, Спасово, Рогозина, Йовково и Снягово. Услугата е добре обезпечена с модерно кухненско оборудване, придобито чрез реализиран проект „Закупуване на обзавеждане и професионално кухненско оборудване за „Домашен социален патронаж“ на гр. Генерал Тошево, общ. Генерал Тошево“, финансиран от Фонд „Социална закрила“ и съфинансиран от община Генерал Тошево и пет броя специализирани леки автомобили за разнос на храната. Социалната политика, провежданата в общината, е динамична и гъвкава, изцяло съобразена с очакванията и потребностите на местните общности.

Управленският персонал в социалната сфера към община Генерал Тошево се намира в сградата на общинска администрация в град Генерал Тошево. Освен услугите, предлагани от Домашен социален патронаж, Община Генерал Тошево непрестанно разширява кръга на своите социални услуги. Целта е да бъдат обхванати онези социални групи (хора над 65 години, лица с трайни увреждания, многодетни семейства и др.), които имат нужда от помощ.

За периода 2019-2023 г. Община Генерал Тошево реализира следните други услуги в социалната сфера:

- ✓ Проект „Подобряване пригодността за заетост и предоставяне на интегрирани услуги в домашна среда на територията на община Генерал Тошево“, по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, чрез ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ, процедура за подбор на проекти BG05M9OP001-2.037 МИГ Балчик – Генерал Тошево финансиран. Период на изпълнение - от 01.02.2020 г. до 01.02.2022 г. Финансиране 85% от ЕС и 15% НФ. Капацитет на проекта 40 потребители. Обхванати за целия период 100 потребители.
- ✓ Проект „Патронажна грижа–К2“, процедура за безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.040 „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 2“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, съфинансирана от Европейски социален фонд на Европейския съюз - Период на изпълнение от 08.07.2019 г. до 08.01.2021 г. Финансиране 85% от ЕС и 15% НФ. Капацитет на проекта 51 потребители. Обхванати за целия период 68 потребители.
- ✓ Проект „Патронажна грижа–К3“, процедура за безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.101 „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 3“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, съфинансирана от Европейски социален фонд на Европейския съюз. Период на изпълнение от 16.03.2020г. до 31.12.2020г. Финансиране 85% от ЕС и 15% НФ. Капацитет на проекта 85 потребители. Обхванати за целия период 144 потребители.
- ✓ Проект „Патронажна грижа + в община Генерал Тошево“ процедура за безвъзмездна финансова помощ, BG05M9OP001-6.002 - ПАТРОНАЖНА ГРИЖА +, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, съфинансирана от Европейски социален фонд на Европейския съюз. Период на изпълнение от 18.02.2021г. до 18.02.2022 г. Финансиране 100% от ЕС. Капацитет на проекта 51 потребители. Обхванати за целия период 93 потребители.
- ✓ Проект „Патронажна грижа + в община Генерал Тошево - Компонент 2“ процедура за безвъзмездна финансова помощ, BG05M9OP001-6.004 - Патронажна грижа + Компонент 2, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейски социален фонд на Европейския съюз. Период на изпълнение от 02.03.2022 до 02.09.2022 г. Финансиране 100% от ЕС. Капацитет на проекта 51 потребители. Обхванати за целия период 77 потребители.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

- ✓ Проект „Патронажна грижа + в община Генерал Тошево - Компонент 3“ процедура за безвъзмездна финансова помощ, BG05M9OP001-2.119 - Патронажна грижа + Компонент 3, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, съфинансирана от Европейски социален фонд на Европейския съюз. Период на изпълнение от 03.09.2022 до 03.03.2023 г. Финансиране 85% от ЕС и 15% НФ. Капацитет на проекта 51 потребители. Обхванати за целия период 79 потребители.
- ✓ Проект „Оборудване и обзавеждане на ДСП“ - Период на изпълнение от 8.02.2022г. до 30.11.2022г. Финансиране от Фонд Социална закрила 35 998,79 лв. и 6 785,61 лв. съфинансиране от бюджета на общината.
- ✓ Проект „Грижа в дома – община Генерал Тошево“ по Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR002-2.001 „Грижа в дома“, по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Период на изпълнение от 06.03.2023г. до 06.03.2024г. Финансиране 85% от ЕС и 15% НФ. Капацитет на проекта 102 потребители. Към края на 2023 г. са обхванати 197 лица.
- ✓ „Обществена трапезария“ финансирана от Фонд „Социална закрила“, с капацитет 120 потребители, предоставяща топла храна на лица, които са в невъзможност да си я осигурят сами. Реализирана чрез Домашен социален патронаж от 2009 год. без прекъсване. Към края на 2022 год., за годината са обхванати 143 потребители.
- ✓ Проект „Топъл обяд в община Генерал Тошево“ Процедура BG05SFPR003-1.001 „Топъл обяд“ чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027, съфинансирана от европейски социален фонд плюс. Срок на изпълнение 34 месеца от 01.12.2022 г.– до 30.09.2025 г. Капацитет 120 потребители. Към края на 2023 год. са обхванати 152 лица.
- ✓ Асистентска подкрепа – Предоставя се от 25.01.2021 год. - Делегирана от държавата дейност – 100% финансиране. Услугата е с капацитет 50 потребители, обхванати са 92 потребители през 2023 год., а в Националната карта за социалните услуги са заложили 175 лица.
- ✓ Център за обществена подкрепа – гр. Генерал Тошево, създаден на 01.07.2017 год. по проект, финансиран от Фонд „Социална закрила“, с капацитет 20 потребители От 2018 год. е делегирана от държавата дейност. Предоставя социални услуги на деца в риск и семействата им.
- ✓ Общностен център – създаден на 01.10.2023 год. като делегирана от държавата дейност, с капацитет 30 потребители и целеви групи – деца от 0 до 7 години и техните семейства.
- ✓ **Личен асистент** – предоставян съгласно Закон за личната помощ и Механизъм за лична помощ. Изпълнява се от м. 09.2019 год. Към 01.09.2023 г. действащите договори за личен асистент са 102 потребители.

През 2023 г. наблюдаваме най-много потребители на социални услуги 581, през 2021 г. са 377, през 2022 г. – 545. Капацитетът за 2023 г. е 373 или 55,76 % по-малко от обхванатите 581 потребители. За 2021 г. потребителите са 56,43% повече от капацитета, а за 2023 г. обхванатите потребители са с 55,76% повече от капацитета на услугите.

Таблица 28: Реализирани социални услуги в община Генерал Тошево през периода 2021 - 2023 г.

Проект/делегирана дейност	2021		2022		2023	
	капацитет	потребители	капацитет	потребители	капацитет	потребители
Патронажна грижа +	51	93	51	93	-	-
Патронажна грижа + компонент 2	-	-	51	77	-	-
Патронажна грижа + Компонент 3	-	-	51	79	51	79
Грижа в дома	-	-	-	-	102	197
Асистентска подкрепа	50	88	50	98	50	92
ЦОП	20	47	20	54	20	60

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

ЦОП/Общностен център	-	-	-	-	30	1
Обществена трапезария/Топъл обяд	120	-	120	-	120	152
Общо:	241	377	343	545	373	581

Източник: Община Генерал Тошево

В община Генерал Тошево дейност развиват 16 клубове на пенсионера, учители и на хората с увреждания:

- ✓ Клуб на пенсионера №1, град Генерал Тошево, ул. "Опълченска";
- ✓ Клуб на пенсионера №2, град Генерал Тошево, ул. "П. Д. Петков";
- ✓ Клуб на инвалида, град Генерал Тошево;
- ✓ Клуб на учителите в пенсионна възраст, град Генерал Тошево;
- ✓ Клуб "Здраве", град Генерал Тошево;
- ✓ Клуб на пенсионера, град Генерал Тошево, кв. Пастир;
- ✓ Клуб на пенсионера "Хан Кардам", село Кардам;
- ✓ Клуб на пенсионера "Лазар Спасов", село Спасово;
- ✓ Клуб на пенсионера, село Чернооково;
- ✓ Клуб на пенсионера, село Пчеларово;
- ✓ Клуб на пенсионера, село Дъбовик;
- ✓ Клуб на пенсионера, село Малина;
- ✓ Клуб на пенсионера, село Василево;
- ✓ Клуб на пенсионера, село Люляково;
- ✓ Клуб на пенсионера, село Красен;
- ✓ Клуб на пенсионера, село Житен.

При социалните услуги, предоставяни в домашна среда, в резултат на извършваните дейности при голяма част от потребителите се наблюдава положителна промяна в начина на живот, хигиените навици, уменията за самообслужване и начина на общуване. Поддържа се система за обратна връзка от потребителите на услугата и членове на техните семейства чрез периодично допитване с цел събиране на информация, относно тяхната оценка на качеството на предоставяната социална услуга и резултата от ползването на услугата.

В изпълнение на чл.35 от Закона за социалните услуги през 2023 г. е изготвен Анализ на потребностите от социални услуги и Предложение на Община Генерал Тошево за планирането на социалните услуги на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет. В Предложението са посочени всички съществуващи социални услуги в общината и е предложено разкриването на нови, както следва: Резидентна грижа за пълнолетни лица с физически увреждания – 30 места и Резидентна грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст без увреждания – 20 места.

Във връзка с разработените от АСП Анализ на потребностите на национално ниво и Предложение за Национална карта на социалните услуги, Общината е организираща обществено обсъждане и дискусии, включително и в рамките на Съвета по въпросите на социалните услуги. Изготвено и представено на АСП становище по отношение на социалните услуги на общинско ниво, включени в предложението за Националната карта на СУ.

Здравеопазване

Системата на здравеопазването в община Генерал Тошево не се променя значително през последните години и включва: Доболнична помощ, Болнична помощ и Филиал за спешна медицинска помощ. Доболничната помощ се осъществява от общопрактикуващи лекари и специализирани медицински практики.

Здравното и медицинско обслужване на населението към 2023 г. се осъществява от МБАЛ в гр. Добрич, „Медицински център - I Генерал Тошево” и Филиал за „Спешна медицинска помощ“.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Болничната помощ се осъществява предимно в МБАЛ – гр. Добрич или в специализирани болнични заведения в гр. Варна.

Извънболничната медицинска помощ в община Генерал Тошево се осъществява от „Медицински център I – Генерал Тошево“ ЕООД, който разполага със съвременен оборудвани кабинети и екип от специалисти с дългогодишна практика. Лечебното заведение работи по договор с НЗОК. В лечебното заведение работят специалисти в следните медицински направления:

- ✓ Кардиология;
- ✓ Акушерство и гинекология;
- ✓ Ортопедия;
- ✓ Неврология;
- ✓ Хирургия;
- ✓ УНГ;
- ✓ Дерматология;
- ✓ Педиатрия;
- ✓ Гастроентерология;
- ✓ Вътрешни болести;
- ✓ Психиатрия;
- ✓ Офталмология;
- ✓ Физиотерапия рехабилитация.

„МЦ 1 - Генерал Тошево“ разполага с клинична лаборатория за извършването на редица изследвания.

Доболничната медицинска помощ се осъществява от общопрактикуващи лекари (ОПЛ), индивидуални практики за специализирана медицинска помощ (ИПСМП), практики за първична медицинска помощ по дентална медицина (ППМПДМ).

В община Генерал Тошево има 10 лекарски практики на общопрактикуващи лекари, от които 7 практикуват в общинския център, а останалите трима в селата Спасово, Кардам, Василево, Житен, Красен и Росица.

Денталната дейност на територията на общината се обслужва от 6 стоматолога, четири обслужват в кабинети в общинския център гр. Генерал Тошево и по един в селата Кардам и Спасово.

Всички училища и детски градини на територията на общината са обезпечени от медицински кабинети.

През 2022 г. броят на общопрактикуващите лекари в общината, по данни на НСИ е 10 или с трима по малко, спрямо базовата 2020 г. когато са 13, а през 2021 г. броят им е 11.

Таблица 29: Медицински персонал и население на един лекар в община Генерал Тошево 2020-2022 г.

Персонал/Години	2020	2021	2022
Лекари	13	11	10
Лекари по дентална медицина	4	4	4
Медицински специалисти	28	25	25
Население на 1 лекар	966	1106	1089
Население на 1 лекар по дентална медицина	3140	3041	2722

Източник: ИНФОСТАТ - <https://infostat.nsi.bg>

Населението на община Генерал Тошево страда от недостиг на общопрактикуващи лекари, стоматолози и специалисти. По последните актуални данни на НСИ към 2022 г. на

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

територията на община Генерал Тошево работят общо 10 лекари, 25 медицински специалисти и 4 стоматолози. За периода 2020-2022 г. пациентите на един лекар в общината се увеличават от 966 на 1089, а на един стоматолог намаляват от 3140 на 2722.

Здравното и медицинско обслужване на гражданите е затруднено, поради неравномерното разпределение на населението по общи практики и отдалечеността на голяма част от населените места от общинския център.

За осъществяването на нормалната доболнична помощ има допълнителна необходимост от общопрактикуващи лекари и медицински специалисти.

Здравните служби са общински сграден фонд, който е в лошо състояние и се нуждае от основен ремонт.

През 2021 г. *Медицински център 1 в партньорство с Община Генерал Тошево*, изпълни общински програми за профилактика на здравето:

- ✓ Общинска програма „Профилактика на детското зрение“;
- ✓ Общинска програма „Превенция на заболяванията на слуха в детската възраст“,
- Общинска програма „Добър естетически вид и комфорт, чрез профилактика и лечение на гръбначни изкривявания и ранно откриване на вродени заболявания на опорно двигателния апарат“;
- ✓ Общинска програма „Профилактика за рак на маточната шийка“;
- ✓ Общинска програма „Профилактика за ранно откриване на диабет на лица над 18 годишна възраст“;
- ✓ Общинска програма „Превенция на исхемичния мозъчен инсулт и свързаните сърдечно-съдови и метаболитни заболявания“;
- ✓ Общинска програма „Профилактика и превенция на захарния диабет и неговото усложнение диабетна полиневропатия“;
- ✓ Общинска програма „Профилактика и превенция на артериалната хипертония за деца над 10 годишна възраст“;
- ✓ Общинска програма „Профилактика и превенция на заболяванията на млечните жлези и малкия таз при жените“;
- ✓ Общинска програма „Профилактика на очните заболявания за граждани над 55 годишна възраст“;
- ✓ Общинска програма „Профилактичен преглед при специалист от „МЦ 1 Генерал Тошево“ ЕООД по избор на пациенти в неравностойно положение“.

През 2021 г. *Филиалът на „Спешна помощ“ в Генерал Тошево* се сдоби с линейка Peugeot. Специализираното превозно средство е предоставено по договор на безвъзмездна финансова помощ № BG16RFOP001-4.001-0001 от 23.10.2018 г. по Проект № BG16RFOP001-4.001-0001-С001 „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“. Закупуването на специализираните превозни средства се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР) 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР).

За периода 2022 г. и 2023 г. отново в Партньорство с Община Генерал Тошево, *Медицински център 1* изпълни общински програми за профилактика на здравето:

- ✓ Общинска програма „Профилактика на детското зрение“;
- ✓ Общинска програма „Добър естетически вид и комфорт, чрез профилактика и лечение на гръбначни изкривявания и ранно откриване на вродени заболявания на опорно двигателния апарат“;
- ✓ Общинска програма „Профилактика за ранно откриване на диабетни лица над 18годишна възраст“;
- ✓ Общинска програма „Превенция на исхемичния мозъчен инсулт и свързаните сърдечно-съдови и метаболитни заболявания“;

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

- ✓ Общинска програма ”Профилактика и превенция на захарния диабет и неговото усложнение диабетна полиневропатия”;
- ✓ Общинска програма ”Профилактични прегледи на деца от 0-7 годишна възраст, без личен лекар или чиито личен лекар не е педиатър.”;
- ✓ Общинска програма „Профилактика и превенция на заболяванията на млечните жлези и малкия таз при жените”;
- ✓ Общинска програма „Профилактичен преглед при специалист от „МЦ 1 Генерал Тошево ЕООД „ по избор на пациенти в неравностойно положение”.

Основните рискови фактори (тютюнопушене, употреба на алкохол, затлъстяване, небалансирано хранене и ниска двигателна активност) продължават да обхващат голяма част от населението и да застрашават здравето му. Сериозен проблем се явява нарушената профилактика на населението, което води до влошаване на общия здравен статус. Подобряването на общата система за навременна и всеобхватна профилактика ще спомогне за снижаване на заболяемостта и много по-качествено лечение на болните.

Предизвикателство пред намаляването на преждевременната смъртност е повишаването на здравната култура, особено сред малцинствените групи, които се характеризират с ограничен достъп до здравни услуги. Осигуреността на населението в общината с медицински специалисти е ниска, и с неблагоприятна перспектива, във връзка с емиграцията на квалифицирани специалисти и малък брой присъединяващи се към работната сила в системата на здравеопазването.

Образование

В образованието през последните години са налице нови предизвикателства, сред които: повишаване качеството и ефективността на образование и обучение; ориентиране на образователния процес към развитие на потенциала на ученика (инициативност, креативност, предприемачески дух, усвояване на знания и придобиване на умения и др.); постигане на равни шансове за всички деца. Подпомагането на изграждането на ключови компетентности, ориентирани към личностно развитие на детето през целия му живот, както и насърчаване към обучение през целия живот и непрекъснато самоусъвършенстване.

Дейностите в областта на предучилищното и училищното образование са насочени към изпълнение на задълженията на Община Генерал Тошево, произтичащи от Закона за предучилищното и училищно образование (ЗПУО), Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), съобразена е също и Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

Приоритетите в сферата на образованието са съобразени с основните цели и принципи на промените в училищното образование и са част от основните дейности в Плана за интегрирано развитие на Община Генерал Тошево 2021-2027 г., Общинската стратегия за развитие на образованието в община Генерал Тошево 2022-2026 г. и Общинската стратегия за подкрепа на личностното развитие.

В община Генерал Тошево има добре функционираща система за предучилищно и училищно образование, възпитание и личностна подкрепа, които се осигуряват в детските ясли, градини и училищата. Образователната система е добре организирана, обезпечена с кадри и материално-техническа база и осигурява общообразователната и професионална подготовка на учащите се. Наличната мрежа от учебни заведения е с оптимизирана структура, съобразена с действащите законови и подзаконови документи и нормативи и с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието. Развитието на демографските процеси на територията на общината се отразяват негативно върху мрежата от учебни заведения. Училищната мрежата в общината вече е достигнала предела на оптимизация.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

На територията на общината има професионална гимназия със засилено изучаване на английски език, икономика и земеделско стопанство.

За получаване на средно образование на учениците от селата в общината се налага да пътуват до град Генерал Тошево или до друг по-голям град. Този факт показва, че възможностите за получаване на средно образование в рамките на общината са ограничени.

ДГ „Слънчо” - с. Преселенци е закрыта през 2021 г. с Решение на Общински съвет към Община Генерал Тошево, като децата са пренасочени към общинска Детска градина, с. Василево с осигурен безплатен транспорт.

През периода на действие на ПИРО (2021-2023 г.) в община Генерал Тошево е закрыта 1 детска градина - ДГ „Слънчо“ с. Преселенци, и е реструктурирана ДГ „Радост“ като се закрива като детска градина и продължава да функционира като детска ясла „Радост“, училищата си остават един и същ брой – 7 за целия период.

На територията на община Генерал Тошево функционират общо 9 детски градини, 1 ясла с млечна кухня към нея, 7 училища, ЦПЛР-Център за работа с деца, ЦПЛР-ученическо общежитие.

През учебната 2023/2024 г. функционират -1 държавно училище (професионална гимназия) и 6 общински, от които 1 средно училище и 5 основни, както следва:

- ✓ ПГ по по земеделие “Тодор Рачински” - град Генерал Тошево;
- ✓ СУ „Никола Йонков Вапцаров”, град Генерал Тошево;
- ✓ ОУ „Христо Смирненски”, град Генерал Тошево;
- ✓ ОУ “Христо Ботев”, с. Кардам;
- ✓ ОУ “Йордан Йовков”, с. Спасово;
- ✓ ОУ “Васил Левски”, с. Преселенци;
- ✓ ОУ “Йордан Йовков”, с. Красен.

Всички училища на територията на общината са средишни.

През отчетния период се запазва тенденцията на намаляване на учениците в община Генерал Тошево, но с по-бавни темпове спрямо средните за страната. Броят на учениците в общообразователните училища за изследваните учебни години е намалал с 11% или със 77 деца и младежи през 2022/2023 спрямо 2020/2021 учебна година когато са 715.

В общообразователните училища и професионални гимназии в общината през 2021/2022 учебна година се обучават общо 929 ученици. В структурата на учениците по пол можем да отбележим, че са с равен относителен дял – 50% момчета и 50% момичета. В общообразователните училища през учебната 2021/2022 година работят 100 учители.

Таблица 30: Брой ученици и учители в община Генерал Тошево 2020-2023 г.

Учебни години	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Брой ученици, в общообразователните училища т.ч.:	715	645	638
Момчета	347	307	295
Момичета	368	338	343
Брой ученици, в професионалните училища в т.ч.:	273	284	275
Момчета	163	166	164
Момичета	110	118	111
Брой учители	83	100	-
ОБЩ БРОЙ УЧЕНИЦИ	988	929	913

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg>

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

По информация от Общинска администрация – Генерал Тошево през учебната 2023/2024 г. в общината се обучават 900 ученици, с които работят 133 учители.

Общият брой на учениците в общината намалява 88 или с около 9% през 2024 спрямо 2021 г. Броят на учителите през анализирания период се увеличава значително – от 83 през 2021 г. до 103 за учебната 2023/2024 г. Паралелките през последната учебна година са 59.

Професионалното обучение в по-голямата си част е съобразено със спецификата на местната икономика, като продължава да се търси по-тясно обвързване на профилираните паралелки с икономическите приоритети на общината и търсенето на пазара на труда. Запазването на обучение по традиционни за училищата професии, въпреки затихването или закриването на определени производства, създава трудностите с намирането на работа и разминаване между придобитата квалификация и възможността за трудова реализация. Това води до известен отлив от професионалното образование на част от младите хора и търсене на възможности за учене и реализация извън границите на общината.

Оптимизирането на училищната мрежа следва да създаде предпоставки за финансиране на професионални училища, защитени професии, съобразно потребностите на общината, както и с внедряване на обучение чрез работа (дуалнообучение). Важна тема засягаща професионалното образование е дуалното обучение, интересът към тази форма на обучение с практика е изключително голям. Има тенденция за разширяване на дуалното обучение у нас, но за целта са нужни промени, най-вече законодателни. Този вид обучение засяга две групи лица – над 16 години, които са в образователната система, и тези, които са на пазара на труда над 16 години.

В община Генерал Тошево функционират 9 детски градини:

- ✓ Детска градина "Пролет", гр. Генерал Тошево;
- ✓ Детска градина "Първи юни", гр. Генерал Тошево;
- ✓ Детска градина "Дора Габе", с. Пчеларово;
- ✓ Детска градина "Дъга", с. Кардам;
- ✓ Детска градина, с. Люляково;
- ✓ Детска градина, с. Красен;
- ✓ Детска градина, с. Спасово;
- ✓ Детска градина, с. Присад;
- ✓ Детска градина, с. Василево.

В детските градини се приемат деца на възраст 3 – 7 години, по желание на родителите (съгласно ЗПУО и Наредба №5 за предучилищно образование), като групите се оформят по възрастов принцип. Капацитетът на детските заведения е достатъчен за да обхване всички деца от 3 до 7 годишна възраст на територията на общината.

През отчетния период в детските заведения са обхванати всички четири-, пет- и шестгодишни деца, които подлежат на задължително предучилищно обучение.

Таблица 31: Данни за общинските детски градини в община Генерал Тошево
2021-2024 г.

Учебни години	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Брой деца, в това число:	291	291	298
Момчета	142	149	155
Момичета	149	142	143
Брой групи в детските градини	16	15	14
Брой педагогически персонал	34	34	34
Брой детски учители	34	34	34
Брой места на 100 деца в детските градини	150	141	111

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg>

През учебната 2023/2024 г. деветте детски градини в община Генерал Тошево се посещават от 298 деца, разпределени в 16 групи и обучавани от 34 души педагогически персонал и детски учители. Броят на децата в детските градини намалява със 7 или с 2% в рамките на изследваните в Таблица 31 учебни години. Броят на педагогическия персонал и детските учители остава непроменен за анализирания период, числеността на групите в детските градини намалява с 1 за всяка следваща година и през учебната 2023/2024 г. е с 2 по-малко, спрямо базовата 2021/2022 г.

На 100 деца в община Генерал Тошево към 2024 г. се падат 111 места в детските градини, което показва, че има значителен брой свободни места.

По данни от община Генерал Тошево Детска ясла "Радост" към 25.01.2024 г. се посещава от 41 деца разпределени в 3 групи. Млечна кухня ползват 32 деца.

През 2024 г. ЦПЛР-Ученическо общежитие обхваща 29 ученици.

ЦПЛР- Център за работа с деца към 2024 г. се посещава от 428 деца и ученици в 24 групи, като някои от тях участват в повече от 1 група.

Като цяло материално-техническата база в детските и учебни заведения на територията на община Генерал Тошево е добро и осигурява здравословна и безопасна среда за провеждане на учебно – възпитателния процес.

Извършени са цялостни ремонти на отоплителните инсталации на детска градина „Пролет“ и детска ясла „Радост“, а в Детска градина „Първи юни“ е обособено помещение за общи срещи и занимания. Закупени са нови детски съоръжения за селата Писарово, Бежаново, Чернооково, Малина, Дъбовик, Пчеларово, Горица, Петлешково, Зограф, ДГ с. Красен, изграден е и скейтпарк в градския парк в града.

Община Генерал Тошево спазва традицията си по присъждане на годишни награди в областта на образованието, науката и изкуствата в навечерието на 24 май.

Всяка година кметът на общината награждава съгласно утвърдени правила изявени ученици, учители и дейци на науката, културата и изкуствата.

Продължава прилагането и на Наредбата за отпускане на стипендии на студенти от община Генерал Тошево, като към момента има трима стипендианти.

Сферата на образованието в община Генерал Тошево като цяло е обезпечена с квалифицирани кадри. Няма нередовни учители. Няма недостиг на специалисти по отделните дисциплини. Проблем в селата е редуцираният щат, който не позволява всеки учебен предмет да се преподава от специалист. В общината са налице достатъчен брой учители по отделните предмети, с висше и полувисше образование и съответната квалификация.

Наличието на квалифицирани преподавателски кадри в достатъчна степен е силна страна за общината, което е едно от условията за постигане на добри резултати при подготовката на учащите в системата на средното образование. Учителите имат възможност да повишават квалификацията си чрез участие в обучителни курсове и семинари.

Предвид негативните демографски тенденции за страната, нивото на образователните характеристики на населението е ключова предпоставка за качеството на човешкия ресурс. Тенденциите, които ще окажат влияние върху сектора на образованието през следващите години отразяват основните изисквания за равнопоставен достъп до качествено образование на всички равнища и за всички социални групи и по-добро обвързване на образованието с науката и бизнеса, с търсените знания и умения.

Сериозен проблем, характеризиращ квалификацията на човешките ресурси в страната, е ниското ниво на компютърни и цифрови умения, което пречатства широкото използване на ИКТ и базираните на тях услуги и постигането на цифров растеж. През последните години се правят опити за навлизане на модерните технологии в учебния процес, но резултатът е противоречив. Кризата с COVID-19 принуди учителите и учениците да се пренастроят бързо

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

към дистанционна форма на обучение. Това доказва необходимостта от интервенции на всички нива на образователната система за повишаване на цифровата грамотност на учениците и избягване на така нареченото цифрово изключване.

През отчетния период 2021-2023 г. учебните и детски заведения участват в следните национални проекти и програми на МОН и финансирани от европейски фондове:

- ✓ Проект „Ремонт на покрив в ОУ Йордан Йовков с. Спасово“ на стойност 70 054 лева осигурени от Министерството на образованието и науката;
- ✓ Проект „Изграждане на детска площадка в двора на ДГ „Пролет“ по програма на ПУДООС на стойност 4 972 лева;
- ✓ Проект „Основен ремонт и обновяване на Спортна зала към СУ „Н. Й. Вапцаров“ по проект „Красива България“, с финансиране в размер на 292 201,32 лева;
- ✓ Проект „Ремонт на прилежащо пространство на Ученическо общежитие гр. Генерал Тошево“. С осигурено финансиране в размер на 254 189,53 лева от Проект „Красива България“. Предвидени са строително-монтажни дейности в прилежащото пространство около сградата на общежитието;
- ✓ Продължава реализацията на проект „Заедно можем да продължим“ по ОП РЧР – услуги за ранно детско развитие с осигуряване на работна заетост на 12 души по проекта до 30.09.2023 г., като от 01.10.2023 г. се разкри Център за обществена покрепа / център за деца и семейства/ като продължение на проекта и държавно – делегирана дейност.

Община Генерал Тошево съвместно с образователните институции организират извънкласни и извънучилищни дейности, които имат съществена роля за засилване на интереса на учениците към образователно-възпитателния процес и намаляване риска от отпадане от училище. Целта е да се осмисли свободното време на учащите се чрез форми и дейности, подпомагащи интелектуалното, духовното, нравственото и физическото им израстване, които развиват творческите им интереси и възможности. Спомагат за формирането им на граждански ангажирани личности, приобщени към ценностите на демократичното общество и са форма на превенция на рисково поведение и промоция на здраве чрез здравното и гражданското образование. Целта на организираните мероприятия и извънучилищни дейности е да се научат децата и учениците да се забавляват с полезни за здравето им занимания и да се подобри комуникацията им.

Култура

Културата е един от факторите за устойчиво развитие и съхраняване на духовността на населението. В община Генерал Тошево се осъществяват множество дейности за развитие и закрила на културата, като се съчетават държавните изисквания с местните условия, културни специфики и традиции. Основните културни дейности, развивани в общината са музейната и комплексната читалищна дейност. За тяхното осъществяване е изградена съответната инфраструктура и функционира добре изградена мрежа от културни институти и организации.

За периода 2021–2023 г. в община Генерал Тошево функционират 24 народни читалища, които продължават да развиват културно-просветна и художествена самодейност и да организират творческите занимания в голям брой постоянно действащи групи за певчески, танцов и автентичен фолклор, клубове, изложбени зали и музейни сбирки.

Таблица 32: Народни читалища и художествени състави в община Генерал Тошево

Наименование, местонахождение	Художествени състави, клубове и групи
НЧ „Св.Св.Кирил и Методий-1897- с. Пчеларово	ФГ „Добруджански глас“ и коледарска група; клуб на жената „Елка Йовкова“ и клуб „Любител на книгата“.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

НЧ "Йордан Йовков -1943 село Люляково"- с. Люляково	Клуб на жената, Клуб „Млад приятел на книгата“; Група за автентичен фолклор; Лазарска група и Коледарска група.
НЧ "Христо Ботев -1908"- с. Житен	Състав за изворен фолклор „Житен клас“
НЧ "Нов живот - 1941"- с. Преселенци	Женска фолклорна група „Сребърен листопад“
НЧ "Светлина-1941"- гр. Генерал Тошево	Обединена детска школа по изкуствата: пиано, китара , синтизатор, гайда, народно пеене, поп-рок пеене, детска вокална група "Жаборани", солфеж, 3 възрастови фолклорни танцови детски групи /бебе, средна и големи/. Клуб „Любознайко“, Клуб на краеведа; Женска вокална група „Китка“ за народни песни; Театрален състав„Георги Шивачев“;Танцов състав „Българка“, ВГ „Бялата лястовица“ - шлагерна песен, ВГ „Палитра“ - стара градска песен.
НЧ "Йордан Йовков-1896" – с. Красен	Фолклорна група „Красенско веселие“, Група за стари градски песни, Лазарска група, Коледарска група.
НЧ "Иван Вазов -1946"- гр. Генерал Тошево	Клуб за народни танци; Женска певческа група, Коледарска група; Танцов състав"Детелини".
НЧ "Христо Ботев-1942" – с. Рогозина	Детска фолклорна група „Китка“
НЧ "Александър Гичев -1907"- с. Василево	Фолклорна певческа група, Младежки клуб
НЧ "Стефан Караджа -1941 г."- с. Чернооково	Група за автентичен фолклор "Черноочки"; Група за стари градски песни; Коледарска група;Детска лазарска група.
НЧ "Отец Паисий 1897 г." - с. Спасово	Женска фолклорна група; Група за стари шлагери и градски песни; Детска вокална група. Детски клуб "Първи юни"; Кръжок "Чети и твори".
НЧ "Стефан Караджа-1942 г."- с. Малина	Самодейни състави: 1. Смесен 2. Детски; индивидуални изпълнители.
НЧ "Съединение -1943 г." - с. Изворово	Група за изворен фолклор "Изворски напеви", Коледарска група.
НЧ "Калина-1965" - с. Калина	Певческа група за автентичен фолклор
НЧ "Йордан Йовков-1942"- с. Йовково	Детско фолклорно трио „Славей“; Любителски танцов клуб за народни хора,Клуб на жената,Клуб приятели на книгата.
НЧ "Наука-1940"- с. Зограф	Фолклорна група „Касаплийки“
НЧ "Дора Габе-1940"- с. Дъбовик	Група за автентичен фолклор,Коледарска група.
НЧ "Стефан Караджа-1942"- с. Балканци	-
НЧ "Йордан Йовков 1941 год."- с. Росица	Фолклорна група и Група за стари градски песни. Творческа работилница "Сръчни ръце".
НЧ "Пробуда-1941"- с. Кардам	Мъжка фолклорна група; Вокална група "Кардамки"; Група за стари градски песни; Коледарска група.
НЧ "Васил Левски - 2007"- с. Сноп	Фолклорна група „Здравец“.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

НЧ "Тодор Рачински - 2011"- с. Петлешково	Фолклорна група „Чародейка“; Кръжок "Приложно и изобразително изкуство"; Клуб на жената.
НЧ "Димитър Ганев - 2014"- с. Присад	Кръжок "Приложни изкуства"
НЧ "Светлина -2014" – с. Росен	Фолклорна група „Росенски авлиги“ ; Кръжок „Сръчни ръце“;"Кръжок по плетиво".

Публичен регистър на Народните читалища - <https://chitalishta.com/>

Читалищата са уникални организации, пример за устойчиви културни институции, имащи дълбока връзка с миналото, традициите, образователния и културен процес. На тях се гледа като структури, които трябва да се запазят и укрепят в съвременните динамични условия от една страна, а от друга, като структури, подкрепящи развитието на здраво съвременно гражданско общество.

Целта на читалищата е да задоволяват потребностите на населението, свързани с: развитие и обогатяване на културния живот; запазване на българските обичаи и традиции; разширяване знанията на населението и приобщаването им към ценностите на науката, изкуството и културата; възпитаване и утвърждаване на национално самосъзнание. Към повечето читалища функционират библиотеки, книжният фонд е ценен, но остарял.

Целенасочена и съвместна е работата на читалищата с местната власт, общинските клубове, сдружения и училища за реализиране на инициативите и мероприятията от Културния календар на общината за разнообразяване на духовния живот на местното население, и годишните планове на читалищата за дейността им през 2023 г.

През периода 2021 - 2023 г. в община Генерал Тошево са се провели следните традиционни прояви и иновативни събития с регионално и местно значение, заложи в Културния календар:

- ✓ Тържества по повод Деня на родилната помощ;
 - ✓ Годишнина от обявяването на Генерал Тошево за град;
 - ✓ Ритуали „Трифон Зарезан“, конкурси за майстор-винар и поезия;
 - ✓ Общински фолклорен събор „Цветница“;
 - ✓ Великденско Добруджанско надсвирване;
 - ✓ Гергьовска люлка;
 - ✓ Национален конкурс за млади изпълнители на добруджански народни песни и на кавал „Иван Георгиев“ с. Дъбовик;
 - ✓ Събор на родовете и традициите „Край язовир Дрян“;
 - ✓ Фестивал на шлагерната и стара градска песен „Подари ми море”
- с. Крапец;
- ✓ Пленер по живопис „Бялата лястовица“;
 - ✓ Фестивал на лавандулата;
 - ✓ Национален Фотоплер;
 - ✓ „Празник на хляба, житото и Добруджа“ с. Спасово;
 - ✓ Добруджански фолклорен събор „Богородица“;
 - ✓ „Събор на българите-преселници от Северна Добруджа“ с. Дъбовик;
 - ✓ Събор „Славей пеят в Пчеларово“;
 - ✓ Празник на плодородието „Кардамска есен“;
 - ✓ Пленер на уличното изкуство „Графити“;
 - ✓ Национален литературен конкурс за разказ „Земя на пеещите колелета“;
 - ✓ Национален конкурс за млади поетеси „Дора Габе“;
 - ✓ Дни, посветени на Празника на града – 8 ноември;
 - ✓ Коледарски благослов.

И още редица други прояви с регионален и местен характер, които допринасят за

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

съхраняване на фолклорната идентичност, популяризиране на традициите и преоткриване на общината като дестинация с богато културно наследство и целогодишен събитийен календар.

Основните проблеми на читалищата в общината са свързани с недостатъчните средства за ремонти на сградния фонд, закупуване на необходимата съвременна техника и оборудване, на нови книги и материали за библиотеките и за участия на художествените състави в национални и международни прояви. Читалищата са важни центрове, в които трябва да бъде осигурена цифрова достъпност и свързаност и да се насърчават уменията на населението за включване в различни дигитални пространства.

Към 2023 г. запазените и действащи храмове в общината, които са центрове на духовния живот на местното население са 28 религиозни храма.

- ✓ Храм „Св. Вмчк. Димитър”, град Генерал Тошево;
- ✓ Храм „Света Троица”, село Кардам;
- ✓ Храм „Св. Вознесение Господне”, село Спасово;
- ✓ Храм „Св. Николай”, село Красен;
- ✓ Храм „Покров на Пресвета Богородица“, село Изворово;
- ✓ Храм „Св. Св. Кирил и Методий”, село Житен;
- ✓ Храм „Св. Св. равноапостоли Петър и Павел”, село Люляково;
- ✓ Храм „Св. Еразъм Охридски”, село Василево;
- ✓ Храм „Св. Вмчк. Георги Победоносец”, село Преселенци;
- ✓ Храм „Св. Вмчк. Георги Победоносец”, село Дъбовик;
- ✓ Храм „Св. Йоан Богослов”, село Пчеларово;
- ✓ Храм „Св. Рождество Богородично”, село Чернооково;
- ✓ Храм „Св. Вмчк. Димитър”, село Средина;
- ✓ Храм „Св. Пророк Илия”, село Малина;
- ✓ Параклис „Свето Успение Богородично”, село Красен;
- ✓ Параклис „Св. Георги”, село Изворово;
- ✓ Параклис „Успение на преподобни Йоан Рилски Чудотворец”, село Росица;
- ✓ Параклис „Св. Св. Константин и Елена”, село Калина;
- ✓ Църква на адвентистите от седмия ден, град Генерал Тошево;
- ✓ Църква на адвентистите от седмия ден, село Кардам;
- ✓ Евангелска църква на Петдесетница, град Генерал Тошево;
- ✓ Евангелска църква - Център за съживление "Отворено небе", град Генерал Тошево;
- ✓ Религиозна институция „Крайъгълен камък“, град Генерал Тошево;
- ✓ Джамия, село Люляково;
- ✓ Джамия, село Спасово;
- ✓ Джамия, село Равнец;
- ✓ Джамия, село Йовково;
- ✓ Джамия, село Къпиново.

Голяма част от религиозните храмове са в добро състояние, ремонтирани или новопостроени. Част от тях се нуждаят от ремонти и обновяване.

В град Генерал Тошево функционира Общински исторически музей с две изнесени експозиции в селата Дъбовик и Красен.

Спорт

Спортната инфраструктура в община Генерал Тошево към 2023 г. се състои от пет стадиона, 10 игрища, 4 спортни площадки и един басейн. Във всички учебни заведения са изградени зали и площадки за развитието на спорта. Обновена е спортната площадка в ОУ „Христо Смирненски“, като са обособени две спортни площадки в двора на училището една комбинирана за волейбол и баскетбол, и една за тенис, и е направен основен ремонт и обновяване на Спортна зала към СУ „Н. Й. Вапцаров“.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

На етапа на МО на ПИРО в общината развиват дейност следните спортни клубове:

1. Сдружение „Спортен клуб по тенис на маса „Спортист - 95”, със седалище в гр. Генерал Тошево, ул. „Елин Пелин” 3 представляван от Коста Иванов Костов – Председател;
2. Сдружение „Баскетболен клуб „Спортбаскет - ГТ” по баскетбол , със седалище в гр. Генерал Тошево, ул. „Александър Стамболийски” 2А представляван от Стойко Йорданов Стоев - Председател;
3. Сдружение „Спортен клуб по хокей на трева „Стик ГТ”, със седалище в гр. Генерал Тошево, ул. „Опълченска” 46 представляван от Петя Илиева Панева - Председател;
4. Сдружение „Футболен клуб „Дружба - Люляково”, със седалище в с. Люляково, ул. „Осма” 6 представляван от Костадин Атанасов Костадинов - Председател;
5. Сдружение „Футболен клуб „Спортист 2011“, със седалище в гр. Генерал Тошево, ул. „Васил Априлов“ № 2, представляван от Светлан Николов Славов - Председател;
6. Сдружение „Футболен клуб „Спортист“, със седалище в гр. Генерал Тошево, ул. „Независимост“ № 13, представляван от Иван Иванов - Председател.;
7. Сдружение „Спортен клуб по вдигане на тежести Генерал Тошев”, със седалище в гр. Генерал Тошево, ул. „Хан Крум” №17, представляван от Димитър Петров Димитров;
8. Сдружение „Футболен клуб „Партизан - Василево”, със седалище в с.Василево, ул. „Седма” 3 представляван от Здравко Златев - Председател;
9. Сдружение „Туристическо дружество „Добруджанец““ - гр. Генерал Тошево, ул. „Васил Априлов“ № 20.
10. Сдружение „Волейболен клуб „Спортист 99““, със седалище гр. Генерал Тошево, ул.„Александър Гичев“ 6.

В община Генерал Тошево към 2023 г. са създадени условия за практикуване на физически упражнения и спорт. Наличната спортна база, включително и спортните площадки в училищата, са на разположение за ползване от цялото население. Осигурен е свободен достъп до спортните обекти за учениците през свободното им от учебни занятия време. Масовият спорт в общината е застъпен основно в училища и детски градини, като по-широко участие на граждани има при провеждането на спортни инициативи на работещите в сферата на спорта. Има възможност за използване на откритата спортна база за масово спортуване.

През отчетния период 2021-2023 г. ежегодно се провеждат множество спортни прояви, заложи в Спортния календар на Община Генерал Тошево:

- ✓ месец март - Церемония по награждаване на първото родено за годината и десетата на последното за предходната година бебета/организатор Община Генерал Тошево;
- ✓ месец март- април - Конен турнир в памет на доц. Тодор Тодоров;
- ✓ месец април - Турнир по футбол на малки вратички/ организатор Община Генерал Тошево;
- ✓ месец април - Концерт „Заедно пеем, танцуваме и се смеем”/организатор ЦРД;
- ✓ месец февруари – май - Ученически игри/организатор Община Ген. Тошево и ЦРД;
- ✓ месец май - Седмица на спорта/организатор Община Генерал Тошево;
- ✓ месец май - Награждаване на ученици, дейци на културата, науката и спорта и абитуриенти/организатор Община Генерал Тошево;
- ✓ месец юни - Турнир за футбол на малки вратички/организатор ФК „Спортист”;
- ✓ месец юни - Стрийтбаскет/организатор БК „Спортбаскет”;
- ✓ месец юли - Туристически поход до лавандулови полета/организатор Община Генерал Тошево, ТД „Добруджанец“;
- ✓ месец ноември - Отбелязване на деня на Народните будители - маратон/организатор Община Генерал Тошево, училища;
- ✓ месец ноември - Поход „По стъпките на Йовков”/организатор ТД „Добруджанец“;
- ✓ месец декември - Церемония по награждаване на Спортист и Треньор на годината/организатор Община Генерал Тошево.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Генерал Тошево е домакин на национални турнири по баскетбол, тенис на маса, на срещи от аматьорската волейболна лига и на регионални първенства по вдигане на тежести.

С оглед стимулиране на спортните изяви и здравословния начин на живот Общинска администрация ежегодно организира класация "Спортист на годината" и финансира спортните клубове и предложения за турнири и спортни състезания и срещи.

Младежките дейности подпомагат личностното, социалното и гражданско израстване на младите хора, като създават развитие на техния потенциал за придобиване на компетенции и откриване на нови възможности. Община Генерал Тошево подкрепя дейности и инициативи, чийто цели са да представят, защитават и развиват интересите и потребностите на младежката общност.

По информация на служба „ГРАО“ към края на месец декември 2023 г. общият брой на младежите в Община Генерал Тошево на възраст от 15 до 29 е 1162.

Високообразованите млади хора от общината продължават да търсят реализация в големите градове на България, а част от тях и в чужбина. Повечето млади хора над 24 години проявяват интерес към временна трудова миграция в чужбина - те са преди всичко със средно образование и/или без трудова квалификация. Все още липсва практика работодателите да инвестират в обучението и квалификацията на младите работници и служители и след това да им осигуряват работа. Голяма част от работещите млади хора са демотивирани от заплащането и условията на труд в местните предприятия и административни структури. Те са ресурс за сивата икономика и са принудени да приемат временна или неквалифицирана работа, дори и да притежават образователен ценз, тъй като специалностите им не са конкурентни към изискванията на пазара на труда. Макар, че информационните технологии навлизат сериозно в бита и в работата, достъпът до информация на младите хора в община Генерал Тошево е различен. В някои населени места – гр. Генерал Тошево, село Кардам и по-големите села в общината, чрез читалищата и училищата се осигурява безплатен достъп до интернет, но компютрите и интернет се използват повече с развлекателна, отколкото с образователна цел.

Много млади хора в Генерал Тошево участват в спортни клубове, танцовите състави и други творчески групи. Училищата и читалищата и остават естественото място за образователни и възпитателни дейности с младите хора.

Основно спортуват младежите във възрастовата група от 15 до 18 години. Най-често практикуваните спортове са футбол, волейбол, баскетбол и тенис на маса. Потребностите и нагласите на младите хора са да спортуват редовно.

Като цяло спортните съоръжения и спортните обекти на територията на общината са достатъчни, малка част са морално остарели и имат нужда от реконструкция и обновяване. Спортните бази (стадиони) също се нуждаят от ремонт и обновяване, защото там спортуват много млади хора.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ:

Първите три години от прилагане и изпълнение на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево 2021-2027 г. се характеризират с политическа, икономическа и финансова нестабилност и поредица от кризи довели до рекордна инфлация, поскъпване на живота и енергоносителите, безработица и др. Продължителната пандемия от коронавирус и последиците от нея, войните в Украйна и Израел и честата смяна на властта у нас, забавят финансирането на много приоритетни общински проекти. Пандемията ограничава значително социалния живот, създаде икономически и финансови рискове и неустойчивост. Местната власт предприема всички необходими мерки за опазване живота и здравето на населението и в същото време работи активно за пълноценно изпълнение на дейностите, водещи до подобряване на всички сфери на обществения живот.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Докато 2021-2022 година преминават под знака на здравната и енергийна кризи, усложнена международна обстановка, войни, вътрешнополитически хаос и инфлация, то 2023 г. е белязана от ръст на доходите, изкуствена политическа стабилност и икономически подем. Инфлацията продължава да се покачва, но с по-ниски темпове спрямо предходните години. Със съставянето на редовно правителство, макар и по трудна коалиционна формула и с премиер на ротация, потребителите получават известна политическа сигурност, а с ръста на доходите се съживява потреблението и икономиката като цяло. Отпадането на ограниченията заради пандемията дава тласък на пътуванията и развитието на туризма. Цените на основните енергийни източници също се нормализират и това създава известна стабилност и предвидимост на разходите.

Водещите проблеми при прилагане на ПИРО на етапа на междинна оценка са предимно от глобално, европейско и национално ниво и са извън компетенциите и възможностите за въздействие на Кмета на община Генерал Тошево и местната власт. Забавеното приемане на държавния бюджет, на средствата по оперативни програми за периода 2021-2027 г., на Националния план за възстановяване и устойчивост и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони, поставят на сериозни изпитания общинския бюджет и силно ограничават възможностите за финансиране на проектите в плана за развитие.

Всичко това влошава социално-икономическите условия за развитие на община Генерал Тошево и проблемите на местно ниво се задълбочават.

Демографските показатели продължават да се влошават. Населението намалява от миграция, ниска раждаемост и висока смъртност. Селищната система е уязвима, половината от селата са застрашени от обезлюдяване (под 100 жители) са 21 села: Александър Стамболийски, Балканци, Бежаново, Великово, Вичово, Горица, Градини, Зограф, Калина, Конаре, Краище, Лозница, Огражден, Писарово, Пленимир, Росен, Сираково, Сноп, Средина, Сърнино и Узово.

В регионален план през анализирания период община Генерал Тошево запазва второ място по територия и шесто място по население в област Добрич.

По данни на НСИ през 2023 г. в община Генерал Тошево живеят 10782 души, 48.4% от които мъже и 51.6% жени. Градското население (на гр. Генерал Тошево) е 50.4%, в селата живеят останалите 49.6% от жителите на общината. Структурата на населението по пол и урбанизираност се запазват без изменение в рамките на периода на прилагане на ПИРО.

По данни от последното преброяване на населението към септември 2021 г. в община Генерал Тошево живеят 11114 души или с 3983 души по-малко спрямо преброяването през 2011 г. Населението намалява с 26% за десет години. Демографската криза обхваща както града, така и селата.

Естественят прираст на населението е отрицателен, като за периода 2020-2023 г. е средно по минус 217 души на година. Средногодишният брой на живородените деца в община Генерал Тошево за периода 2020-2023 г. е 81. Средната смъртност за изследваните 4 години е 298 човека годишно, като тук се отчита и значителния ръст на починалите по време на пандемията от коронавирус.

Механичният прираст на населението през периода 2020-2023 г. се променя динамично, като през 2020 г. е - 2 души, през 2021 г. също е отрицателен минус - 107, през 2022 г. вече е положителен + 37, за 2023 г. достига положителните + 76 души. Средногодишно населението на общината се е увеличавало от положителна миграция с около 8 човека. Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината за периода 2020-2023 г. е намаляло с 862 души.

По данни от последното преброяване към 07.09.2021 г. 12% от населението на община Генерал Тошево на 7 и повече години има висше образование (1313 лица). Със

средно образование са 43%, а с основно – 28%. Общо 1752 лица или 17% от жителите на общината са с начално и по-ниско образование. Напълно неграмотни по официални статистически данни към 2021 година са 274 лица.

Образователната система в община Генерал Тошево е добре организирана и материално обезпечена, но броят на учениците продължава да намалява, а децата в детските градини през учебната 2023/2024 г. се увеличават със 7. През периода 2021-2023 г. е закрыта 1 ДГ „Слънчо” - с. Преселенци и е реструктурирана ДГ „Радост“ като се закрива като детска градина и продължава да функционира като детска ясла „Радост“, училищата си остават един и същ брой – 7 за целия период.

Населението в община Генерал Тошево е обезпечено със здравни и лечебни заведения и медицинско оборудване, но страда от недостиг на общопрактикуващи лекари, стоматолози и специалисти. Персонала е на средната възраст на кадрите и е около и над пенсионната, необходимо е да се вземат мерки за привличане на млади специалисти. В общината се предлагат разнообразни и качествени социални дейности и услуги, които отговарят на потребностите на населението.

Безработицата в община Генерал Тошево в периода 2021-2023 г. има променливи стойности първо намалява с 2,08%, през 2022 г. спрямо 2021 г., но през 2023 г. се увеличава и достига 12,47%. Върху процесите на пазара на труда силно влияние оказват пандемията от коронавирус и намаляващия брой на икономически активното население, което служи за база при изчисляване равнището на безработица. През 2022 г. безработицата достига най-ниската си стойност (9,6%) за периода на прилагане на ПИРО. През отчетната 2023 г. равнището на безработица се повишава и достига 12,47%, което ниво е повече от два пъти по-високо от средните за област Добрич (5,6%) и за страната (5,6%).

Икономическото развитие на община Генерал Тошево през отчетния период се характеризира с различна динамика в отделните сектори, но като цяло отчитаме ръст спрямо базовата 2021 г. Финансовите показатели на местните предприятия се подобряват. Бизнесът постепенно преодолява кризите и трудностите, предизвикани от неблагоприятните макроикономически условия, включително продължителната пандемия от коронавирус, войните, инфлацията, ръстът в цените на горивата, поскъпването на стоки, материали, доставки и други. Около 73% от произведената продукция в общината и 47% от НПП за 2022 г. са реализирани в сектора на селското стопанство, което затвърждава позициите му на водещ отрасъл в местната икономика. Селското стопанство запазва своите стабилни позиции и отчитаме сериозен ръст на броя на предприятията в сектора.

Въпреки предизвикателствата, трудностите и негативното влияние на пандемията, войните, кризите, неблагоприятните демографски процеси и политическата нестабилност, Община Генерал Тошево се справя добре и успява да реализира част от заложените в ПИРО проекти, мерки и дейности.

II. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Междинната оценка за изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево има за цел да обобщи първоначалните резултати и напредъка за първите три години от прилагането на стратегическия документ, като анализира промяната в средата и условията на живот на местната общност.

В стратегическата част на ПИРО са включени: визия, 3 стратегически цели, 5 приоритета и 22 мерки за въздействие в различни сфери на обществения живот.

Визията дава характеристики на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ дългосрочно развитие. Тя е консолидирана, обобщена представа/желание на

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

местната общност за стандарта на живот и качествата на средата, която изгражда, поддържа и обитава. Визията за развитие на община Генерал Тошево е с перспектива отвъд хоризонта на 2027 г. и формулирана така:

Община Генерал Тошево – интегриран граничен земеделски район с плодородна земя, добър жизнен стандарт и конкурентоспособна икономика, привлекателно място за инвестиции и иновации с високообразован човешки капитал, развити комуникации и съхранена природа, култура и традиции.

Дългосрочната политика на общината, очертана във визията играе ключова роля за постигането на устойчивото и балансирано местно развитие в различни аспекти икономически, социален, екологичен и териториален. За постигане на визията трябва да се разработват и внедряват иновации във всички сектори на местната икономика, като същевременно се инвестира в образование и повишаване квалификацията на човешкия капитал. Уникалните културни и природни дадености на общината трябва се оползотворяват отговорно и устойчиво за привличане на инвестиции и развитие на селското, горското стопанство и туризма. Общината трябва да се интегрира със света посредством достъпни и удобни пътни и високоскоростни оптични връзки, утвърждавайки мястото си в региона и използвайки предимствата на трансграничното си географско положение. Гражданите трябва да играят активна роля в бъдещето на своята община и да имат богати възможности за личностно и професионално развитие.

Устойчивото развитие на района е свързано най-вече с преодоляване на демографската криза и бедността, чрез насърчаване на инвестициите, предприемачеството и оползотворяване на местния потенциал и ресурси.

Трите стратегически цели за развитие на община Генерал Тошево до 2027 г. са:

- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Ускорено икономическо развитие, привличане на инвестиции, иновации и нови технологии за повишаване на конкурентоспособността.
- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Демографски подем, насърчаване на образованието, социалното включване, духовно развитие, съхранени традиции и културно наследство.
- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Интегрирано териториално развитие и намаляване на неравенствата, чрез комплексно подобряване на транспортната и цифрова свързаност и достъпност, обновяване на инфраструктурите, енергийна ефективност и опазване на околната среда.

Комплексът от приоритети, мерки и дейности за реализацията на стратегическите цели на ПИРО следва да бъде насочен в няколко основни области на въздействие, както следва:

- Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – привличане на инвестиции, иновации, по-висока заетост, доходи и жизнен стандарт.
- Съхраняване на демографския потенциал, образователно и духовно развитие на човешките ресурси, със специална грижа към младите и хората в неравностойно положение – социално включване, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.
- Подобряване на средата на обитаване и интегрирано териториално развитие – по-добра транспортна и цифрова свързаност и достъпност на населените места в общината, подобрена инфраструктура, качествени услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство.

На тази база са изведени пет приоритета всеки, от които се изпълнява, чрез съвкупност от мерки и дейности, обобщени в Програмата за реализация на ПИРО 2021-2027 г.

Приоритет 1 – Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Приоритет 2 - Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска.

Приоритет 3 – Добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост, висок жизнен стандарт и демографски подем.

Приоритет 4 – Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни.

Приоритет 5 – Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии.

Приоритетите, дефинирани в ПИРО са съобразени със спецификите на общината и конкретните нужди и проблеми на целевата територия и нейните граждани. Всеки приоритет е свързан със съответна стратегическа цел и детайлизира насоките и проектите за нейното изпълнение. Приоритетите са обвързани с изпълнението на пакет от мерки и дейности, финансирани от различни източници, включени в Програмата за реализация на ПИРО.

В ПИРО са заложили **22 мерки**, като на етапа на настоящата междинна оценка те остават релевантни и адекватни на съществуващата социално-икономическа ситуация в община Генерал Тошево, на приоритетите и целите за развитие и финансовите възможности за реализация на конкретни проекти и дейности.

Стратегията за реализация на ПИРО обхваща и проследява взаимовръзката между формулираната визия за развитие, определените приоритети за действие и техните специфични цели, които трябва да бъдат постигнати посредством изпълнението на конкретни мерки, проекти и предвидените в проектите дейности.

Реализирането на стратегическите цели и приоритети на ПИРО не е задача само на местната власт и трябва да се случва в условията на тясно взаимодействие и партньорство с бизнеса, социални, образователни културни институции, НПО и други заинтересовани страни. Необходимо е да се използват всички възможности за съвместни проекти и дейности, включително в условията на междуобщинско и международно сътрудничество.

За плановия период 2021-2027 г. в Индикативната финансова таблица на ПИРО на община Генерал Тошево за петте основни приоритета са заложили 161 проекти и дейности на обща стойност 191 714 хиляди лева.

Реалните резултати на етапа на междинна оценка за изпълнението на ПИРО за първите три години на неговото действие са представени в следващата таблица:

Таблица 33: Справка за изпълнени проекти и дейности в община Генерал Тошево през периода 2021-2023 г.

№ по ред	Приоритет, Специфична цел, Мярка, Проект/Дейност	Обща стойност лева	Период на изпълнение	Източник на средства – програма, фонд, бюджет (собствен финансов принос в %)	Резултати
	ПРИОРИТЕТ 1: Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес	18458044			

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

	средата и стимулиране на предприемачеството				
	Мярка 1.1. Стимулиране на предприемачеството, инвестициите и иновациите	928861			
1	Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19, проект на Евро Холц ООД гр.Генерал Тошево	50000	2021	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Подкрепа за преодоляване на последициите от пандемията
2	Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19, проект на „М-Стар 81“ ЕООД гр.Генерал Тошево	20000	2021	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Подкрепа за преодоляване на последициите от пандемията
3	Повишаване конкурентоспособността на „Добруджа ООД“ ЕООД посредством модернизиране на производствените мощности	13880	2022-2024	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Увеличаване на производствения капацитет и повишаване качеството на произвежданите хлябни изделия
4	Развитие на управленския капацитет чрез инвестиция в "Комплектна линия за производство на дървена обшивка" и сертифициране на продуктите резултат от нея по БДС EN 14915:2013 + A2, необходими за поставяне на CE маркировка, проект на "Евро Холц " ООД	147850	2023-2025	ОП Иновации и конкурентоспособност 2021-2027	Увеличаване на производствения капацитет и повишаване качеството на произвежданата продукция
5	Внедряване на автоматизирана и дигитализирана техника и оборудване от ЕТ "КАЛЮЯН КАЛЧЕВ - ЖИКАМА - Я", с.Преселенци	505120	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
6	Създаване на собствен иновативен прототип, наречен Sollar Cottage, изграден на принципа на сглобяема постройка от типа "пасивна къща", проект на „Фабхаус“ЕООД, Ген Тошево	166575	2023-2025	ОП Иновации и конкурентоспособност 2021-2027	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
	Мярка 1.2. Развитие на модерно, устойчиво и диверсифицирано селско стопанство	12467296			
7	Проект на „Варна Фуд Фактори за закупуване на автоматична термоформ опаковъчна машина“	378880	2021-2023	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
8	Закупуване на техника и оборудване за повишаване на биосигурността в птицевъдна ферма, собственост на "АГРИ.СС" ЕООД в	173793	2021-2023	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

	землището на гр. Генерал Тошево, обл. Добрич				
9	Проект на „Павлови Фууф Индъстийс“ ООД за закупуване на технологично оборудване за производство/маркетинг на лавандулово масло	389900	2022-2024	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
10	Закупуване на технологично оборудване за отглеждане на подрастващи кокошки носачки, специализирана земеделска техника и транспортно средство за превоз на фуражи за нуждите на животновъдния обект на "АГРИ.СС" ЕООД	731832	2022-2024	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
11	Закупуване на земеделска техника за нуждите на земеделското стопанство на ЕТ „НИН-НИКОЛАЙ ПАВЛОВ“, с.Спасово	97000	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
12	Повишаване конкурентноспособността на ЕТ „Пејо Вълчев“ посредством въвеждане на нови технологии в земеделското стопанство	56900	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
13	Земеделска техника за трайни насаждения - био орехи в с.Василево	90928	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
14	Закупуване на земеделска техника от фирма „Матрикс Трейд ММ“ ЕООД	114837	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
15	Развитие и модернизация на стопанство , чрез придобиване на нови материални активи и въвеждане на иновации за стопанството, с.Зограф	58250	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
16	Модернизация на земеделско стопанство чрез инвестиции в земеделска техника за иновации и околна среда, с.Спасово	416040	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
17	Закупуване на земеделска техника за нуждите на стопанството, с.Изворово	95000	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
18	Развитие на малкото стопанство на Здравко Петров Николов в сектор животновъдство, с.Малина	29337	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
19	Подпомагане на развитието на стопанство на земеделски стопанин Ивайло Колев Жеков с.Кардам	29337	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

20	Стартова помощ за ЗС - Мария Георгиева Маринова за отглеждане на пчелни семейства и лавандула, с.Чернооково	29337	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
21	Подпомагане развитието на стопанството на земеделски стопанин Галин Донков Гинков, с.Вичово	29337	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
22	Подпомагане развитието на стопанството на земеделски стопанин Георги Христов Георгиев, гр.Генерал Тошево	29337	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
23	Подпомагане на развитието на стопанство на земеделски стопанин "Георгиеви Агро 20" ЕООД, с.Красен	29337	2022-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
24	Закупуване на автоматизирани системи за подово отглеждане на кокошки-носачки, монтаж на фотоволтаични централи за нуждите на птицефермата и изграждане на система за капково напояване, проект на "АГРИ.СС" ЕООД	1579550	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
25	Модернизация на съществуващи свинекомплекси на Агро Сип ООД	1187815	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
26	Закупуване на мобилна инсталация за сушене на орехи на Павлови Фууд Индъстрийс ООД	356400	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
27	Модернизация на животновъдна ферма с. Красен на „Пол Аграр Кампани“ АД	1953412	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
28	Инвестиции в модернизация и иновации в земеделското стопанство на "Агро Трейд Г.Т." ЕООД	1593164	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
29	Проект на Агро-Бизнес Интернешънъл ЕООД за закупуване на прикачен комбайн за лавандула	97000	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
30	Изграждане на селскостопанска база в с.Красен, общ.Генерал Тошево, обл.Добрич и закупуване на земеделска техника за автоматизиране и модернизиране на работните процеси в стопанството на Агромилекс – 75 ЕООД	766835	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
31	Модернизация в земеделско стопанство чрез инвестиции в машини и техника за иновации и опазване на околната среда на „Геотерм“ АД	515885	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

32	Закупуване на земеделска техника за животновъдно стопанство в с.Чернооково	176540	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
33	Закупуване на оборудване за овцевъдна ферма и закупуване на земеделска техника в с.Росен	799999	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
34	Инвестиционен проект за закупуване на земеделска техника за нуждите на ЧЗС Иво Иванов в с.Писарово, с.Рогозина, с.Росица	353438	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
35	Изграждане на предприятие за преработка на орехи и закупуване на технологично оборудване, проект на „Юва 11“ ЕООД, с.Изворово	307876	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Технологична модернизация и повишаване на производствения капацитет
	Мярка 1.3. Устойчиво управление на горските ресурси				
	Мярка 1.4. Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности	5061887			
	Подмярка 1.4.1. Оползотворяване и развитие на местните туристически ресурси, чрез подобряване на базовата инфраструктура и активно предлагане на интегрирани конкурентоспособни туристически продукти и услуги	5061887			
36	„Развитие на туристическия потенциал, опазване и популяризиране на общото наследство”	2444553	2018-2022	Програма за Трансгранично сътрудничество INTERREG V-A	Съвместен проект за популяризиране на културното наследство на общините Генерал Тошево, и Мурфатлар
37	Развитие и популяризиране на общото наследство“ eMS1010	2244198	2020-2022	Програма „Черноморски район“ 2014-2020	Съвместен проект за популяризиране на културното наследство на общините Генерал Тошево, Мурфатлар и Болград
38	„Промяна предназначението на съществуваща сграда - бивша гранична застava, в посетителски център, чрез реконструкция, преустройство и оборудване/обзавеждане. Ремонт и обновяване на терена в ПИ 34045.54.222, в с. Йовково, община Генерал Тошево“	370479	2020-2023	МИГ, ПРСР 2014-2020	Създаване на нова туристическа инфраструктура в община Генерал Тошево

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

39	„Ремонт на „Каралийски кайнак	2657	2022	Национален конкурс „30 години DEVIN – Доверие във всяка капка	Ремонт на туристически обекти в община Генерал Тошево
	Подмярка 1.4.2. Стимулиране на предприемачеството в туризма и съпътстващи дейности и услуги и генериране на работни места				
	Подмярка 1.4.3. Развитие и разнообразяване на туристическото предлагане, интегрирано управление, маркетинг и реклама на дестинацията				
	ПРИОРИТЕТ 2: Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска	5766830			
	Мярка 2.1. Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове	2592435			
40	Повишаване на енергийната ефективност в сградата на Районен съд-град Генерал Тошево, ул. Опълченска №1 и многофамилни жилищни сгради в гр. Генерал Тошево, с адреси: ул. ”Васил Априлов” №4, ул. „Трети март“ №6 и ул. „Трети март“ №38	1197810	2019-2021	Републикански бюджет, МРРБ	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени сгради и намаляване на енергийните разходи
41	Повишаване на енергийната ефективност в обществени сгради, с адреси: ул. "Д. Благов" № 6; ул. "Васил Априлов" №18, ул. „Трети март“ № 8 А и многофамилни жилищни сгради, с адреси: ул. "Васил Априлов" № 2, ул. "Трети март" № 10“, в гр. Генерал Тошево	1197810	2019-2021	Републикански бюджет, МРРБ	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени сгради и намаляване на енергийните разходи
42	Ремонт сграда кметство с.Пчеларово	5078	2021	Общински бюджет	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени сгради и намаляване на енергийните разходи
43	Ремонт помещения в сградата на кметство с.Равнец	19860	2021	Общински бюджет	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени сгради и намаляване на енергийните

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

					разходи
44	Ремонт покрив кметство с.Малина	20889	2023	Общински бюджет	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени сгради и намаляване на енергийните разходи
45	Ремонт кметство с.Сноп	15918	2023	Общински бюджет	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени сгради и намаляване на енергийните разходи
46	Ремонт покрив сграда ул.Иван Вазов №15 корпус "Б" и корпус "В" гр.Генерал Тошево	113009	2023	Общински бюджет	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени сгради и намаляване на енергийните разходи
47	Подмяна дограма жилищни блокове с.Петлешково	22061	2023	Общински бюджет	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради и намаляване на енергийните разходи
	Мярка 2.2. Насърчаване на прехода към кръгова икономика				
	Мярка 2.3. Опазване на околната среда и борба с климатичните промени				
	Мярка 2.4. Устойчиво управление на отпадъците	3174395			
48	Закриване и рекултивация на общинско депо за неопасни отпадъци – град Генерал Тошево	3174395	2020-2021	ОП „Околна среда“ 2014-2020	Реализация на дейности за опазване на околната среда в община Генерал Тошево
	ПРИОРИТЕТ 3: Добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост, висок жизнен стандарт и демографски подем	5397497			
	Мярка 3.1. Демографски подем, насърчаване на раждаемостта, привличане на млади хора за работа и живот в общината				
	Мярка 3.2. Подобряване на образованието и модернизация на образователната инфраструктура	4388670			
49	Обновяване, ремонт и реконструкция на спортна площадка на територията на ОУ "Христо Смирненски" в УПИ I-училище, квартал 124 по ПРЗ на град Генерал	122049	2020-2021	ПРСР 2014-2020	Подобряване състоянието на обекти на образователна инфраструктура с спортни съоръжения към тях

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

	Тошево, община Генерал Тошево, област Добрич				
50	Ремонт в ОУ „Йордан Йовков“ в с. Спасово	70054	2021	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на обекти на образователна инфраструктура
51	Проект „Заедно можем да продължим“	98220	2021-2023	ОП „Развитие на човешките ресурси“	Предоставяне на психологическа подкрепа и консултиране на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения
52	Основен ремонт отоплителна инсталация ДГ Пролет	139460	2022	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на обекти на образователна инфраструктура
53	Изграждане на Център за природни науки изследвания и иновации СУ Н Й Вапцаров	152513	2022	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на обекти на образователна инфраструктура
54	Ремонт отоплителна инсталация ДЯ Радост	105290	2023	Републикански бюджет	Подобряване състоянието на обекти на образователна инфраструктура
55	„Ремонт на прилежащо пространство на Ученическо общежитие гр. Генерал Тошево“	238228	2023	Програма „Красива България“, Общински бюджет	Подобряване състоянието на обекти на образователна инфраструктура
56	Изграждане на Център за високи постижения в професионалното образование и обучение в ПГ по Земеделие "Тодор Рачински" , гр. Генерал Тошево, обл. Добрич	3462856	2023-2026	Национален план за възстановяване и устойчивост	Ремонт, преустройство и модернизирание на ПГ по Земеделие "Тодор Рачински"
	Мярка 3.3. Подобряване на условията за спорт и развитие на младежки дейности	347086			
57	Ремонтни работи на обществена сграда към стадион „Спортист“ гр. Генерал Тошево II и III етап	330241	2023-2025	МИГ и ДФЗ по ПРСР 2014-2020	Подобряване състоянието на обекти на спортната инфраструктура
58	Изграждане на детска площадка с.Горица	11637	2022	Общински бюджет	Създаване на нови обекти за спорт и младежки дейности
59	Модулни трибуни за зрители на Футболно игрище гр.Ген.Тошево	5208	2022	Общински бюджет	Подобряване състоянието на обекти на спортната инфраструктура
	Мярка 3.4. Създаване на разнообразни и гъвкави възможности за професионална реализация, подобряване на заетостта и квалификацията на работната сила	661741			
60	Достъп до заетост за търсещи работа и неактивни лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост	148307	2019-2021	МИГ, ОП „Развитие на човешките ресурси“	Подобряване на заетостта и квалификацията на работната сила в община Генерал Тошево
61	Проект „Помощ за пенсиониране“	38266	2020-2022	Републикански бюджет	Подобряване на трудовата интеграция на лица в

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

					предпензионна възраст
62	„Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“ 3 проекта	86299	2021-2023	Републикански бюджет	Подобряване на трудовата интеграция на лица с увреждания
63	Подобряване пригодността за заетост приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални услуги и по-добра пригодност за заетост	388869	2022	МИГ, ОП „Развитие на човешките ресурси“	Подобряване на заетостта и квалификацията на работната сила в община Генерал Тошево
	ПРИОРИТЕТ 4: Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни	1830903			
	Мярка 4.1. Подобряване на достъпа до електронни административни услуги				
	Мярка 4.2. Развитие на административния капацитет и управление на общинската собственост в услуга на гражданите и бизнеса				
	Мярка 4.3. Подобряване на достъпа до здравното обслужване на населението и развитие на инфраструктурата на здравеопазването				
	Мярка 4.4. Развитие на социалните услуги и подобряване на социалната инфраструктура	1729618			
64	Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 2	143018	2020-2021	ОП „Развитие на човешките ресурси“	Повишаване обхвата на социалните услуги в община Генерал Тошево
65	Откриване на Обществена трапезария	95616	2020-2021	Фонд Социална закрила, Общински бюджет	Създаване на нова инфраструктура за предоставяне на социални услуги в община Генерал Тошево
66	Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 2	112069	2021-2022	ОП „Развитие на човешките ресурси“	Повишаване обхвата на социалните услуги в община Генерал Тошево

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

67	Ремонт и реконструкция на съществуваща сграда на „Домашен социален патронаж“, находяща се в УПИ XVII, кв. 63, по плана на гр. Генерал Тошево, общ. Генерал Тошево“, по целева програма „Подобряване на материалната база на Домашен социален патронаж и/или Обществена трапезария	58912	2021	Фонд Социална закрила, Общински бюджет	Подобряване на техническото обезпечаване на обекти на социалната инфраструктура
68	Ремонт сграда на пенсионерски клуб с.Капиново	15647	2021	Общински бюджет	Подобряване на техническото обезпечаване на обекти на социалната инфраструктура
69	Закупуване на обзавеждане и професионално кухненско оборудване за „Домашен социален патронаж“ на гр. Генерал Тошево, общ. Генерал Тошево	42564	2022	Фонд Социална закрила, Общински бюджет	Подобряване на техническото обезпечаване на обекти на социалната инфраструктура
70	Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент +	56035	2023	ОП „Развитие на човешките ресурси“	Повишаване обхвата на социалните услуги в община Генерал Тошево
71	Обновяване на автомобилен парк на Домашен социален патронаж и мобилно обезпечаване на Програма „Топъл обяд	49995	2023	Фонд Социална закрила, Общински бюджет	Подобряване на техническото обезпечаване на обекти на социалната инфраструктура
72	Проект „Грижа в дома“	687718	2023-2024	ОП „Развитие на човешките ресурси“	Повишаване обхвата на социалните услуги в община Генерал Тошево
73	Вътрешно преустройство на част от първия етаж на съществуваща четириетажна сграда (бивша болница – корпус В) за изграждане на център за настаняване от семеен тип на стари хора в град Генерал Тошево, Община Генерал Тошево	468044	2023-2025	МИГ и ДФЗ по ПРСР 2014-2020	Създаване на нова инфраструктура за предоставяне на социални услуги в община Генерал Тошево
	Мярка 4.5. Развитие на културата и обновяване на културната инфраструктура	101285			
74	Ремонт на НЧ с.Росица	31427	2021	Общински бюджет	Обновяване на обекти на културната инфраструктура
75	Ремонт на НЧ с.Красен	14930	2021	Общински бюджет	Обновяване на обекти на културната инфраструктура
76	Благоустрояване прилежащо пространство Исторически музей гр.Генерал Тошево -2 етап	32960	2021	Общински бюджет	Обновяване на обекти на културната инфраструктура

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

77	Проект „Златна Добруджа – Пее и танцува“	21968	2022	ПРСР 2014-2020	Повишаване броя на културните прояви в община Генерал Тошево
	ПРИОРИТЕТ 5: Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии	20775991			
	Мярка 5.1. Подобряване на транспортната достъпност и свързаност	8547809			
78	„Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи улици на територията на Община Генерал Тошево“ - ул. „Васил Алексиев“, град Генерал Тошево; ул. „Втора“, с.Люляково; ул. „Антимовски хан“, село Кардам	995690	2019-2022	ПРСР 2014-2020	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места на община Генерал Тошево
79	Ремонт на улица Васил Алексиев Генерал Тошево	184867	2021	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в общинския център
80	Трошенокаменна настилка улицата към гробището с.Зограф	35915	2021	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места на община Генерал Тошево
81	Ремонт на главната улицата от Параклиса до края на с.Калина	62693	2021	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места на община Генерал Тошево
82	Ремонт на улица "Бузлуджа" от ОК -45 до ОК -46 с.Кардам	31085	2021	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места на община Генерал Тошево
83	Ремонт асфалтова настилка улица Пета с.Пчеларово /гробище/	36710	2021	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места на община Генерал Тошево
84	Ремонт улица Десета с.Чернооково	74752	2021	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места на община Генерал Тошево
85	Ремонт на ул. "Иван Шишман" гр.Генерал Тошево	39000	2021	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в общинския център
86	Реконструкция на улица "Константин Кисимов " гр.Генерал Тошево	109247	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в общинския център
87	"Реконструкция на улица "Пеньо Пенев " гр.Генерал Тошево	75925	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в общинския център
88	"Реконструкция на улица "Никола Зидаров " гр.Генерал Тошево	164669	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в общинския център

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

89	Реконструкция на улица "Пейо Яворов " гр.Генерал Тошево	115701	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в общинския център
90	Рехабилитация тротоари ул.В.Алексиев гр.Генерал Тошено	94697	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в общинския център
91	Ремонт тротоари ул. "Добротица" с.Кардам от ул. "Червеноармейска" до ул. "Опълченска"	67979	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в общинския център
92	Реконструкция на част от уличната мрежа на с.Люляково ул. "Трета"	43182	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
93	Ремонт ул.Единадесета в участъка от ок.43 до ок.46 с.Дъбовик	110400	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
94	Ремонт улица Славянска с.Кардам	137400	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
95	Основен ремонт на улица "Девета " - 1 етап с.Красен	68565	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
96	Ремонт на част от улица Тридесета с.Спасово от ок.82 до ок.86	73560	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
97	Трошенокаменна настилка улица Седма към гробищен парк с.Балканци	45739	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
98	Трошенокаменна настилка ул.Иван Шишман гр.Генерал Тошево	13750	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в общинския център
99	Ремонт на улица Двадесет и втора посока гробищен парк с.Изворово	38418	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
100	Трошенокаменна настилка ул.Четиринадесета с.Йовково	19259	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
101	Трошенокаменна настилка ул.Единадесета с.Йовково	9629	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
102	Ремонт на улица Седма посока гробищен парк с.Калина	26850	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
103	Ремонт улица Втора с.Капиново	27861	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
104	Ремонт улица Трета с.Капиново	38039	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
105	Ремонт улица с.Капиново от ок 45 до ок.45а	36958	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
106	Ремонт улица Боряна с.Кардам	60493	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
107	Ремонт улица Втора от ок.38 до ок.55 с.Писарово	46921	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

108	Трошенокаменна настилка ул.Деветнадесета с.Равнец	16399	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
109	Трошенокаменна настилка ул.Десета с.Росен	23849	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
110	Ремонт улица Двадесет и девета с.Росица	17687	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
111	Ремонт на улица Четиринадесета с.Росица от ок.46 до ок.11	102300	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
112	Трошенокаменна настилка улица Единадесета към гробищния парк с.Сираково	13893	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
113	Ремонт на част от улица Единадесета в участъка от ок.11 до ок.12а с.Спасово	38589	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
114	Ремонт на част от улица Двадесет и четвърта от ок.82 до ок.63 с.Спасово	28033	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
115	Трошенокаменна настилка ул.Девета с.Чернооково	44575	2023	Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на уличната мрежа в населените места
116	Рехабилитация на общински път DOB3033, дължина 5+378,55км	5404391	2022-2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на пътната мрежа в община Генерал Тошево
	Мярка 5.2. Обновяване и изграждане на водопроводни и канализационни мрежи	11212052			
117	Рехабилитация на част от водопроводна мрежа на с.Спасово, с.Кардам и с.Люляково община Генерал Тошево	4974744	2018-2021	ПРСР 2014-2020	Подобряване техническото състояние на водопроводната мрежа в населените места на община Генерал Тошево
118	Рехабилитация на уличен водопровод DN160 по ул. "Васил Априлов", гр.Генерал Тошево	173285	2021	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на водопроводната мрежа в общинския център
119	Подмяна на същ. водопровод по ул. "Хан Аспарух", кв.Пастир	95068	2021	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на водопроводната мрежа в общинския център
120	Подмяна на съществуващ водопровод по уличната мрежа в Община Генерал Тошево	2853476	2023-2025	ПРСР 2014-2020	Подобряване техническото състояние на водопроводната мрежа в населените места на община Генерал Тошево
121	Изграждане на водопровод и канализация по ул. Васил Априлов, град Генерал Тошево	231371	2021	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на водопроводната и канализационна мрежа в населените места на община Генерал Тошево
122	Изграждане на канализация по ул. Иван Вазов, град Генерал Тошево	123206	2021	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на канализационна мрежа в населените места на община

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

					Генерал Тошево
123	Изграждане на канализация по ул. Пейо Яворов, град Генерал Тошево	139206	2022	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на канализационна мрежа в населените места на община Генерал Тошево
124	Изграждане на канализация по ул. Пеньо Пенев, град Генерал Тошево	88699	2022	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на канализационна мрежа в населените места на община Генерал Тошево
125	Изграждане на канализация по ул. Константин Кисимов, град Генерал Тошево	126311	2022	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на канализационна мрежа в населените места на община Генерал Тошево
126	Изграждане на канализация по ул. Никола Зидаров, град Генерал Тошево	132350	2022	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на канализационна мрежа в населените места на община Генерал Тошево
127	Изграждане на канализация по ул. Стара планина, град Генерал Тошево	1999765	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на канализационна мрежа в населените места на община Генерал Тошево
128	Изграждане на канализация по ул. Леонти Бакларов, град Генерал Тошево	111394	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на канализационна мрежа в населените места на община Генерал Тошево
129	Изграждане на канализация по ул. Отец Паисий, град Генерал Тошево	163177	2023	Републикански бюджет	Подобряване техническото състояние на канализационна мрежа в населените места на община Генерал Тошево
	Мярка 5.3. Развитие на енергийната инфраструктура и ВЕИ	509459			
130	Изграждане на инсталация за производство на електроенергия от възобновяеми източници за нуждите на общинска администрация	44575	2023	Републикански бюджет	Въвеждане на възобновяеми източници на енергия в общински сграден фонд и намаляване на енергийните разходи
131	Проектиране и изграждане на инсталация за производство на електроенергия от възобновяеми източници на сграда ул."Иван Вазов " 15	59458	2023	Републикански бюджет	Въвеждане на възобновяеми източници на енергия в общински сграден фонд и намаляване на енергийните разходи
132	Изграждане на трафопост, КЛ СрН и хранване абонати НН с.Петлешково	405426	2023	Републикански бюджет	Изграждане на нови елементи на енергийната инфраструктура
	Мярка 5.4. Цифрова свързаност и телекомуникации				

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

	Мярка 5.5. Интегрирано териториално развитие и подобряване на жизнената среда	506671			
133	Ремонт площад пред кметството с.Люляково	41371	2021	Общински бюджет	Благоустройство на обществени пространства
134	Ремонт ограда на парка пред кметството с.Изворово	18933	2021	Общински бюджет	Благоустройство на зони за обществено ползване
135	Ремонт на Траурен дом в гробищен парк гр.Генерал Тошево	267634	2021	Проект „Красива България“, Общински бюджет	Подобряване състоянието на сгради за обществено ползване в общинския център
136	Доставка на модул контейнер за обредни ритуали на гробищен парк с.Йовково и изграждане на бетонова площадка	10620	2022	Републикански бюджет	Създаване на нови сгради за обществено ползване в малките населени места
137	Доставка на модул контейнер за обредни ритуали на гробищен парк с.Сърнено и Изграждане на бетонова площадка	10620	2022	Републикански бюджет	Създаване на нови сгради за обществено ползване в малките населени места
138	Доставка на модул контейнер за обредни ритуали на гробищен парк с.Сираково и Изграждане на бетонова площадка	24816	2022	Републикански бюджет	Създаване на нови сгради за обществено ползване в малките населени места
139	Ремонт площад пред кметство с.Писарово	14938	2023	Общински бюджет	Благоустройство на зони за обществено ползване
140	Ремонт площад пред кметството с.Пчеларово	61681	2023	Общински бюджет	Благоустройство на зони за обществено ползване
141	Ремонт каменна ограда кметство с.Средина	11730	2023	Общински бюджет	Благоустройство на зони за обществено ползване
142	Ремонт ограда кметство с.Рогозина	11088	2023	Общински бюджет	Благоустройство на зони за обществено ползване
143	Доставка на модул контейнер за обредни ритуали на гробищен парк с.Спасово	6600	2023	Републикански бюджет	Създаване на нови сгради за обществено ползване в малките населени места
144	Доставка на модул контейнер за обредни ритуали на гробищен парк с.Градини и изграждане на бетонова площадка	13320	2023	Републикански бюджет	Създаване на нови сгради за обществено ползване в малките населени места
145	Доставка на модул контейнер за обредни ритуали на гробищен парк с.Зограф	13320	2023	Републикански бюджет	Създаване на нови сгради за обществено ползване в малките населени места
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТИТЕ:		52 229 265			

Обобщената справка показва, че за периода 2021-2023 г. на територията на община Генерал Тошево са изпълнени и в процес на изпълнение 146 проекти, обекти и дейности на обща стойност 52 229 хиляди лева.

За постигане на заложените цели и приоритети в ПИРО най-съществен принос има Община Генерал Тошево, която е привлякла най-много средства от европейските фондове. Местният бизнес също работи активно и съдейства за изпълнение на плана. Общината няма съвместни проекти с бизнеса и публично-частни партньорства.

За изпълнението на Плана за интегрирано развитие са допринесли и проектите на местните училища, детски градини, социални, културни институции и други. Общината работи

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

успешно и изпълнява проекти, финансирани чрез подхода ВОМР и създадената МИГ „Балчик – Генерал Тошево“. Разработена е и Концепция за интегрирани териториални инвестиции, проектите в която ще се изпълняват през следващите години.

ИЗВОДИ:

Стратегията за развитие на община Генерал Тошево с приоритети – икономически растеж, чиста околна среда, висок жизнен стандарт, демографски подем, качествени и достъпни обществени услуги и подобряване на инфраструктурата е уместна по отношение на основните нужди и проблеми на целевия район и не следва да се променя. Визията на ПИРО звучи актуално, реалистично и е изпълнима в дългосрочна перспектива. Стратегическите цели и приоритети са добре изведени като брой и точно подредени.

В Индикативната финансова таблица към ПИРО на община Генерал Тошево 2021-2027 г. за петте основни приоритета са заложили 161 проекти и дейности на обща стойност 191 714 хиляди лева. На етапа на МО отчитаме 146 изпълнени проекти и дейности за 52 229 хиляди лева.

Изводът е, че финансовото изпълнение на ПИРО за първите три години на база усвоени средства и инвестиции е 27%, а техническото изпълнение на база заложили и изпълнени проекти дейности е 91%. Това е много добро изпълнение в средата на програмния период, предвид забавянето на възможностите за финансиране от оперативни програми, НПВУ и СПРЗСР. Реалното финансово и техническо изпълнение на плана е по-голямо, но не може да бъде измерено точно тъй като не са отчетени проектите, финансирани с частни инвестиции на територията на общината.

III. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПИРО

След направения подробен анализ на реализираните проекти и дейности и на първоначалните резултати от изпълнението на ПИРО на община Генерал Тошево за периода 2021-2027 г. са изведени конкретните данни за постигнатия напредък по приоритети и мерки, представени в следващата Таблица 34.

Таблица 34: Изпълнение на ПИРО на община Генерал Тошево през периода 2021-2023 г. по приоритети и мерки

Приоритет/Мярка	Прогнозен брой проекти	Прогнозна стойност (хил.лева)	Отчетен брой изпълнени проекти за периода 2021-2023 г.	Отчетна стойност на изпълнените проекти за периода 2021-2023 г. (хил.лева)	Техническо изпълнение в %	Финансово изпълнение в%
ПРИОРИТЕТ 1	40	90629	40	18458	100,00	20,37
Мярка 1.1.	11	66212	7	929	63,64	1,40
Мярка 1.2.	7	19500	29	12467	414,29	63,93
Мярка 1.3.	5	1450	0	0	0,00	0,00
Мярка 1.4.	17	3467	4	5062	23,53	146,01
ПРИОРИТЕТ 2	14	9946	9	5767	64,29	57,98
Мярка 2.1.	5	4300	8	2592	160,00	60,28
Мярка 2.2.	2	700	0	0	0,00	0,00
Мярка 2.3.	4	654	0	0	0,00	0,00
Мярка 2.4.	3	4292	1	3175	33,33	73,97
ПРИОРИТЕТ 3	28	8752	15	5397	53,57	61,67

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Мярка 3.1.	2	800	0	0	0,00	0,00
Мярка 3.2.	11	4350	8	4388	72,73	100,87
Мярка 3.3.	8	1802	3	347	37,50	19,26
Мярка 3.4.	7	1800	4	662	57,14	36,78
ПРИОРИТЕТ 4	26	8843	14	1831	53,85	20,71
Мярка 4.1.	6	455	0	0	0,00	0,00
Мярка 4.2.	2	55	0	0	0,00	0,00
Мярка 4.3.	6	1994	0	0	0,00	0,00
Мярка 4.4.	8	3714	10	1730	125,00	46,58
Мярка 4.5.	4	2625	4	101	100,00	3,85
ПРИОРИТЕТ 5	53	73544	68	20776	128,30	28,25
Мярка 5.1.	18	33056	39	8548	216,67	25,86
Мярка 5.2.	10	25506	13	11212	130,00	43,96
Мярка 5.3.	6	8500	3	509	50,00	5,99
Мярка 5.4.	1	1000	0	0	0,00	0,00
Мярка 5.5.	18	5482	13	507	72,22	9,25
ВСИЧКО ЗА ПИРО 2021-2023	161	191714	146	52229	90,68	27,24

Изпълнение на Приоритет 1: Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството

По Приоритет 1 има 40 изпълнени и в проект на изпълнение проекта и дейности за 18 458 044 лева.

По Мярка 1.1: Стимулиране на предприемачеството, инвестициите и иновациите, са реализирани 7 проекти и дейности на стойност 928 861 лева.

По Мярка 1.2: Развитие на модерно, устойчиво и диверсифицирано селско стопанство, са изпълнени и в процес на изпълнение 29 проекта на стойност 12 467 296 лева.

По данни наДФЗ за периода 2021-2023 г. са финансирани 57 проекти с бенефициенти на територията на община Генерал Тошево на обща стойност 11 836 хиляди лева.

Таблица 35: Проекти от ПРСР 2014-2022 г. и договори сключени в периода 2021-2023 година

Подмярка	Брой сключени договори	Договорена субсидия
М19.2 ИСУН	17	1 850,46 хиляди лв.
М4.1 ИСУН	16	5 655,06 хиляди лв.
М4.2 ИСУН	2	1 224,38 хиляди лв.
М5.1 ИСУН	1	121,65 хиляди лв.
М6.1 ИСУН	1	48,90 хиляди лв.
М6.3 ИСУН	19	557,40 хиляди лв.
М7.2 ИСУН	1	2 377,90 хиляди лв.
ОБЩО	57	11 835,75 хиляди лв.

Източник: ДФЗ

По Мярка 1.3: Устойчиво управление на горските ресурси, няма изпълнени проекти.

По Мярка 1.4: Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности, отчитаме 4 проекти и дейности на етапа на МО за 5 061,89 хиляди лева.

Изпълнение на Приоритет 2: Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска

По Приоритет 2 са изпълнени и в процес на изпълнение 9 проекта на стойност 5 766 830 лева.

По Мярка 2.1. Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове, отчитаме 8 проекта за 2 592,44 хиляди лева.

По Мярка 2.2. Насърчаване на прехода към кръгова икономика, няма изпълнени проекти и дейности през отчетния период.

По Мярка 2.3. Опазване на околната среда и борба с климатичните промени, няма изпълнени проекти и дейности през отчетния период.

По Мярка 2.4. Устойчиво управление на отпадъците, е изпълнен 1 проект за 3 174,40 хиляди лева.

Изпълнение на Приоритет 3: Добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост, висок жизнен стандарт и демографски подем

По Приоритет 3 са изпълнени и в процес на изпълнение 15 проекта на стойност 5 397,50 хиляди лева.

По Мярка 3.1: Демографски подем, насърчаване на раждаемостта, привличане на млади хора за работа и живот в общината, няма изпълнени проекти и дейности на етапа на междинна оценка на ПИРО.

По Мярка 3.2: Подобряване на образованието и модернизация на образователната инфраструктура, са изпълнени 8 проекта на стойност 4 388,670 хиляди лева.

По Мярка 3.3: Подобряване на условията за спорт и развитие на младежки дейности, отчитаме 3 проекта за 347,09 хиляди лева

По Мярка 3.4: Създаване на разнообразни и гъвкави възможности за професионална реализация, подобряване на заетостта и квалификацията на работната сила, са изпълнени 4 проекта и дейности през отчетния период 2021-2023 г. на стойност 661,74 хиляди лева.

Изпълнение на Приоритет 4: Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни

По Приоритет 4 са изпълнени и в процес на изпълнение 14 проекта на обща стойност 1 830, 90 хиляди лева.

По Мярка 4.1: Подобряване на достъпа до електронни административни услуги, няма изпълнени проекти през отчетния период. Община Генерал Тошево е въвела предоставянето на електронни услуги за гражданите и бизнеса, чрез платформата на Държавна Агенция "Електронно управление".

По Мярка 4.2: Развитие на административния капацитет и управление на общинската собственост в услуга на гражданите и бизнеса, няма изпълнени проекти и дейности през отчетния период.

По Мярка 4.3: Подобряване на достъпа до здравното обслужване на населението и развитие на инфраструктурата на здравеопазването, няма изпълнени проекти през отчетния период.

По Мярка 4.4: Развитие на социалните услуги и подобряване на социалната инфраструктура, са реализирани 10 проекта на обща стойност 1 729,62 хиляди лева.

По Мярка 4.5: Развитие на културата и обновяване на културната инфраструктура, отчитаме 4 проекта за 101,29 хиляди лева.

Изпълнение на Приоритет 5: Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

По Приоритет 5 са изпълнени и в процес на изпълнение 68 проекта за 20 776 хиляди лева.

По Мярка 5.1: Подобряване на транспортната достъпност и свързаност, са реализирани 39 проекти и дейности на обща стойност 8 547,81 хиляди лева.

По Мярка 5.2: Обновяване и изграждане на водопроводни и канализационни мрежи, са изпълнени 13 проекта на етапа на МО за 11 212,05 хиляди лева.

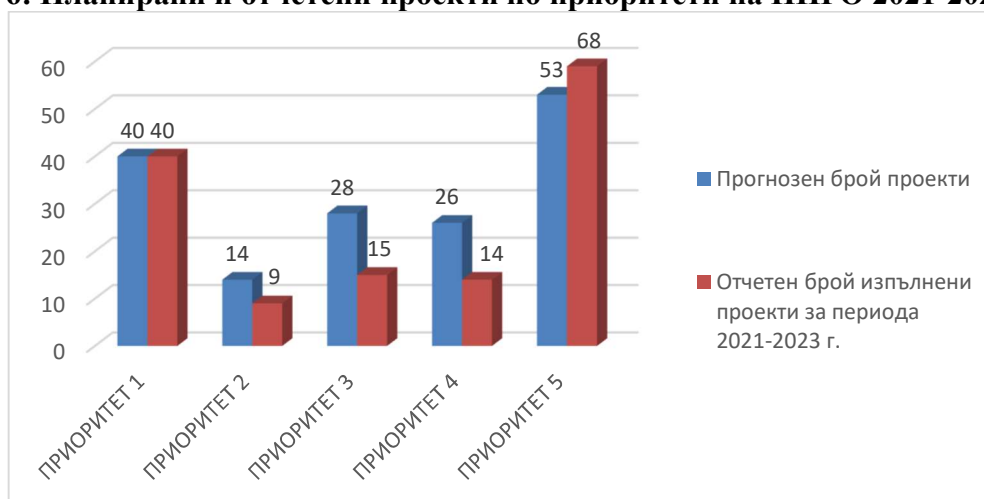
По Мярка 5.3: Развитие на енергийната инфраструктура и ВЕИ, отчитаме 3 проекта за 509,50 хиляди лева

По Мярка 5.4: Цифрова свързаност и телекомуникации, няма изпълнени проекти.

По Мярка 5.5: Интегрирано териториално развитие и подобряване на жизнената среда, отчитаме 13 проекта за 506,67 хиляди лева.

Следващата Графика 6 илюстрира сравнението между планираните и отчетени на етапа на МО проекти и дейности в изпълнение на ПИРО на община Генерал Тошево.

Графика 6: Планирани и отчетени проекти по приоритети на ПИРО 2021-2023 г. (брой)

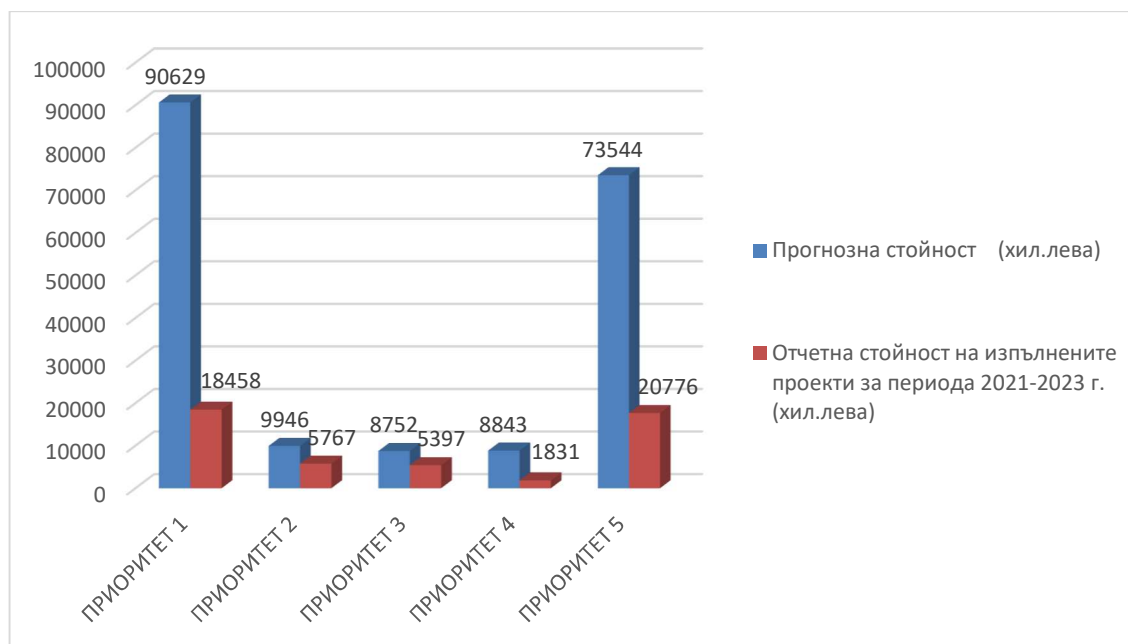
Ясно се вижда успешното изпълнение на Приоритети 1 и 5 и умерения напредък по Приоритет 4 на плана. В средата на програмния период Община Генерал Тошево отчита 85% техническо изпълнение на планираните проекти и дейности в програмата за реализация на ПИРО, което е много добър напредък за първите три години от прилагане на стратегическия документ.

Сравнението на инвестираните финансови ресурси по приоритети на ПИРО с тези, планирани в индикативната финансова таблица и програмата за реализация на документа показва, че е на лице сериозен дисбаланс между планираните и привлечените средства на етапа на МО.

Графика 7: Планирани и привлечени средства по приоритети на ПИРО (хил. лева)

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Най-голяма е разликата между планираните и отчетени инвестиции по Приоритет 1. Това се дължи на факта, че не могат да бъдат събрани точни финансови данни и информация за частните инвестиции и проектите на фирми и земеделски производители. Реалното финансово изпълнение по този приоритет е по-голямо, но не може да бъде измерено. Приоритет 3 е с най-балансираните показатели на база заложените и усвоени средства.

ИЗВОДИ:

Най-успешен за периода 2021-2023 година по техническо и финансово изпълнение е Приоритет 5 „Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии“ с 128% техническо преизпълнение и 28% финансово изпълнение.

На второ място е Приоритет 1 „Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството“ с 100% техническо и 20% финансово изпълнение.

Трети е Приоритет 2 „Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска“ с 64% техническо изпълнение на база брой дейности и проекти и 58% финансово.

Четвърти е Приоритет 3 „Демографски подем, добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост и по-висок жизнен стандарт“ с 54% техническо и 62% финансово изпълнение.

На последно място по резултати на етапа на МО е Приоритет 4 „Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни здравни, социални и културни услуги“ – 54% техническо и 21% финансово изпълнение.

IV. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ

Стратегията за реализация на ПИРО отразява логиката на интервенциите за постигане на конкретни резултати, ефект и въздействие от прилагането на документа. Ефектът от

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

реализацията на плана се проявява в крайните видими и измерими резултати, продуктите и въздействието на съответните дейности и проекти върху целевата територия и нейното население. Наблюдението и оценката на изпълнението на ПИРО следва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат и физическия прогрес върху територията на общината, състоянието на средата и качеството на живот. Това изисква набор от общи и специфични индикатори и възможност за алтернативност и адаптивност при оценката.

4.1. Оценка за ефективност

Оценката за ефективност се изготвя на база заложените в документа индикатори (показатели) за мониторинг и преглед на тяхната измеримост, актуалност, съгласуваност и отношение към напредъка в изпълнението на плана.

Системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Плана за интегрирано развитие има за крайна цел да повиши ефективността и ефикасността на използваните материални, финансови и човешки ресурси за постигане на желаните резултати и въздействия върху целевата територия.

Оценката за ефективност указва отношението между постигнатия резултат спрямо целите на плана (главна, стратегически цели и приоритети). В колкото по-висока степен са постигнати целите, толкова по-ефективни са предприетите действия, реализираните проекти и дейности в изпълнение на ПИРО.

Ефективността е оценка на съответствието на целите, а ефикасността е оценка на постигнатия резултат спрямо използваните ресурси.

Оценката за ефективността на изпълнението на ПИРО се изготвя на база заложените в документа индикатори (показатели и измерители) за въздействие и резултат.

Таблица 36: Оценка на постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО на община Генерал Тошево по индикатори за наблюдение

Индикатори за продукт				
Приоритет, мярка	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Отчетна стойност 2021-2023
Приоритет 1 - Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството				
Мярка 1.1 Стимулиране на предприемачеството, инвестициите и иновациите	Нефинансови предприятия	брой	700	878
	Новосъздадени МСП за преработка на местни суровини (месо, мляко, плодове, зеленчуци, дървесина и др.)	брой	3	8
	Участие на общината в инвестиционни инициативи (бизнес форуми, панаири и др.)	брой	5	3
	Привлечени инвестиции в предприятия в общината	хил. лева	10000	93000
Мярка 1.2 Развитие на модерно, устойчиво и диверсифицирано селско стопанство	Обработвана земеделска земя	дка	800000	788587
	Създадени нови трайни насаждения	дка	3000	300
	Подпомогнати нови и модернизираны земеделски стопанства	брой	50	29
Мярка 1.3	Новозалесени горски територии	дка	300	576

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Устойчиво управление на горските ресурси				
	Места за настаняване и средства за подслон	брой	10	5
	Леглова база в места за настаняване и средства за подслон	брой	150	73
	Създадени нови туристически атракции	брой	3	4
	Разработени нови туристически маршрути	брой	3	-
Приоритет 2 - Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска				
Мярка 2.1 Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове	Обществени сгради с мерки за енергийна ефективност	брой	3	7
	Жилищни сгради с мерки за енергийна ефективност	брой	2	?
Мярка 2.2 Насърчаване на прехода към кръгова икономика	Подкрепени предприятия, въвели НИРД, иновации и щадищи околната среда технологии в производствения си процес	брой	1	4
Мярка 2.3 Опазване на околната среда и борба с климатичните промени	Реализирани проекти за опазване и подобряване на околната среда	брой	5	1
	Проведени акции за почистване и залесяване	брой	7	6
Мярка 2.4 Устойчиво управление на отпадъците	Системи за разделно събиране, рециклиране, оползотворяване и повторна употреба на различни потоци отпадъци (опаковки, строителни, зелени и биоразградими и др.)	брой	3	3
Приоритет 3 - Демографски подем, добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост и по-висок жизнен стандарт				
Мярка 3.1 Демографски подем, насърчаване на раждаемостта, привличане на млади хора за работа и живот в общината	Население на общината	брой	12500	10782
	Деца в детските градини	брой	300	298
	Ученици в училищата	брой	1000	913
Мярка 3.2 Подобряване на образованието и модернизация на образователната инфраструктура	Подобрени сгради на образователната инфраструктура	брой	5	7
	Училища с внедрени/работещи съвременни системи/средства за образование – дуално обучение, дигитализация на учебни програми, STEM и др.	брой	1	1
Мярка 3.3	Ремонтирани спортни обекти и съоръжения	брой	5	4

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Подобряване на условията за спорт и развитие на младежки дейности	Организиран спортни състезания, турнири и шампионати с регионално, национално и/или международно значение	брой	15	15
Мярка 3.4 Създаване на разнообразни и гъвкави възможности за професионална реализация, подобряване на заетостта и квалификацията на работната сила	Лица, преминали обучение за нови професии и квалификация	брой	200	51
	Разкрити работни места за нуждите на хора с увреждания, роми и продължително безработни	брой	50	233
Приоритет 4 - Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни				
Мярка 4.1 Подобряване на достъпа до електронни административни услуги	Създадени "онлайн" административни услуги	брой	3	3
Мярка 4.2 Развитие на административния капацитет и управление на общинската собственост в услуга на гражданите и бизнеса	Общински служители преминали курсове и обучения	брой	30	30
Мярка 4.3 Подобряване на достъпа до здравното обслужване на населението и развитие на инфраструктурата на здравеопазването	Подобри сгради на здравната инфраструктура	брой	3	-
Мярка 4.4 Развитие на социалните услуги и подобряване на социалната инфраструктура	Подобри сгради на социалната инфраструктура	брой	2	4
	Предоставяни социални услуги	брой	5	9
	Лица, подпомагани със социални помощи	брой	200	-
Мярка 4.5 Развитие на културата и обновяване на културната инфраструктура	Подобри сгради на културната инфраструктура	брой	5	3
	Организиран културни събития (фестивали, традиционни празници, чествания и др.)	брой	15	15
Приоритет 5 - Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии				
Мярка 5.1 Подобряване на транспортната	Рехабилитирани пътища	км	50	???
	Подобри улична мрежа	км	100	???

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

достъпност и свързаност					
Мярка 5.2 Обновяване и изграждане на водопроводни и канализационни мрежи	Обновени водопроводни мрежи	км	100	???	
	Изградена нова канализационна мрежа	км	50	0	
	Изградени нови ПСОВ	брой	1	0	
Мярка 5.3 Развитие на енергийната инфраструктура и ВЕИ	Реализирани проекти за производство на енергия от ВЕИ	брой	5	3	
Мярка 5.4 Цифрова свързаност и телекомуникации	Население, ползващо широколентов достъп до Интернет	%	50	90	
Мярка 5.5 Интегрирано териториално развитие и подобряване на жизнената среда	Реализирани проекти за благоустройство на населените места	брой	80	13	
	Реализирани проекти в междуобщинско сътрудничество	брой	10	2	
	Реализирани международни проекти	брой	3	2	
	Реализирани трансгранични проекти	брой	3	2	
Индикатори за резултат					
Стратегическа цел	Индикатор	Мерна единица	Базова стойност	Целева стойност	Отчетна стойност 2021-2023
Стратегическа цел 1	Изградена бизнес зона	брой	0	5	0
Стратегическа цел 1	Равнище на безработица	%	12,3	10,0	12,47
Стратегическа цел 1	Дял на средната годишна работна заплата от тази в областта	%	95	100	94
Стратегическа цел 1	Нефинансови предприятия на 1000 д. от населението	брой	51	55	81
Стратегическа цел 1	Нетни приходи от продажби на предприятията	хил.лв.	235934	250000	493062
Стратегическа цел 1	Произведена продукция в нефинансовите предприятия	хил.лв.	40238	60000	382727
Стратегическа цел 1	ДМА в нефинансовия сектор	хил.лв.	281 052	300000	242615
Стратегическа цел 1	Нови електронни услуги в общинската администрация в помощ на предприемачеството	брой	0	3	3
Стратегическа цел 1	Земеделски производители	брой	1067	1100	916
Стратегическа цел 1	Реализирани нощувки в местата за подслон и настаняване	брой	3000	4000	11559
Стратегическа цел 1	Туристи, обслужени от Туристически информационен център	брой	0	1000	-

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Стратегическа цел 2	Естествен прираст на населението	брой	-216	-180	-183
Стратегическа цел 2	Механичен прираст на населението	брой	-79	-50	+76
Стратегическа цел 2	Ученици, включени в дуално обучение	брой	0	10	-
Стратегическа цел 2	Население на 1 лекар	брой	798	500	1089
Стратегическа цел 2	Население на 1 лекар по дентална медицина	брой	2554	1500	2722
Стратегическа цел 2	Реставрирани, консервирани и експонирани за туристи обекти на културно-историческото наследство	брой	0	1	?
Стратегическа цел 3	Реновирани и благоустроени публични пространства (паркове и градинки)	брой	0	5	3
Стратегическа цел 3	Новоизградени/реновирани детски площадки и спортни съоръжения	брой	0	5	5
Стратегическа цел 3	Жители с подобро водоснабдяване	брой	0	12000	?
Стратегическа цел 3	Жители с подобро третиране на отпадъчните води	брой	0	6000	0
Стратегическа цел 3	Количество образувани битови отпадъци	тона	5130	5000	?

Данните в Таблица 36 представят оценката за постигнатия напредък в изпълнението на ПИРО на община Генерал Тошево като всеки от изброените индикатори допринася за постигане на определена стратегическа цел и приоритет на плана. Индикаторите се отчитат като са съпоставени данните от ПИРО към края на базовата 2020 г. с тези към края на 2023 г. Някои показатели, за които няма изменение, не могат да бъдат отчетени на годишна база или няма данни са със същите стойности като тези в плана или в предходна година.

Равнището на безработицата в общината се увеличава през отчетния период заради пандемията от коронавирус и поради намаляване на икономически активните лица, които са база за изчисляване на показателя. Общият брой на регистрираните безработни лица в общината намалява, но равнището на безработица расте и е по-високо от средните нива за област Добрич и за страната. Средната годишна работна заплата също се увеличава, но в процентно отношение е по-ниска от средните възнаграждения в областта и страната. Пандемията и последвалата инфлация и енергийна криза се отразяват негативно на местния бизнес, но той се справя бързо с предизвикателствата. Индикаторите показват значително подобряване на финансовите резултати и икономически подем. Към момента на изготвяне на настоящия Доклад за междинна оценка, няма официална статистика за състоянието на икономиката през 2023 г. и за анализа са използвани данни към 2022 г. Обобщено на етапа на МО отчитаме добър напредък в постигане на *Стратегическа цел 1 на ПИРО: Ускорено икономическо развитие, привличане на инвестиции, иновации и нови технологии за повишаване на конкурентоспособността.*

Резултатите от оценката показват, че населението на общината намалява в резултат на отрицателен естествен прираст ниска раждаемост, висока смъртност и продължаваща миграция. Негативните демографски тенденции водят до застаряване на населението и влошаване на възрастовата структура. Броят на учениците в местните училища и на децата в детските градини продължава да намалява, но образователната система се развива, модернизира и напълно отговаря на съвременните изисквания за дигитализация и работа в

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

електронна среда. В същото време в общината се предоставят разнообразни и качествени социални услуги, които отговарят на потребностите на населението. Здравеопазването е достъпно и се правят инвестиции за обновяване на инфраструктурата, но кадрите намаляват и делът на хората в предпенсионна и пенсионна възраст е значителен. Културният календар е наситен със събития, а читалищата се ремонтират и модернизират. Данните за тези индикатори показват среден напредък на годишна база в постигането на *Стратегическа цел 2 на ПИРО: Демографски подем, насърчаване на образованието, социалното включване, духовно развитие, съхранени традиции и културно наследство.*

Анализът на индикаторите, съотносими към *Стратегическа цел 3: Интегрирано териториално развитие и намаляване на неравенствата, чрез комплексно подобряване на транспортната и цифрова свързаност и достъпност, обновяване на инфраструктурите, енергийна ефективност и опазване на околната среда,* показва най-добър напредък през отчетната година. За това допринасят дейностите по подобряване на пътна и улична мрежа в населените места, обновяване на водопроводи, ремонт на публични сгради, облагородяване на обществени площи, паркове, детски, спортни площадки и други обекти на техническата инфраструктура.

ИЗВОДИ:

Междинната оценка на ПИРО на база индикатори за въздействие и резултат показва подобряване на икономическото развитие на община Генерал Тошево, обновяване на инфраструктурите, насърчаване на заетостта, устойчиво развитие на селското стопанство, грижа за опазването на околната среда и други положителни въздействия. Най-видимият ефект от прилагането на плана остават инвестициите в инфраструктурата - ремонт на пътища, улици, ремонти на обществени сгради, детски и спортни площадки и др. Отчитайки реалните резултати от изпълнението на ПИРО и техния ефект и въздействие върху населението и целевата територия можем да отчетем добра обща ефективност за периода 2021-2023 г., тъй като голяма част от индикаторите са с постигнати или преизпълнени целеви стойности.

Индикаторите са съотносими пряко към Стратегическите цели в плана и показват, че най-добър напредък е постигнат по показателите, измерващи изпълнението на Стратегическа цел 3: Интегрирано териториално развитие и намаляване на неравенствата, чрез комплексно подобряване на транспортната и цифрова свързаност и достъпност, обновяване на инфраструктурите, енергийна ефективност и опазване на околната среда. На второ място е Ускорено икономическо развитие, привличане на инвестиции, иновации и нови технологии за повишаване на конкурентоспособността. На трето място остава Стратегическа цел 2: Демографски подем, насърчаване на образованието, социалното включване, духовно развитие, съхранени традиции и културно наследство.

4.2. Оценка за ефикасността на използваните ресурси

Ефикасността указва отношението на постигнатия резултат спрямо вложените разходи (финансови средства). Колкото вложените разходи са по-малки, а постигнатите резултати по-значими, толкова по-ефикасни са действията. Докато ефективността дава отговор на въпроса „дали са изпълнени нужните за подобряване състоянието на целевата територия и нейното население проекти и дейности“, ефикасността дава отговор на въпроса, дали проектите и дейностите са изпълнени по икономически изгоден за обществото начин.

Оценката на ефикасността на използваните ресурси се базира на сравнение между използваните финансови средства за изпълнението на ПИРО и заложените в документа. Извършен е аналитичен преглед на проектите и дейностите, реализирани от община Генерал

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Тошево, други организации и фирми, финансирани със средства от бюджета на общината, структурни фондове на ЕС, частни инвестиции и други източници.

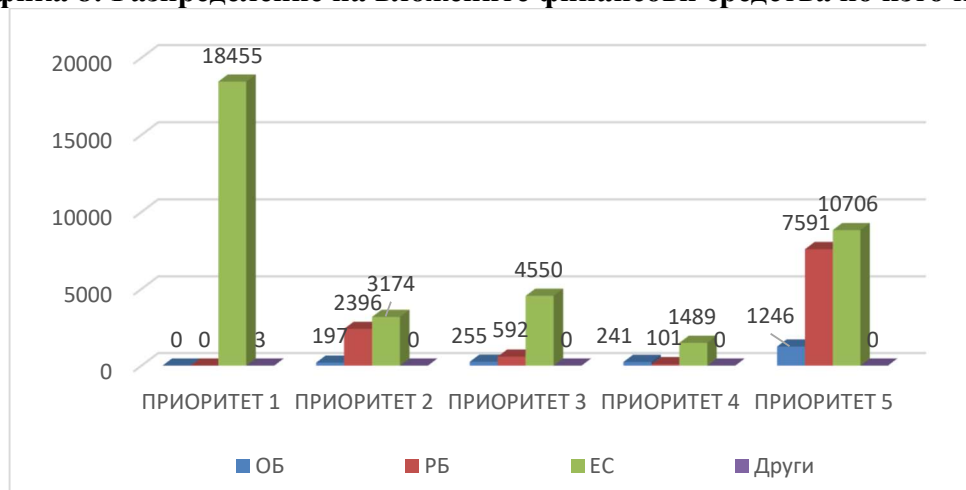
В тази част на междинната оценка ще разгледаме финансовото изпълнение на отделните приоритети на база сравнение между заложеното в Индикативната финансова таблица и Програмата за реализация на ПИРО за периода 2021-2023 г. и реално отчетеното изпълнение, вложени финансови средства и инвестиции по отделните проекти.

Таблица 37: Индикативно разпределение на ефикасността на използваните ресурси по приоритети на ПИРО и източници на средства за периода 2021-2023 г.

Приоритети	Прогнозна стойност (хил.лева)	Отчетна стойност на изпълнените проекти за периода 2021-2023 г. (хил.лева)	Финансово изпълнение в%	Източници на финансови средства за изпълнените проекти през периода 2021-2023 г. (брой проекти и стойност в хил. лева)							
				ОБ		РБ		ЕС		Други	
				Брой проекти	Стойност	Брой проекти	Стойност	Брой проекти	Стойност	Брой проекти	Стойност
ПРИОРИТЕТ 1	90629	18458	20,37	0	0	0	0	39	18455	1	3
ПРИОРИТЕТ 2	9946	5767	57,98	6	197	2	2396	1	3174	0	0
ПРИОРИТЕТ 3	8752	5397	61,67	3	255	6	592	6	4550	0	0
ПРИОРИТЕТ 4	8843	1831	20,71	6	241	2	101	6	1489	0	0
ПРИОРИТЕТ 5	73544	20776	28,25	32	1246	33	10706	3	8824	0	0
ВСИЧКО ПИРО 2021-2023	191714	52229	27,24	47	1939	43	13795	55	36492	1	3

Данните в Таблица 37 показват същественият финансов принос на Европейските фондове за развитието на община Генерал Тошево, както по отношение на подпомагане на техническата и социална инфраструктури, така и за местната икономика.

Графика 8: Разпределение на вложените финансови средства по източници

От данните в Таблица 37 може да бъде направен извода, че 36 492 хил. лева (74%) от общия размер на усвоените средства за реализация на ПИРО в периода 2021-2023 г. са осигурени от фондовете на ЕС и Националното съфинансиране. Най-съществен принос има ПРСР 2014-2020 и респективно ЕЗФРСР, което се обуславя от спецификата на община Генерал Тошево и допустимостта ѝ като бенефициент по програмата. Предвид забавеното стартиране на европейските финансиращи програми за периода 2021–2027 г., НПВУ и СПРЗСР, постигнатото финансово осигуряване на процесите на регионално развитие в община Генерал Тошево на етапа на МО е добро.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

Със собствени средства от общинския бюджет, Общината е осигурила 4% от средствата за реализация на ПИРО през първите три години от неговото прилагане. Останалите 22% от вложените средства - общо 10680 хил. лева са от Републиканския бюджет.

Значителен принос за изпълнение на ПИРО има местния бизнес, който изпълнява редица проекти, осъществени с финансовата подкрепа на ПРСР и ОПИК. Ефикасността на вложените средства не може да бъде измерена точно, тъй като се предполага, че има още инвестиции (най-вече частни), за които няма информация и данни.

Сравнението на привлечените средства по приоритети с тези, планирани в индикативната финансова таблица на ПИРО показва значителен дисбаланс между планираните и привлечените средства, въпреки това изпълнението може да бъде оценено като добро за първите три години от прилагане на стратегическия документ.

ИЗВОДИ:

Ефикасността най-общо е оценка на съответствието между разходите и очакваните ползи от направените инвестиции в различни проекти и дейности. Изпълнените проекти и постигнатите индикатори показват висока резултатност в изпълнението на ПИРО, обвързана с подобрени показатели за устойчивост и развитие.

Реализираните проекти в община Генерал Тошево са в пълно съответствие със стратегическата рамка, като допринасят за постигане на целите и приоритетите на плана. Финансовите параметри на плана имат високо изпълнение, като по-ниските проценти по някой мерки се дължат на завишените прогнозни стойности и ограничените източници на финансиране, поради забавения старт на европейските програми. Всичко това дава основание за положителна оценка относно съотношението между направените разходи и очакваните/постигнатите ползи от изпълнението на плана.

Отчитайки видимите, реални резултати от реализираните проекти и дейности и техния ефект върху населението и целевата територия можем да отчетем много добра обща ефективност и ефикасност на ПИРО на община Генерал Тошево за периода 2021-2027 г. Основните източници на средства за изпълнение на ПИРО са фондовете на ЕС, чрез програмите ПРСР, ОПРЧР, ОПИК, ОПОС, НПВУ, ОПХМП и ОПНОИР. По-малко финансиране е получено от национални фондове и програми на българската държава и средства от републиканския бюджет и общинския бюджет на Община Генерал Тошево.

V. ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО И МОНИТОРИНГА НА ПИРО

Община Генерал Тошево е създавала много добра организация за прилагане и изпълнение на ПИРО за периода 2021-2023 г. от гледна точка на планирани и реализирани дейности, вътрешен мониторинг, отчетност и контрол. Кметът ежегодно отчита напредъка в изпълнението на плана пред Общинския съвет, съгласно изискванията на Чл.23 и Чл.24 от Закона за регионалното развитие, Чл. 24 и Чл.72 от Правилника за прилагане на ЗРР.

Създаден е добър механизъм за избор на приоритетни проекти и дейности. Проектиране и планиране се извършва ежегодно, като изборът е свързан със:

- изискванията на действащи нормативни документи, които задължават Общините да извършват определен вид дейности или изградят определен вид обекти;
- необходимостта, продиктувана от потребностите на Общината да създава благоприятни условия за живот и комфортна среда на обитаване и да бъде притегателен център за населението, най-вече за младите хора;
- съобразяване с финансовите възможности на общинския бюджет, при изисквания за съфинансиране;
- съобразяване с проектната готовност на Общината при откриване на процедури за финансиране по съответните програми;

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

- постоянно търсене на нови възможности за финансиране на проекти по всички програми, приложими за Общината като бенефициент.

С приемането на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево за периода 2021-2027 г. са набелязани целите и задачите, които трябва да се реализират за плановия период. Във връзка с това, общинската администрация следи за всички възможни европейски и български програми и донорски организации, които биха могли да финансират отделни обекти, дейности и проекти, което да доведе до постигане целите на ПИРО. През последните години са използвани редица възможности за кандидатстване с проекти, привличане и усвояване на средства от европейски фондове и програми на българските министерства. За съжаление не всички проектни предложения са одобрени и финансирани, но те остават ресурс на Общината за оставащите 4 години за изпълнение на плана.

Предмет на мониторинга на ПИРО е постигането на целите и приоритетите на документа, както и действията на местната власт и администрация, организациите, бизнес структурите, физическите и юридическите лица, свързани с неговото изпълнение.

Мерките за наблюдение и механизмите за събиране, обработване и анализ на данни са заложили в самия План за интегрирано развитие за периода 2021-2027 г. Орган на наблюдение на ПИРО е Общинския съвет. Функциите по наблюдението на ПИРО включват:

- Наблюдение на изпълнението на ПИРО въз основа на определените макроикономически индикатори, индикаторите, отчитащи приноса към целите на европейската политика за сближаване през периода 2021-2027 г., глобалните екологични индикатори, целите на Националната програма за развитие „България 2030“ и другите специфични количествени индикатори по отношение на реализацията на целите, приоритетите и мерките за регионално развитие;

- Координация на дейностите по наблюдението на ПИРО със заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица;

- Обсъждане и одобряване на редовните годишни доклади и на заключителния доклад за изпълнението на ПИРО;

- Разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски - издаване на конкретни указания за преодоляването им;

- Определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на ПИРО.

Системата за наблюдение на ПИРО включва следните основни компоненти:

- Система от индикатори за наблюдение, отчетени по-горе, отразяващи специфичния характер на плана, реализацията на неговите цели, социално-икономическото състояние, развитието на инфраструктурата и проблемите на околната среда в контекста на устойчивото регионално развитие;

- Източници, начини и периодичност за събиране, обработка и анализиране на информацията - наблюдението на изпълнението на ПИРО се осъществява на основата на данни на НСИ, ИСУН, ЕВРОСТАТ, АПИ, АЗ, АУЕР, ИАОС, РИОСВ, РЗИ, АСП и др., както и на основата на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. При извършването на специфични тематични наблюдения и оценки ще се включат и резултати от анкетни проучвания за мнението и настроеността на населението, живеещо в общините на района.

- Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на ПИРО се осигурява от бюджета на Община Генерал Тошево.

- Местните власти участват в реализацията на мерките и постигане на целите на плановете за интегрирано развитие и програмите за тяхната реализация.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

- Местните власти осигуряват собствени финансови ресурси и мобилизират такива на социалните партньори на местно ниво за реализация на проекти и дейности в техните планови документи.

- Неправителствените организации, социално-икономическите партньори и частния сектор активно участват в процеса на разработване на ПИРО и наблюдение изпълнението на плана; подкрепят и участват в разработването на проекти за изпълнението на плана. Тази група от участници ще бъде пряко включена и в реализацията на проекти и дейности, основно насочени към подобряване на средата за живот и развитие.

За изпълнението на ПИРО се извършват междинна и последваща оценка. Оценката предоставя информация за ефективността от провежданата политика. Тя осигурява на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите, подпомага и съответните управленски власти да преценят въздействието от изпълнението на регионалния план, да го подобрят като го преосмислят от гледна точка на заложените цели и приоритети и възможностите за тяхното реализиране. Чрез оценката се изяснява и ефектът от планираните дейности, тя може да подобри също така и прозрачността в процеса на прилагане на плана и да насърчи повишаването на отговорността на властите пред широката общественост.

Резултатите от наблюдението на ПИРО се обобщават в изготвени редовни Годишни доклади, които съдържат информация за: общите условия за изпълнение на ПИРО и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от местната власт с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие; заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението. Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ПИРО осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка.

По решение на органа за наблюдение – Общинския съвет, или по искане на Кмета могат да се изготвят и доклади за отделен случай или за отделен период, както и по определена тема или специфичен проблем.

Междинната оценка се извършва в средата на периода на действие на документа за стратегическо планиране и включва: оценка на първоначалните резултати от изпълнението; оценка на степента на постигане на съответните цели; оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; изводи и препоръки за актуализация на съответния документ. На база на резултатите от междинната оценка е възможно да се инициира актуализация на ПИРО, за да се направят необходимите корекции в документа и да се предприемат мерки, за да се осигури реализиране на заложените цели и приоритети, като се отговори на нуждите на района.

Като слабост на етапа на настоящата междинна оценка отчитаме факта, че няма практика НПО и бизнеса да се привличат като партньори за изпълнението на ПИРО и не се насърчават да изготвят проекти и да кандидатстват самостоятелно за финансиране на процедури, по които са бенефициенти, за да допринасят за постигане на общите цели и приоритети. Община Генерал Тошево следва да работи в тази посока, чрез по-активно търсене и привличане на бизнеса и НПО като партньори в съвместни проекти и информиране за възможностите им самите те да кандидатстват за финансиране.

Във връзка с изпълнение на проекти в партньорство с други общини и междуобщинско сътрудничество, през 2023 г. Община Генерал Тошево е подписала споразумения за партньорство за създаване на МИГ и кандидатстване с Концепции за интегрирани териториални инвестиции, които ще бъдат реализирани и отчетени през следващите години.

ИЗВОДИ:

В Община Генерал Тошево е създадена много добра организация за прилагане на ПИРО от гледна точка на заложените и реализирани проекти и дейности, вътрешен

мониторинг, отчетност и контрол. Това се доказва от постигнатите резултати и напредък в изпълнението на заложените цели и приоритети на плана. Общината е натрупала административен опит в разработването и изпълнението на проекти в различни сфери на обществения живот. Проблем остават ограничените финансови ресурси в местния бюджет за реализация и съфинансиране на голям брой мащабни проекти и дейности в изпълнение на плана.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ

Анализът на етапа на Междинна оценка показва добри резултати в реализацията на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево за първите три години от неговото прилагане (2021-2023 г.). Финансовото изпълнение на плана е 27% (52 229 хил. лева), а техническото изпълнение е 91% (146 броя отчетени проекти и дейности). Изпълнението на плана е успешно, въпреки трудностите, предизвикани от пандемията, войните, инфлацията, енергийната, икономическа и политически кризи. Вероятно общото изпълнение на ПИРО щеше да е още по-добро ако бяха стартирали на време процедурите за кандидатстване с проекти и финансиране от европейските програми за периода 2021-2027 г., НПВУ и СПРЗСР. На етапа на МО реализацията на заложените мерки и дейности е по-висока, но не може да се измери точно поради липсващите данни и информация за всички проекти и дейности на частния сектор, които са трудно проследими и няма как да бъдат отчетени.

За периода на междинна оценка на ПИРО 2021-2023 г., в община Генерал Тошево се наблюдават тенденции на подобрене на социално-икономическото развитие. Основният проблем остава демографската криза, намаляващото и застаряващо население. Отбелязан е икономически растеж, който се изразява в нарастване броя на предприятията, обема на произведената и реализирана продукция и печалбите на местните фирми. Има напредък и в областта на подобряване на техническите и социални инфраструктури. Остават неизпълнени големите проекти за подобряване състоянието на водоснабдителните и изграждане на канализационни мрежи и ПСОВ в населените места на общината. Слабост отчитаме и при реализиране на проекти за насърчаване на заетостта, финансирани по ОПРЧР, с бенефициенти АЗ, АСП и частния сектор, както и по проекти и дейности в сферата на здравеопазването, с бенефициент МЗ и в сферата на опазване на културното наследство с бенефициент МК.

В резултат на проведената междинна оценка за изпълнение на ПИРО на община Генерал Тошево можем да направим следните обобщени изводи:

1. В регионален план през анализирания период община Генерал Тошево запазва второ място по територия и шесто място по население в област Добрич.
2. По данни на НСИ през 2023 г. в община Генерал Тошево живеят 10782 души, 48.4% от които мъже и 51.6% жени. Градското население (на гр. Генерал Тошево) е 50.4%, в селата живеят останалите 49.6% от жителите на общината. Структурата на населението по пол и урбанизираност се запазват без изменение в рамките на периода на прилагане на ПИРО.
3. По данни от последното преброяване на населението към септември 2021 г. в община Генерал Тошево живеят 11114 души или с 3983 души по-малко спрямо преброяването през 2011 г. Населението намалява с 26% за десет години. Демографската криза обхваща както града, така и селата.
4. Естественят прираст на населението е отрицателен, като за периода 2020-2023 г. е средно по минус 217 души на година. Средногодишният брой на живородените деца в община Генерал Тошево за периода 2020-2023 г. е 81. Средната смъртност за изследваните 4 години е 298 човека годишно, като тук се отчита и значителния ръст на починалите по време на пандемията от коронавирус.
5. Механичният прираст на населението през периода 2020-2023 г. се променя динамично, като през 2020 г. е - 2 души, през 2021 г. също е отрицателен минус - 107, през 2022 г. вече

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

- е положителен + 37, за 2023 г. достига положителните + 76 души. Средногодишно населението на общината се е увеличавало от положителна миграция с около 8 човека. Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината за периода 2020-2023 г. е намаляло с 862 души.
6. По данни от последното преброяване към 07.09.2021 г. 12% от населението на община Генерал Тошево на 7 и повече години има висше образование (1313 лица). Със средно образование са 43%, а с основно – 28%. Общо 1752 лица или 17% от жителите на общината са с начално и по-ниско образование. Напълно неграмотни по официални статистически данни към 2021 година са 274 лица.
 7. Образователната система в община Генерал Тошево е добре организирана и материално обезпечена, но броят на учениците продължава да намалява, а децата в детските градини през учебната 2023/2024 г. се увеличават със 7. През периода 2021-2023 г. е закрыта 1 ДГ „Слънчо” - с. Преселенци и е реструктурирана ДГ „Радост“ като се закрива като детска градина и продължава да функционира като детска ясла „Радост“, училищата си остават един и същ брой – 7 за целия период.
 8. Населението в община Генерал Тошево е обезпечено със здравни и лечебни заведения и медицинско оборудване, но страда от недостиг на общопрактикуващи лекари, стоматолози и специалисти. Персонала е на средната възраст на кадрите и е около и над пенсионната, необходимо е да се вземат мерки за привличане на млади специалисти. В общината се предлагат разнообразни и качествени социални дейности и услуги, които отговарят на потребностите на населението.
 9. Безработицата в община Генерал Тошево в периода 2021-2023 г. има променливи стойности първо намалява с 2,08%, през 2022 г. спрямо 2021 г., но през 2023 г. се увеличава и достига 12,47%. Върху процесите на пазара на труда силно влияние оказват пандемията от коронавирус и намаляващия брой на икономически активното население, което служи за база при изчисляване равнището на безработица. През 2022 г. безработицата достига най-ниската си стойност (9,6%) за периода на прилагане на ПИРО. През отчетната 2023 г. равнището на безработица се повишава и достига 12,47%, което ниво е повече от два пъти по-високо от средните за област Добрич (5,6%) и за страната (5,6%).
 10. Икономическото развитие на община Генерал Тошево през отчетния период се характеризира с различна динамика в отделните сектори, но като цяло отчитаме ръст спрямо базовата 2021 г. Финансовите показатели на местните предприятия се подобряват. Бизнесът постепенно преодолява кризите и трудностите, предизвикани от неблагоприятните макроикономически условия, включително продължителната пандемия от коронавирус, войните, инфлацията, ръстът в цените на горивата, поскъпването на стоки, материали, доставки и други. Около 73% от произведената продукция в общината и 47% от НПП за 2022 г. са реализирани в сектора на селското стопанство, което затвърждава позициите му на водещ отрасъл в местната икономика. Селското стопанство запазва своите стабилни позиции и отчитаме сериозен ръст на броя на предприятията в сектора. Въпреки предизвикателствата, трудностите и негативното влияние на пандемията, войните, кризите, неблагоприятните демографски процеси и политическата нестабилност, Община Генерал Тошево се справя добре и успява да реализира част от заложените в ПИРО проекти, мерки и дейности.
 11. В Индикативната финансова таблица към ПИРО на община Генерал Тошево 2021-2027 г. за петте основни приоритета са заложили 161 проекти и дейности на обща стойност 191 714 хиляди лева. На етапа на МО отчитаме 137 изпълнени проекти и дейности за 49 114 хиляди лева. Изводът е, че финансовото изпълнение на ПИРО за първите три години на база усвоени средства и инвестиции е 26%, а техническото изпълнение на база заложили и изпълнени проекти дейности е 85%. Това е много добро изпълнение в средата на програмния период, предвид забавянето на възможностите за финансиране от оперативни програми, НПВУ и

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

СПРЗСР. Реалното финансово и техническо изпълнение на плана е по-голямо, но не може да бъде измерено точно тъй като не са отчетени проектите, финансирани с частни инвестиции на територията на общината.

12. Най-успешен за периода 2021-2023 година по техническо и финансово изпълнение е Приоритет 5 „Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии“ със 128% техническо преизпълнение и 28% финансово изпълнение. На второ място е Приоритет 1 „Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството“ с 100% техническо и 20% финансово изпълнение. Трети е Приоритет 2 „Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска“ с 64% техническо изпълнение на база брой дейности и проекти и 58% финансово. Четвърти е Приоритет 3 „Демографски подем, добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост и по-висок жизнен стандарт“ с 54% техническо и 62% финансово изпълнение. На последно място по резултати на етапа на МО е Приоритет 4 „Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни здравни, социални и културни услуги“ – 54% техническо и 21% финансово изпълнение.
13. Междинната оценка на ПИРО на база индикатори за въздействие и резултат показва подобряване на икономическото развитие на община Генерал Тошево, обновяване на инфраструктурите, насърчаване на заетостта, устойчиво развитие на селското стопанство, грижа за опазването на околната среда и други положителни въздействия. Най-видимият ефект от прилагането на плана остават инвестициите в инфраструктурата - ремонт на пътища, улици, ремонти на обществени сгради, детски и спортни площадки и др. Отчитайки реалните резултати от изпълнението на ПИРО и техния ефект и въздействие върху населението и целевата територия можем да отчетем добра обща ефективност за периода 2021-2023 г., тъй като голяма част от индикаторите са с постигнати или преизпълнени целеви стойности. Индикаторите са съотнесими пряко към Стратегическите цели в плана и показват, че най-добър напредък е постигнат по показателите, измерващи изпълнението на Стратегическа цел 3: Интегрирано териториално развитие и намаляване на неравенствата, чрез комплексно подобряване на транспортната и цифрова свързаност и достъпност, обновяване на инфраструктурите, енергийна ефективност и опазване на околната среда. На второ място е Ускорено икономическо развитие, привличане на инвестиции, иновации и нови технологии за повишаване на конкурентоспособността. На трето място остава Стратегическа цел 2: Демографски подем, насърчаване на образованието, социалното включване, духовно развитие, съхранени традиции и културно наследство.
14. Ефикасността най-общо е оценка на съответствието между разходите и очакваните ползи от направените инвестиции в различни проекти и дейности. Изпълнените проекти и постигнатите индикатори показват висока резултатност в изпълнението на ПИРО, обвързана с подобрени показатели за устойчивост и развитие. Реализираните проекти в община Генерал Тошево са в пълно съответствие със стратегическата рамка, като допринасят за постигане на целите и мерките на плана. За значителна част от мерките има преизпълнение на техническите стойности на реализираните проекти. Финансовите параметри на плана също имат високо изпълнение, като по-ниските проценти се дължат на завишените прогнозни стойности и ограничените източници на финансиране, поради забавения старт на европейските програми. Всичко това дава основание за положителна оценка относно съотношението между направените разходи и очакваните/постигнатите ползи от изпълнението на плана.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

15. Отчитайки видимите, реални резултати от реализираните проекти и дейности и техният ефект върху населението и целевата територия можем да отчетем добра обща ефективност и ефикасност на ПИРО на община Генерал Тошево за периода 2021-2027 г. Основните източници на средства за изпълнение на ПИРО са фондовете на ЕС, чрез програмите ПРСР, ОПРЧР, ОПИК, ОПОС, НПВУ, ОПХМП и ОПНОИР. По-малко финансиране е получено от национални фондове и програми на българската държава и средства от републиканския бюджет и общинския бюджет на Община Генерал Тошево.
16. Въпреки трудностите и предизвикателствата, породени от влошаващите се социално-икономически условия и фактори на външната среда, политическата, финансова и икономическа нестабилност, е реализиран съществен напредък в изпълнението на плана.
17. Създадена е много добра организация за прилагане на ПИРО от гледна точка на заложените и реализирани проекти и дейности, вътрешен мониторинг, отчетност и контрол. Това се доказва от постигнатите резултати и напредък в изпълнението на заложените цели и приоритети на плана. Общината е натрупала административен опит в разработването и изпълнението на проекти в различни сфери на обществения живот. Проблем остават ограничените финансови ресурси в местния бюджет за реализация и съфинансиране на голям брой мащабни проекти и дейности в изпълнение на плана.

ПРЕПОРЪКИ

В резултат на проведената междинна оценка за напредъка в изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Генерал Тошево 2021-2027 г. имаме следните препоръки за повишаване степента на изпълнимост и приложимост на документа:

1. **Стратегията за развитие на общината** за оставащия период на действие на ПИРО до 2027 г. следва да бъде агресивна по отношение протичането на демографските процеси, подкрепяща по отношение на желаните териториален баланс в развитието и насърчаване на икономиката и стабилизираща по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите.
2. **Заложените приоритети** – икономически растеж, чиста околна среда, висок жизнен стандарт, демографски подем, качествени и достъпни обществени услуги и подобряване на инфраструктурата са уместни по отношение на основните нужди и проблеми на целевия район. Визията на ПИРО звучи актуално, реалистично и е изпълнима в дългосрочна перспектива. Основните стратегически цели и приоритети са добре изведени и точно подредени и при актуализация на ПИРО не следва да се променят.
3. **ПИРО да се съгласува с актуалните действащи програми, финансирани от европейските фондове в периода до 2027 г.**, които бяха одобрени след неговото приемане от Общински съвет – Генерал Тошево през 2021 г. Да се направи преглед на всички национални и европейски програми, по които Общината, местния бизнес и НПО са възможни бенефициенти и да се идентифицират реални мерки, процедури и схеми, по които може да се кандидатства за изпълнение на дейностите в плана.
4. **Да се актуализира Програмата за реализация на ПИРО** за оставащия период на неговото действие до 2027 г. с приоритетни и реално изпълними проекти, дейности, финансови източници, срокове и отговорници. От програмата да отпаднат неприложимите и неизпълними проекти и дейности, за които междинната оценка е показала нулев напредък и/или е констатирана липса на възможност за въздействие, планиране и отчетност на изпълнението.
5. **Да се кандидатства още по-активно** по международни и трансгранични програми и да се търсят нови партньорства за реализация на съвместни проекти с други Общини, бизнеса и НПО.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

- 6. Общината да създаде база данни и да събира ежегодно информация от НПО, училища, читалища, бизнеса и земеделски производители за техните инвестиции и проекти, за да може на етапа на Последваща оценка за изпълнение на плана да се включат и техните инициативи и дейности.**
- 7. Реализираните мерки и дейности, които не са включени в Програмата за реализация на ПИРО, но съответстват на визията, основните приоритети и цели, да бъдат добавени в годишните отчети за изпълнение на документа и да се включат в последващата оценка на плана. Това ще предаде по-голяма пълнота, яснота и актуалност на дейностите, в изпълнение на политиката за устойчиво местно развитие.**
- 8. Общината да продължи балансираната си териториална политика за местно развитие, като осъществява проекти, мерки и дейности в града и селата.**
- 9. Да се популяризира ежегодно напредъка в изпълнението на ПИРО сред гражданите и да се активизират бизнеса и НПО да участват в различни дейности и проекти, за да се повиши общото изпълнение на заложените цели и приоритети.**

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ, ГРАФИКИТЕ, СХЕМИТЕ

Таблица 1: Сравнителна характеристика на община Генерал Тошево и останалите общини в област Добрич 2020-2023 г.

Таблица 2: Население в община Генерал Тошево 2019 – 2023 г.

Таблица 3: Население в община Генерал Тошево по населени места и пол – сравнителни данни от Преброяване на населението през 2011 и 2021 г.

Таблица 4: Население по населени места в община Генерал Тошево 2020-2023 г.

Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2020- 2023 г.

Таблица 6: Население по пол и възраст в община Генерал Тошево – 2020-2023 г.

Таблица 7: Естествен прираст на населението 2019 -2023 г.

Таблица 8: Заселени, изселени и механичен прираст на населението в община Генерал Тошево 2019-2023 г.

Таблица 9: Образователна структура на населението на 7 и повече години по степен на образование към 07.09.2021 г.

Таблица 10: Население по етническа група, майчин език и вероизповедание към 07.09.2021 г.

Таблица 11: Население по постоянен и настоящ адрес към 31.12.2021-2023 г.

Таблица 12: Средногодишно равнище на безработица за периода 2021 - 2023 г.

Таблица 13: Продължително безработни лица по притежавана квалификация и образование в община Генерал Тошево 2021-2023 г.

Таблица 14: Проведени активни мерки на пазара на труда (заети лица) 2021-2023 г.

Таблица 15: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности

Таблица 16: Сравнителен анализ на основните икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия 2021-2022 г.

Таблица 17: Групи предприятия според заетите в тях лица 2021-2022 г.

Таблица 18: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата в община Генерал Тошево 2021-2022 г. (лева)

Таблица 19: Земеделски стопани и земеделски кооперации 2020-2023 г.

Таблица 20: Справка за засети площи и добиви по вид земеделски култури 2020 -2023 г.

Таблица 21: Справка за броя на основните видове отглеждани животни 2021-2023 г.

Таблица 22: Животновъдни обекти в община Генерал Тошево по населени места 2021-2023 г.

Таблица 23: Разпределение на общата горска площ по видове собственост 2021 – 2023 г.

Таблица 24: Предвидено и осъществено ползване на дървесина от горския фонд на община Генерал Тошево за периода 2021 – 2023 г.

Таблица 25: Залесяване на горски територии за периода 2021 – 2023 г.

ДОКЛАД ЗА МЕЖДИННА ОЦЕНКА
на План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево
2021-2027 г.

- Таблица 26: Категоризирани места за настаняване 2021 - 2023 г.
Таблица 27: Дейност на местата за настаняване през периода 2021 - 2023 г.
Таблица 28: Реализирани социални услуги през периода 2021 - 2023 г.
Таблица 29: Медицински персонал и население на един лекар 2020-2022 г.
Таблица 30: Брой ученици и учители в община Генерал Тошево 2020-2023 г.
Таблица 31: Данни за общинските детски градини 2021-2024 г.
Таблица 32: Народни читалища и художествени състави в община Генерал Тошево
Таблица 33: Справка за изпълнени проекти и дейности през периода 2021-2023 г.
Таблица 34: Изпълнение на ПИРО през периода 2021-2023 г. по приоритети и мерки
Таблица 35: Проекти от ПРСР 2014-2022 г. и договори сключени в периода 2021-2023 година
Таблица 36: Оценка на постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО на община Генерал Тошево по индикатори за наблюдение
Таблица 37: Индикативно разпределение на ефикасността на използваните ресурси по приоритети на ПИРО и източници на средства за периода 2021-2023 г.

- Графика 1: Динамика на населението в община Генерал Тошево 2019-2023 г.
Графика 2: Естествен прираст на населението 2018-2022 г.
Графика 3: Механичен прираст на населението 2019-2023 г.
Графика 4: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2021-2023 г.
Графика 5: Динамика на безработицата в община Генерал Тошево 2021-2023 г. (%)
Графика 6: Планирани и отчетени проекти по приоритети на ПИРО 2021-2023 г. (брой)
Графика 7: Планирани и привлечени средства по приоритети на ПИРО (хил. лева)
Графика 8: Разпределение на вложените финансови средства по източници